

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ANA BİLİM DALI**

**ÇOK BOYUTLU ZEKA KURAMI'NA GÖRE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
PROGRAMI İLE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN EL KİTABI'NIN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Senem KÖKLÜ

**Lefkoşa
Haziran, 2020**

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ANA BİLİM DALI**

**ÇOK BOYUTLU ZEKA KURAMI'NA GÖRE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
PROGRAMI İLE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN EL KİTABI'NIN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Senem KÖKLÜ

Danışman

Doç. Dr. Umut Akçıl

Lefkoşa

Haziran, 2020

Onay

Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Senem Köklü'nün '**Çok Boyutlu Zeka Kuramı'na Göre Okul Öncesi Eğitim Programı ile Öğretmen El Kitabı'nın İncelenmesi**' isimli tezi Haziran 2020 tarihinde jürimiz tarafından Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı – Soyadı

İmza

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Emrah Soykan

.....

Üye: Dr. Şebnem Güldal Kan

.....

Üye (Danışman): Doç. Dr. Umut AKÇIL

.....

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../ 2020

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL

Enstitü Müdürü

Etik İlkelerle Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dökümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme sonuç ve yorumları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmamda bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve tüm yazılı bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Senem KÖKLÜ

15/06/2020

Teşekkür

Yarım kalmış yüksek lisansımı tamamlamamda bana sosuz destek veren Prof. Dr. Fahriye Altınay Aksal ve Prof. Dr. Zehra Altınay Gazi'ye, jüri üyelerim Yrd. Doç. Dr. Emrah Soykan ve Dr. Şebnem Güldan Kan'a teşekkürlerimi sunarım. Tez çalışması sürecimi desteği ve bilgisi ile kolaylaştıran danışmanım Doç. Dr. Umut Akçıl'a teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca maddi manevi desteklerini hiç esirgemeyen sevgili anneciğim Alev Köklü'ye, örnek olmak istediğim biricik oğlum Aziz Fuat'a sonsuz teşekkürler. Başarılarıyla bizlere gurur kaynağı olan ve Aziz Fuat'a örnek olan abisi, canımız oğlumuz Berke Akkan Batman'a da sonsuz teşekkürler.

Canım eşim; Yrd. Doç. Dr. Kemal Akkan Batman bu tez hazırlanırken çok değerli vaktini, her zamanki sabrını ve bilimsel desteğini hiçbir zaman benden esirgemeyip, bana yardımcı oldun. Bu süreçte her sorduğum soruya sabırla cevap verip,engin bilgi birikimini ve kaynaklarını benimle paylaştın. Hayatımı güzelleştirdiğin ve kolaylaştırdığın için sonsuz teşekkürler. Filmdeki gibi müziğim oldun; nerde olursa olsun, mekan ve zaman hiç fark etmez, seni hep duyuyorum...

Senem KÖKLÜ

Haziran, 2020

Özet

Çok Boyutlu Zeka Kuramı’na Göre Okul Öncesi Eğitim Programı ile Öğretmen El Kitabı’nın İncelenmesi

KÖKLÜ, Senem

Yüksek Lisans, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Umut Akçıl

Haziran 2020, 121 sayfa

Bu çalışmanın amacı Çok Boyutlu Zeka Kuramı’na Göre Okul Öncesi Eğitim Programı ile Öğretmen El Kitabı’nın incelenmesidir. Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen aşağıdaki üç alt amaca yanıt aranmıştır; “Okul Öncesi Eğitim Programı çıktılarında Çok Boyutlu Zeka Kuramı’ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır?”, “Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen öğrenme etkinliklerinde Çok Boyutlu Zeka Kuramı’ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır?”, “Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen değerlendirme etkinliklerinde Çok Boyutlu Zeka Kuramı’ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır?”.

Araştırmanın amacı ve alt problemleri doğrultusunda nitel yöntemlerden doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı ve Okul Öncesi Öğretmen El kitabı II doküman incelemesine tabi tutularak öğrenme çıktıları, önerilen öğrenme etkinlikleri ve önerilen değerlendirme etkinliklerinin Çok Boyutlu Zeka Kuramı’ndaki zeka alanlarına uygunluğu tespit edilmiştir.

Araştırmada çalışma grubu (2018) Okul Öncesi Eğitim Programı ile 2018-2019 Okul Öncesi Eğitim Öğretmen El Kitabı II Etkinlikler kitaplarıdır. Doküman analizi yoluyla toplanan veriler betimsel analiz yöntemine tabi tutulmuştur.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre 2018 Yılı Okul Öncesi Eğitim Programı’nda en çok öğrenme çıktısı 31 adet (%24) olarak Sosyal/Bireylerarası zeka alanına uygun olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra sırasıyla; Mantıksal/Matematiksel zeka 30 adet (%23.5); Bedensel/Duyudevinimsel 18 adet (%13.9); Sözel/Dilbilimsel ve Görsel/Uzamsal zeka alanlarına 13’er adet (%10.1); Doğa zekasına 12 adet (%9.3); Öze Dönük/Bireysel zekaya 7 adet (%5.4); Müzikal/Ritmik zeka alanına 5 adet (%3.9) uygun öğrenme çıktısı tespit edilmiştir. Öze Dönük/Bireysel ve

Müzikal/Ritmik zeka alanlarına programın öğrenme çıktılarında yeterli düzeyde yer verilmediği söylenebilir.

Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen öğrenme etkinlikleri Şapka Teması’nda 12 ve Gazete Teması’nda da 26 olmak üzere toplam 38 tane etkinlik tespit edilmiştir. Önerilen 38 öğrenme etkinliğinin zeka alanları dikkate alınarak yapılan incelemede zeka alanları ile ilişkili toplam 88 etkinlik tespit edilmiştir. Önerilen 88 adet öğrenme etkinliğinin ÇBZK yönünden incelenmesiyle elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir: en çok 33 adet (%37.5) ile Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına uygun olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra sırasıyla 21 adet (%23.4) Mantıksal/Matematiksel; 11 adet (%12.5) Sözel/Dilbilimsel; 7’şer adet (%7.95) Görsel/Uzamsal ile Müzikal/Ritmik ve Doğa zekası alanı ile ilgili olduğu saptanmıştır. Önerilen öğrenme etkinliklerinin en düşük oranda yalnızca 1’er adet (%1.14) ile Sosyal/Bireylerarası ve Özedönük/Bireysel zeka alanlarıyla uygun olduğu tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de öğrenme alanları ile ilgili önerilen değerlendirme etkinliklerinin zeka alanları dikkate alınarak yapılan incelemede zeka alanları ile uyumlu toplam 280 tane değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Önerilen değerlendirme etkinliklerinde en fazla 64 adet (%22.9) ile Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanına uygun olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra sırasıyla; 53 tane (%18.9) Mantıksal/Matematiksel; 50 adet (%17.9) Sözel/Dilbilimsel; 46 adet (%16.4) Sosyal/Bireylerarası; 29 adet (%10.4); Doğa; 22 adet (%7.9) Görsel/Uzamsal; 9 adet (%3.2) Öze Dönük/Bireysel; 7 adet (%2.5) Müzikal/Ritmik zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgulara göre özetle; 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme çıktılarının yeniden gözden geçirilip ÇBZK’daki zeka alanları dengeli olması için eklemeler yapılması, Okul Öncesi El Kitabı II’de önerilen etkinlikler özellikle çok az yer verilen zeka alanları ile ilgili yeni öğrenme etkinlikleri eklenmesi ve Okul Öncesi Eğitim Programı ile Öğretmen El Kitabı yazarı olan öğretmenlerin ÇBZK açısından bilgilendirilmesi için hizmet içi eğitim kursları düzenlenmesi yönünde öneriler yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çok Boyutlu Zeka Kuramı, Öğrenme Çıktıları, Öğrenme-Öğretme Etkinlikleri, Okul Öncesi Eğitim Programı

Abstract

An Examination of Pre-school Education Program and Teacher Handbook, Based on Multiple Intelligence Theory

KÖKLÜ, Senem

MSc, Preschool Education

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Umut Akçıl

June 2020, 121 pages

The aim of this study is to examine the Pre-school Education Program and Teacher Handbook, based on the Multiple Intelligence Theory. Answers were sought to the following three sub aims in the direction of the aim of the study; “How much space is allocated to the intelligence fields of the Multiple Intelligence Theory in the printouts of the Pre-school Educational Program?”, “How much space is allocated to the intelligence fields of the Multiple Intelligence Theory in the learning activities suggested in the Pre-school Teacher Handbook II?”, “How much space is allocated to the intelligence fields of the Multiple Intelligence Theory in the evaluation activities suggested in the Pre-school Teacher Handbook II?”.

Document examination pattern of the qualitative methods was used, in parallel with the aim and sub-problems of the study. 2018 Pre-school Educational Program and Pre-school Teacher Handbook II were subjected to document analysis, and it was established that learning printouts, suggested learning activities, and suggested evaluation activities were relevant to the intelligence fields in the Multiple Intelligence Theory.

The work group of the study are 2018 Pre-school Education Program and 2018-2019 Pre-school Education Teacher Handbook II Activities book. Data collected through document analysis were subjected to descriptive analysis method.

Based on the findings of the study, it was established that the highest number of learning printouts (31 printouts, 24%) within the 2018 Pre-school Education Program were suitable to Interpersonal Intelligence field. Following in order, 30 Logical/Mathematical Intelligence printouts (23.5%), 18 Bodily/Kinesthetic Intelligence printouts (13.9%), 13 each in Linguistic Intelligence and Spatial Intelligence (10.1%), 12 in Naturalistic Intelligence (9.3%), 7 in Intrapersonal

Intelligence (5.4%), and 5 printouts in Musical Intelligence fields were established. It can be said that Intrapersonal and Musical Intelligence fields did not take sufficient space in the learning printouts of the program.

A total of 38 activities were established, 12 in the Hat Theme and 26 in the Newspaper Theme, in the learning activities suggested in the Pre-school Teacher Handbook II. An examination of the intelligence fields within the suggested 38 learning activities revealed a total of 88 activities related to intelligence fields. The conclusions obtained by examining the suggested 88 learning activities from the perspective of Multiple Intelligence Theory are as follows: The highest number of activities (33 activities, 37.5%) were found to be suitable to Bodily/Kinesthetic Intelligence. Following this, in order, were 21 activities (23.4%) suitable to Logical/Mathematical Intelligence, 11 activities (12.5%) suitable to Linguistic Intelligence, 7 activities each (7.95%) suitable to Spatial Intelligence, Musical Intelligence, and Naturalistic Intelligence. The lowest number of suggested learning activities were established to be in the Interpersonal Intelligence and Intrapersonal Intelligence fields, with 1 activity in each (1.14%).

An examination of the suggested evaluation activities related to learning fields in the Pre-school Teacher Handbook II, based on the intelligence fields, revealed a total of 280 evaluation activities in compliance with intelligence fields. The highest number of evaluation activities (64 activities, 22.9%) were established suitable to the Bodily/Kinesthetic Intelligence field. These were followed by 53 activities (18.9%) suitable to Logical/Mathematical, 50 activities (17.9%) suitable to Linguistic, 46 activities (16.4%) suitable to Interpersonal, 29 activities (10.4%) suitable to Naturalistic, 22 activities (7.9%) suitable to Spatial, 9 activities (3.2%) suitable to Intrapersonal, and 7 activities (2.5%) suitable to Musical Intelligence fields.

Based on the findings of this study it was suggested that 2018 Pre-school Education Program learning printouts should be edited and interpolated to establish a balance among the intelligence fields in the Multiple Intelligence Theory. It was also suggested that new learning activities should be added to the activities suggested in the Pre-school Teacher Handbook II, especially in the intelligence fields that were given very little space, and finally, it was suggested that the teachers who are the authors of the Pre-school Education Program and Teacher Handbook should be informed of the Multiple Intelligence Theory through in-service training programs.

Keywords: Multiple Intelligence Theory, Learning Objectives, Learning-Teaching Activities, Pre-school Education Program

İçindekiler

	Sayfa
Juri Üyelerinin İmza Sayfası.....	1
Etik İlkeler Uygunluk Beyanı.....	2
Teşekkür.....	3
Özet	4
İçindekiler	9
Tablo Listesi	12
Grafik Listesi.....	14
Kısaltmalar	15

Bölüm I

Giriş

Problem Durumu.....	16
Araştırmanın Amacı	20
Alt Amaçlar.....	20
Araştırmanın Önemi.....	20
Sınırlılıklar.....	22
Tanımlar.....	22

Bölüm II

Kavramsal Temeller ve İlgili Araştırmalar

Okul Öncesi Eğitim	24
Okul Öncesi Eğitim Programı.....	26
Çok Boyutlu Zeka Kuramı.....	28
İlgili Araştırmalar.....	35
Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	35
Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	42

Bölüm III

Yöntem

Araştırmanın Modeli.....	46
Çalışma Grubu.....	46

Veri Toplam Araçları.....	47
Veri Toplanma Süreci ve İşlem.....	47
Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	55
Veri Analizinde Geçerlik ve Güvenirlik.....	56

Bölüm IV

Bulgular ve Yorumlar

Birinci Alt Amaca Ait Bulgular.....	57
Sağlık ve Fiziksel Gelişim Alanı Çıktılarının Ait Olduğu Zeka Alanlarına Yönelik Bulgular.....	57
Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı Çıktılarının Ait Olduğu Zeka Alanlarına Yönelik Bulgular.....	58
Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı Çıktılarının Ait Olduğu Zeka Alanlarına Yönelik Bulgular.....	60
Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı Çıktılarının Ait Olduğu Zeka Alanlarına Yönelik Bulgular.....	62
Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı Çıktılarının Ait Olduğu Zeka Alanlarına Yönelik Bulgular.....	63
Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı Çıktılarının Ait Olduğu Zeka Alanlarına Yönelik Bulgular.....	66
Okul Öncesi Eğitim Programı Gelişim Alanları Öğrenme Çıktılarının Ait Olduğu Zeka Alanlarına Yönelik Bulgular.....	68
İkinci Alt Amaca Ait Bulgular.....	70
Üçüncü Alt Amaca Ait Bulgular.....	79
Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular.....	79
Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular.....	83
Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular.....	85
Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular.....	88

Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı Değerlendirme	
Etkinliklerine Ait Bulgular.....	90
Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait	
Bulgular.....	93

Bölüm V

Tartışma

Tartışma.....	98
---------------	----

Bölüm VI

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar.....	103
Öneriler.....	104
Araştırma sonuçlarına yönelik öneriler.....	104
İlerideki araştırmalara yönelik öneriler.....	105
Kaynakça.....	106
Ekler.....	112
Ek-1 Okul Öncesi Eğitim Programı.....	112
Ek-2 Okul Öncesi Eğitim Öğretmen El Kitabı II Etkinlikler.....	117
Ek-3 Benzerlik Raporu (Turnitin).....	121

Tablolar Listesi

Tablo 1. Sağlık ve fiziksel gelişim alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular.....	57
Tablo 2. Dil, iletişim ve okuma-yazmaya hazırlık öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular.....	58
Tablo 3. Matematik ve mantıksal düşünme öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular.....	60
Tablo 4. Fen, doğa ve çevresel farkındalık öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular.....	62
Tablo 5. Kişisel, sosyal ve duygusal gelişim öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular.....	63
Tablo 6. Yaratıcı ve estetik gelişim öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular.....	66
Tablo 7. Okul öncesi eğitim programı gelişim alanları öğrenme çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular.....	68
Tablo 8. Okul öncesi eğitim programı'ndaki tüm gelişim alanları öğrenme çıktılarının zeka alanlarına ait kendi içlerindeki dağılımı.....	69
Tablo 9. Okul öncesi öğretmen el kitabı II'de incelenen tema ve etkinlik sayısı.....	70
Tablo 10. Şapka teması'ndaki etkinlik – zeka alanı dağılımı.....	71
Tablo 11. Gazete teması'ndaki etkinlik - zeka alanı dağılımı.....	73
Tablo 12. Okul öncesi öğretmen el kitabı II temalardaki öğrenme etkinlikleri – zeka alanı dağılımı.....	78
Tablo 13. Okul öncesi öğrenen el kitabı II öğrenme etkinlikleri zeka alanı dağılımı frekans ve yüzdeler.....	78
Tablo 14. Sağlık ve fiziksel gelişim öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu.....	79
Tablo 15. Dil, iletişim ve okuma-yazmaya hazırlık öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu.....	83
Tablo 16. Matematik ve mantıksal düşünme öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu.....	86

Tablo 17. Fen, doğa ve çevresel farkındalık öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu.....	88
Tablo 18. Kişisel, sosyal ve duygusal gelişim öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu.....	91
Tablo 19. Yaratıcı ve estetik gelişim öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu.....	94
Tablo 20. Okul öncesi eğitim programı öğrenme alanları ile ilgili değerlendirme etkinlikleri – zeka alanı dağılımı.....	95
Tablo 21. Okul öncesi eğitim programı öğrenme alanları ile ilgili değerlendirme etkinlikleri – zeka alanı dağılımı frekans ve yüzdeler.....	96

Grafikler Listesi

Grafik 1. Okul öncesi öğrenen el kitabı II öğrenme etkinleri zeka alanı dağılımı frekans ve yüzdeler.....	79
Grafik 2. Okul öncesi eğitim programı öğrenme alanları ile ilgili değerlendirme etkinlikleri – zeka alanı dağılımı.....	97

Kısaltmalar

KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MEKB	: Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı
ÇZK	: Çoklu Zeka Kuramı
ÇBZK	: Çok Boyutlu Zeka Kuramı
OÖEP	: Okul Öncesi Eğitim Programı
OÖÖEK	: Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II
S/D	: Sözel/Dilbilimsel Zeka
M/M	: Mantıksal/Matematiksel Zeka
B/D	: Bedensel/Duyudevinimsel Zeka
G/U	: Görsel/Uzamsal Zeka
M/R	: Müzikal/Ritmik Zeka
S/B	: Sosyal/Bireylerarası Zeka
Ö/B	: Öze Dönük/ Bireysel Zeka
D	: Doğa Zekası

BÖLÜM I

Giriş

Bu bölümde problem, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Okul öncesi eğitim öğrencilerin formal eğitimle karşılaştığı ilk kurumdur. Okul öncesi eğitim öğrencilerin, doğumdan zorunlu eğitim dönemine kadar gelişim düzeyleri, bireysel farklılıkları ve yetenekleri göz önünde bulundurularak sağlıklı bir biçimde gelişmelerinin sağlandığı, olumlu kişilik temellerinin atıldığı, yaratıcı yönlerinin ortaya çıkarıldığı, onların kendine güven duymalarının sağlandığı, eğitimcilerin ve ailelerin etkin olduğu sistemli bir eğitim şeklinde tanımlanmaktadır (Oktaç, 2006). Bir başka tanımda okul öncesi eğitim “*Çocukların ilköğretime başlamalarından önceki dönemde, bilişsel, duygusal, kültürel, bedensel ve sosyal gelişmesini içine alan, yaş ve yetenek özelliklerini de dikkate alarak yapılan planlı ve programlı eğitim*” olarak tanımlanmaktadır (Bulut ve Tarım, 2006).

Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak, okul öncesi eğitimde öğrencilerin yaşları, bireysel farklılık ve yetenekleri dikkate alınarak, öğretim programları ile öğretim süreçlerinin saptanması gerekliliği noktasında durulmaktadır. Her öğrenci farklı bireysel özellikleri ve yetenekleri ile okulöncesi kurumlara gelmektedir. Bu nedenle yürütülecek okulöncesi öğretimde, öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulması kaçınılmazdır.

Öğrenciler doğdukları çevreden aldıkları uyarıcılar ve kalıtsal özelliklerinin toplamı olarak okul öncesi kurumlarına gelmektedir. Her çocuğun doğdukları çevre birbirinden farklıdır. Çocuklar sosyo-ekonomik açıdan üst, orta ve alt sosyo-ekonomik tabakanın içine doğmaktadır. Sosyal tabakaların kültürel yanı da farklıdır. Bu durum okul öncesine gelene kadar çocukların özellikle bilişsel gelişim ve diğer sosyal, duygusal, fiziksel ve dil gelişimlerinde farklılıklar oluşmasına neden olmaktadır. Okul öncesi eğitimin hem içinde bulunulan dönemde hem de ilerideki yetişkinlik dönemine olumlu katkıları olmaktadır. Büyükkaragöz (1993) de okul öncesi eğitimin sosyal gelişim açısından çocukların içinde bulundukları gelişim döneminde bağımsızlık, kendine güven, merak ve çevreye ilgi gösterme gibi olumlu etkileri olduğunu vurgulamaktadır.

Yaşamın ilk yıllarına karşılık gelen okul öncesi eğitim, çocuğun sonraki yaşantısını etkilemektedir. Yaşamın ilk yıllarında geçirilecek başarılı yaşantılar yetişkinlikte de etkili ve başarılı bir yaşantının temeli olacaktır. Okul öncesi dönem çocukların gelecek yaşamlarında büyük etkiler yapacak bir öneme haiz olduğu vurgulanmaktadır.

Okul öncesi eğitim gelişim dönemi açısından ilkçocukluk (3-6) dönemini kapsamaktadır. İlkçocukluk dönemindeki çocukların özellikleri arasında, konuşma becerisinin gelişmesi, büyük ve küçük kas gelişiminin devam etmesi, çevreyle sosyal ilişki kurabilme, cinsiyet farklılığını öğrenme, akranlarıyla oyun oynayabilme, çevredeki eşya ve nesnelerden etkilenme, sosyal ve doğal çevreyle ilgili temel kavramları öğrenme, doğru ve yanlışları birbirinden ayırma ve vicdan gelişiminin başlaması yer almaktadır (Erden, 2007).

Kıldan (2012) okul öncesi dönemin gelişim alanları üzerinde etkisi olduğunu vurgulamaktadır. Söz konusu alanlara bilişsel, sosyal ve dil gelişimi örnek olarak gösterilebilir. Okul öncesi dönemde eğitim, hem bilişsel gelişim hem de sosyal, duygusal, dil ve fiziksel gelişimleri üzerinde büyük etkiler yaratacaktır. Pek çok ülke bu dönemin öneminin farkında olarak, okul öncesi eğitime gereken önemi göstermektedir. Amerika Birleşik Devletleri, İnsan Servisleri ve Sağlık departmanı bu önemi şöyle açıklamaktadır; çocukların hayatlarının ilk yıllarında, okulda ve daha sonraki yaşamlarında başarı ve verimlilik için gerekli olan öğrenme, refah ve sağlıklı yaşamın temelini oluşturmak için kritik bir öneme sahiptir ve erken yaşlardaki yaşantılar onların hayatları boyunca sağlıklarını ve eğitimsel kazanımlarını etkileyecektir. Bunu sağlamak için de tüm çocukların, gelecekteki yaşamlarında sağlıklı, akademik açıdan başarılı olma ve sosyal refaha ulaşmalarını sağlayacak temellere sahip olmaları için optimal beslenme, olumlu bakım ilişkileri, güvenli ve istikrarlı ortamlara ihtiyaçları olduğu vurgulanmaktadır ('U.S. Department Of Health And Human Services', 2017).

Bunun yanında, okul öncesi dönem çocuklarında, büyük ve küçük kas gelişimi tamamlanmadığı ve genel olarak psiko-motor gelişim tamamlanmadığı için pek çok davranışlarda yetersizlikler yaşandığından bu yöndeki ihtiyaçların da giderilmesi önem teşkil etmektedir. Erden (2007) el göz uyumu yetersiz olduğundan makasla kesme, düğme ilikleme gibi psiko-motor etkinliklerde bu dönemdeki çocukların zorlandığının yaygın bir şekilde görüldüğünü belirtmektedir.

Okul öncesi dönemde yukarıda belirtilen ihtiyaç ve yetersizliklerle ilgili davranışların kazandırılması amaçlanmaktadır. Okul öncesindeki bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor davranışlarla ilgili yetersizlikler tamamlanırsa, ilköğretimdeki temel davranışların kazandırılması da kolaylaşacaktır. Bu nedenle okul öncesi eğitim öğrencilerin bireysel farklılıkları da dikkate alınarak planlanmalıdır. Dion ve Berschied'e göre okul öncesi eğitim programının geliştirmeye çalıştığı alanlar; (1) Çocuğun kendi kendisini algılama, (2) Sosyal yetiler, (3) Kültürünü ve başka kültürleri fark etme (4) İletişim becerileri, (5) Algısal psiko-motor yetiler, (6) Analitik düşünebilme ve problem çözme yetisi ve (7) Yaratıcılık ve estetik beceriler (Senemoğlu, 1994). Okul öncesi eğitim programları sayesinde öğrencilerin bu tür yeterlilikleri belirli bir plan çerçevesinde, sistematik bir şekilde edinmesine yardımcı olunmaktadır.

Okul öncesi eğitim programı yukarıdaki alanlardaki becerileri kazandırmak için düzenlenmelidir. Okul öncesi dönemde geliştirilen eğitim programları ile okul öncesi dönem çocuklarının ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmaktadır. Bu dönemde çocukların temel ihtiyaçlarının karşılanması eğitimin ana ilkesi olarak kabul edilir (Oktay, 2000). Değişik yazarlar bu dönemdeki çocukların temel ihtiyaçlarını farklı vermektedirler. Yazarlar bu dönemdeki çocukların ihtiyaçlarında farklı görüşlere sahip olsalar da, Oktay (2000)'a göre ilk sıradaki ihtiyaçların çoğu kez aynı olduğunu belirtir. İlk sıradaki temel ihtiyaçlar da; iyi bakım, beslenme, sevgi ve şefkat; güven; hareket; yetişkin desteği; yaratıcılık ve estetik davranışına uygun çevre; kendini tanıma, kanıtlama ve özgürlük; başka çocuklarla zaman geçirilecek ve oyuna uygun çevre olarak ifade edilebilir (Oktay, 2000).

Öğrencilerin bireysel farklılıkları temel alınarak, en üst seviyede yeterliklerle donatılmalıdır. Bu nedenle çağdaş eğitime yönelimler söz konusudur. Bireysel farklılıkların dikkate alınmasını desteklemek üzere belirlenen çağdaş eğitim yönelimlerinden bir tanesi de Çok Boyutlu Zeka Kuramı'dır (ÇBZK).

Gardner (1999)'in de belirttiği gibi "Çok Boyutlu Zeka Kuramı", okullarda istendik becerilerin bireylere kazandırılabilmesi için, kavramlara, disiplin dallarına veya bilim alanlarına farklı stratejilerle yaklaşmak ve öğretimin bireysel farklılıklara hizmet etmesi amacıyla, değişik biçimlerde kullanılmaktadır.

Gardner (1993) okulların amacının, öğrencilerin zekalarını geliştirmek ve zeka profillerine uygun mesleki ve mesleki olmayan hedeflerine ulaşmaları olması gerektiğini belirtir. Gardner (1993) geleceğin ideal okullarının iki sayılıya göre

dizayn edilmesi gerektiğini belirtir. Birincisi bütün insanlar aynı şekilde öğrenmez ve ÇBZK bireysel farklılıkları gündeme getirecek bir araç olduğunu; ikinci sayılıntının ise daha acı verici olduğunu ve günümüzde hiç kimse öğrenilecek herşeyi öğrenemeyeceği olduğunu vurgular.

Okul öncesi eğitim de hem öğrencilerin zeka profillerini geliştirecek öğrenme-öğretme yaşantıları hem de öğrencilerin elde ettikleri kazanımları/öğrenme çıktılarını değerlendirirken, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate almalıdır. Öncelikle okul öncesi eğitim programı, çoklu zeka kuramının sekiz farklı zeka alanına hitap edecek öğrenme çıktılarına yer vermelidir. Her zeka alanı ile ilişkili öğrenme çıktıları eşit oranda programda yer almalıdır. Örneğin geleneksel okullarda dikkate alınan Sözel/Dilbilimsel ve Mantıksal/Matematiksel zekalar yanında, Görsel/Uzamsal ya da Müzikal/Ritmik zekası güçlü olan bireylere de kendi zeka kapasitlerini geliştirme ve akademik bağlamda başarılı olma şansı tanınmış olacaktır (Demirel 2015).

Bu açıklamalardan yola çıkarak, kuramsal bir olgu olan çoklu zeka kuramı, çocuğun gelişimine dayalı olduğundan uygulamaya konulmasının önem arz ettiği görülmektedir. Dünyada çoklu zeka kuramına dayalı eğitim-öğretim etkinliklerinin okul öncesi dönemde eğitim programlarında yerini aldığı bilinmektedir. Ülkemizde de son yapılan okul öncesi eğitim programında da çoklu zeka kuramına yer verildiği ifade edilmektedir. Ancak ilgili eğitim programı daha öncesi değerlendirilmeye tabi tutulmadığından programın ÇBZK dayalı olarak ne derece geliştirilip geliştirilmediği bilinmemektedir. Bu bağlamda; bu araştırmada cevaplanması hedeflenen ana problem sorusu “Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki çıktılar ile Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen öğrenme ve değerlendirme etkinliklerinde ÇBZK ile ilgili zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır? şeklindedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı Çok Boyutlu Zeka Kuramı’na Göre Okul Öncesi Eğitim Programı ile Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’nin İncelenmesi’dir.

Bu çerçevede, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı çıktıları ile MEKB Talim Terbiye Dairesi tarafından hazırlanan Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen öğrenme etkinlikleri ile değerlendirme etkinliklerinde Çok Boyutlu Zeka Kuramı ile ilgili zeka alanlarından

hangilerine daha çok yer verildiği, hangilerine daha az yer verildiğinin saptanması amaçlanmıştır. Bu temel amaca bağlı olarak belirlenen alt amaçlar aşağıdaki gibidir.

Alt Amaçlar

1. Okul Öncesi Eğitim Programı çıktılarında Çok Boyutlu Zeka Kuramı'ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır?
2. Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen öğrenme etkinliklerinde Çok Boyutlu Zeka Kuramı'ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır?
3. Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen değerlendirme etkinliklerinde Çok Boyutlu Zeka Kuramı'ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır?

Araştırmanın Önemi

Gardner (1993)'in 'bütün insanların aynı şekilde öğrenmez' iddiası, ÇBZK'yı okul öncesine de adapte etmenin diğer bir gerekçesi olmaktadır. Gardner (1993:10) birey-temelli okulların, bireysel eğilimleri ve yetenekleri değerlendirecek zengin olanaklar sunması gerektiğini belirtir. Gardner (1993)'in bu iddiası geleceğin okullarının değerlendirme stratejilerinde de ÇBZK'yı eğitim sistemine adapte etmesini gerekli kılmaktadır.

Okul öncesi eğitim çocuğun formal eğitimle karşılaştığı ilk basamaktır. Okul öncesi kuruma gelmeden önce çocuk ailesinden pek çok davranışı kazanmaktadır. Bunların en önemlisi 'konuşma'dır. Çocuk aileden konuşmayı öğrenerek okul öncesine gelmektedir. Okul öncesinde çocuk formal eğitimle önceden planlanmış öğretim programları sayesinde toplum tarafından istenilen davranışları kazanmaya başlar. Pek çok yazara göre okul öncesi dönem insan yaşamının temelini oluşturduğu ifadesinde birleşmektedir (Oktay ve Unutkan, 2005; Başal, 2005; Şimşek ve Çınar, 2012; Cihangir ve Ersoy, 2006). Bu nedenle çocuğun okul öncesinde geçireceği öğrenme yaşantıları çok özenle düzenlenmeli ve uygulanmalıdır.

Okul öncesi eğitimin temel ilkeleri arasında; okul öncesi dönemin insan hayatının temeli olduğu, çocuğun ihtiyaçlarına duyarlılık, eğitimde çocuğun bütünlüğünü temele alma, aktif katılım, ilgi, beceri ve yetilerin geliştirilmesi, tüm

nesne, olgu ve olaylardan kazanım elde etme, duylar yoluyla öğrenme, kendi kendine düşünme ve öğrenebilme açısından uygun çevre koşulları sunma, zenginleştirilmiş bir oyun çevresi de yer almaktadır (Oktay, 2000). Okul öncesi eğitimde çocukların farklı yetenekleri olduğu bu nedenle çocukların ilgi ve yetileri temelinde ortamlar yaratılması gerektiği belirtilmektedir (Oktay, 2000). Bu nedenle okul öncesi eğitim programlarında çoklu zeka kuramına uyulması önem arz etmektedir. Bu amaçla da çağdaş eğitim yönelimlerinden olan ÇBZK'nın da okul öncesi eğitim programı ve okul öncesi öğretmen el kitapları gibi öğretmen materyallerinde işe koşulması, çocukların farklı zeka alanlarının dikkate alınmasını sağlayacaktır.

Demirel (2015) de kimi eğitimcilerin, ÇBZK'da yer alan sekiz zeka alanını öğretme-öğrenme süreçlerinde temel hareket çizgisi olacak şekilde kullanılmasını kimilerinin de okul öncesinden başlayarak tüm öğrencilerin güçlü veya baskın zeka alanlarını tespit etmeyi savunduklarını belirtmiştir. Bu amaçla okul öncesi eğitim programı, öğrencilerin öğrenmedeki bireysel farklılıklarını ciddi bir şekilde dikkate almak için ÇBZK'yı programın temellerine almalıdır. Öncelikle okul öncesi eğitim programı, sekiz farklı zeka alanına hitap edecek öğrenme çıktılarına yer vermelidir. Eşit oranda yer verilen öğrenme çıktıları temelinde de, okul öncesi öğretmen el kitabında önerilen öğrenme etkinlikleri ile değerlendirme etkinlikleri de aynı oranda yer almasına katkı sağlayacaktır. Böylece farklı zeka profiline sahip, farklı bireysel özellikleri ile okul öncesi kurumlara gelen öğrencilerin bu özellikleri dikkate alınmış olacaktır.

Bu araştırma ile, KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEKB) 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda saptanan çıktılar ile MEKB Talim Terbiye Dairesi tarafından hazırlanan Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen öğrenme etkinlikleri ile değerlendirme etkinliklerinde Çok Boyutlu Zeka Kuramı ile ilgili zeka alanlarından hangilerine daha çok yer verildiği, hangilerine daha az yer verildiğinin saptanması yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda önem arz etmektedir. Böylece araştırma sonucunda hangi zeka alanlarına daha çok yer verilmesi, diğer bir deyişle desteklenmesi gerekliliğinin ortaya çıkması ışığında ilgili eğitim programının geliştirilmesine katkıda bulunulacaktır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. KKTC MEKB, 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki öğrenme çıktıları ile,
2. KKTC, MEKB Talim Terbiye Dairesi tarafından 2018-2019 öğretim yılında yayımlanan Okul Öncesi Eğitim Öğretmen El Kitabı II'de önerilen öğrenme ve değerlendirme etkinlikleri ile,
3. Yukarıda belirtilen dökümanların, doküman analizinde kullanılması ile sınırlıdır.

Tanımlar

Okul Öncesi Dönem: Okul öncesi dönem, yaşamın ilk altı yılını kapsayan ve çocukların bedensel, zihinel, sosyal, duygusal ve dil gelişimlerinin çok hızlı gerçekleştiği dönem olarak tanımlanabilir (Arnas, 2007).

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim ilköğretim yaşına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Devlet eliyle yürütülen okul öncesi eğitim bir veya iki yıl süreli olup, okul önces çağ nüfusunun tümünü kapsayacak bir programa bağlı olarak yaygınlaştırılır ve o yılın 31 aralık gününden önce dört veya beş yaşını tamamlayan çocuklar alınır (KKTC, Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı, 2020).

Okul Öncesi Eğitim Programı: Okul öncesi eğitim programı, 3-6 yaş çocuğunun gelişim özelliklerinden yola çıkılarak, tüm gelişim alanlarını bütüncül ve dengeli biçimde destekleyecek ve bireysel farklılıklara uygun biçimde gelişimsel gereksinimlerini karşılayacak bir program olarak tasarlanmıştır (KKTC, Talim Terbiye Dairesi, Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018).

Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II: Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı I'de anlatılan teorik bilgilerin okul öncesi eğitimi alanında nasıl kullanılması gerektiğini açıklayan ve okul öncesi eğitimi alanında çalışan öğretmenler, öğretmen adayları ile çocuk gelişimi ve eğitimi alanında çalışanların kullanabilecekleri uygulamaya dönük rehber niteliğinde bir kitaptır (KKTC, MEKB, Okul Öncesi Eğitim, Öğretmen El Kitabı II Etkinlikler, 2017).

Çok Boyutlu Zeka Kuramı: ÇBZK'nın yolculuğu Howard Gardner tarafından 1983'te yazdığı *Frame of Mind* (Zihnin Çerçeveleri) kitabı ile başladı. Tek bir genel zeka yerine Gardner, şimdilik (1983) yedi zeka olduğunu ve bireylerin gerçek yaşamda problemleri çözmek için farklı şekillerde oluştuklarını kabul eder (Kornhaber, Fierros ve Veenema, 2004). 1999 *Intelligence Reframed* (Zeka Yeniden Yapılandırıldı) adlı kitabında 'Doğa Zekası'nı ekledi (Saban, 2001; Bümen, 2005; Şeyihoğlu ve Uzunöz, 2012). 2009 yılında 'Varoluşçu Zeka' adlı bir aday zekası olduğunu ve tam bir zeka alanı olarak şimdilik (2009) biraz daha askıda durmasını tercih ettiğini belirtti (Gardner, 2009).

BÖLÜM II

Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi dönem kavramı pek çok yazar tarafından tanımlanmıştır. Okul öncesi dönem genel olarak çocuğun dünyaya gözünü açtığı andan ilkokula (zorunlu eğitimin ilk sınıfı) başlayacağı zamana kadar geçen süreci kapsar. Başal (2005) da okul öncesi dönemi benzer şekilde ‘*çocuğun doğumuyla başlayıp temel eğitime başlayacağı zamana kadar süren; kısaca çocuğun 0-6 yaş (0-72 ay) dönemi*’ olarak tanımlar. Beyin araştırmaları bu dönemin önemine çarpıcı bir şekilde vurgu yapmaktadır. Geleneksel eğitimde ilkokula başlama yaşı, ülkeden ülkeye değişse de genelde altı, yedi yaştır ancak beyin araştırmaları okula başlama yaşının daha önceye çekilmesi yönünde veriler sunmaktadır.

Beyin araştırmaları yaşamın ilk yılında beyinde birbirinden bağlantısız ve oldukça farklı olan nöronların olduğunu, bebeklerin aldıkları duyuşsal bilgilere bağılı olarak bu nöronlar çok hızlı bir biçimde birbirleriyle bağlantı kurmaya başladığını ortaya koydu (Eagleman, 2019). Okul öncesi döneme denk gelen bu süreçte, bebeğin beyinde saniyede yaklaşık iki milyon bağlantı, diğeri bir ifade ile sinaps oluşur (Eagleman, 2019). Eagleman (2019) iki yılın sonunda sinapsların sayısı bebekte yüz trilyonu geçer ve yetişkinlerdeki sinaps sayısının iki katına ulaştığını belirtir. Sonrasındaysa Eagleman (2019)’a göre ‘budama stratejisi’ devreye girer ve yaş ilerledikçe sinapsların sayısı yüzde elli kadar, yavaş yavaş budanıp ortadan kalkar. Bu nedenle okul öncesi dönem çok önemlidir. Çocukların bireysel farklılıkları dikkate alınarak zengin bir çevre oluşturularak, beyindeki bağlantıların mümkün olduğu kadar artırılmasına çalışılmalıdır.

Okul öncesi dönem kişiliğin, temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar ile tutumların kazanılmasında ve geliştirilmesinde en önemli yıllar olarak kabul edilir (Başal, 2005). Bu nedenle okul öncesi eğitim dünya genelinde yaygınlaştırılması için önlemler alınmaktadır. Bu amaçla okul öncesi eğitime başlama yaşının erkene ve okul öncesi eğitimin her çocuğa ulaştırılması için çalışmalar yapılmaktadır.

Okul öncesi eğitim tarihsel yolculukta 16. yüzyılda ortaya çıkmıştır (Oktay, 2000). Yirmi birinci yüzyılda da okul öncesi eğitimin geliştirilmesi için sistemli bir şekilde geliştirilme çalışmaları devam etmektedir. Dünya genelinde okul öncesi eğitim kurumlarının fiziki yapısında beceri odaklı olacak şekilde düzenlendiği,

öğrencilerin bilgileri kendilerinin yapılandıracağı ortamlar oluşturulmaya gayret edildiği, öğrencilerin günlük yaşam becerilerini kazanacakları araç-gereçlerin öğretim süreçlerinde daha çok kullanıldığı görülmektedir (Yavuz, 2018). Ayrıca okul öncesi sınıfların kalabalık olmaması, sınıf sayılarının azaltılması, aile eğitimlerinin etkili bir şekilde düzenlenmesi, okul öncesi öğretmen yetiştirme politikalarının yeniden güncel bilimsel veriler temelinde ele alınması, ilkokullardan bağımsız ana okullarının sayısının artırılması gibi uygulamalar artarak devam etmektedir (Yavuz, 2018).

KKTC’de okul öncesi eğitim zorunlu eğitime dahil edilmemiştir. KKTC’de zorunlu ilköğretim çağı çocuğun altı yaşını tamamladığı yılın ağustos ayının son gününü izleyen öğretim yılı başında başlar ki bu da ilkokul birinci sınıfa denk gelmektedir (Milli Eğitim Sistemi Genel Yapısı, 2020). Dolayısıyla KKTC’de okul öncesi eğitim zorunlu eğitime dahil edilmemiştir. Okul öncesi eğitim kurumları ilkokullara bağlı, anasınıflar halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak açılır ya da ayrı ana okulları olarak da kurulabilir (Milli Eğitim Sistemi Genel Yapısı, 2020). Okul öncesi eğitim 5 ve 6 yaş kapsar ve anaokullar ve anasınıflardan oluşur (KKTC, Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı, 2020). Aynı zamanda okul öncesi eğitimde 4 yaş ve 5 yaş sınıfı olarak da adlandırılmaktadır.

KKTC’de okul öncesi eğitimin, temel eğitimin tüm kademelerdeki gibi öğrenci merkezli olduğu ve öğretim programları, ders kitapları ve ölçme-değerlendirmenin de yapılandırıcı kuram temelinde yapılandırılacağı belirtilmektedir (KKTC, MEKB, Talim Terbiye Dairesi, Öğrenci Merkezli Eğitim, 2020). KKTC’de devlet ve özel okulların toplamı dikkate alındığında en son veriler olan 2017-2018 istatistik yıllığında; 3 yaşta 115, 4 yaşta 2331 ve 5 yaşta 3885 olmak üzere toplam 7331 öğrenci olarak verilmektedir. Okul öncesi okullaşma oranı, çağ nüfusuna göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir (KKTC, Milli Eğitim Kültür Bakanlığı, 2017-2018 İstatistik Yıllığı).

2018 Okul Öncesi Eğitim Programı

Çocukların gelişmesinde, sosyalleşmesinde ve akademik başarıda, okul öncesinin pozitif etkilerinin önemi özellikle gelişmiş ülkeler ve bilim dünyası tarafından kabul edilen bir gerçektir. Bir bireyin zihin kapasitesinin yüzde sekseni altı yaştan önce oluşur. KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı okul öncesi eğitim

programının yeniden düzenlenmesinin aktarıldığı bölümde şu gerekçe vurgulanmıştır; öğrencinin bulunduğu çağdaş yapıda gerek kendi yaşamlarıyla gerekse eğitim yoluyla bütünleştirdikleri formal eğitime geçişi oluşturan en önemli aşamasında okul öncesi eğitim programının yer almasıdır.

Yaşamın en önemli aşaması kabul edilen çocukluk dönemi, Kıbrıs Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine paralel olacak şekilde tanımlanmıştır;

1. Çocuklarda bedensel, zihinsel ve duygusal yönler geliştirmek, iyi huylar ve faydalı maharetler kazanmalarını sağlamak;
2. Bir bütün olarak çocuğu ilkokula hazırlamak;
3. Olumsuz çevre ve aile şartlarında bulunan çocuklara, elverişli büyüme ortamı sağlamak;
4. Anadili olan Türkçeyi güzel ve doğru telaffuz etmelerini sağlamaktır.

Belirtilen okul öncesi eğitimin genel amaçları doğrultusunda hazırlanmış olan okul öncesi eğitim programı'nın amacı;

1. 3-6 yaş çocuğunun gelişim sürecine bütünüyle destek olan,
2. Öğrenmeye karşı meraklı, sorgulayıcı ve eleştirel düşünen, yeni ve alışılmadık durumlarla baş edebilen problem çözme becerisine sahip,
3. Kendini anlatabilen ve Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan,
4. Fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden sağlıklı bir hayat sürdüren,
5. İletişim becerilerinde etkili,
6. Bulunduğu doğal, sosyal ve tarihsel çevreye karşı duyarlı,
7. Kendisine ve çevresine karşı sorumluluklarının bilincinde olan,
8. İnsani ilişkilerinde adaletli olan ve ayrımcılık yapmayan,
9. Yaşadığı kültür içindeki değerlerin farkında olan bireyler yetiştirmektir.

KKTC, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı genel amaçları ve okul öncesi eğitimin özel amaçları temelinde oluşturulmuş olan okul öncesi eğitim programı yoluyla öğrencilerde gerçekleşmesi beklenen yeterlilikleri Program Çıktısı olarak tanımlanmıştır. Okul öncesi eğitimi tamamlamış olan tüm öğrencilerde gerçekleşmesi beklenen yeterliliklere ilişkin program çıktıları (KKTC MEKB, 2018):

1. Kendisine, aile bireylerine ve bulunduğu doğal çevreye karşı sorumluluklarının farkındadır ve uygun davranışlar sergiler.
2. Fiziksel ve ruhsal açıdan sağlığı ile ilgili uygun alışkanlıklar edinir ve tehlikelere karşı kendini korumanın önemini kavrar.
3. Tüm duyularını kullanarak dünyayı faal şekilde keşfeder.

4. Türkçeyi doğru ve etkili kullanır.
5. Aynı olmayan iletişim yollarını ve araçlarını kullanarak duygu ve düşüncelerini anlatır.
6. Faal dinleme ve etkili iletişim yöntemlerini kullanarak karşısındakilerin duygu ve düşüncelerini bilir.
7. Günlük yaşam alışkanlıklarını yakın ve uzak çevresinden edindiği kurallara uyarak yerine getirir.
8. Uygun başa çıkma davranışlarını sorunlarla karşılaştığında çözebilmek için gösterir.
9. Kendisi ve başkaları ile olan ilişkilerde adil ve adaletli olmak için dikkat eder.
10. İnsanların bireysel özelliklerine göre farkında olur. Din, etnik köken, cinsiyet ve bedensel yapı vb.'ye dayalı farklı davranışlar sergilemekten kaçınır.
11. İçinde yaşadığı kültürü ve farklı kültürleri tanır, saygı duyar ve kendine kültürüne ait farkındalık geliştirir.
12. Günümüz teknoloji ve bilişim araç gereçlerinden faydalanır ve sorumluluğunu kavrar.

Okul öncesi eğitim programı amaçları doğrultusunda beklenen program çıktılarına ulaşmak için kılavuzluk edecek altı öğrenme alanı tanımlanmaktadır (KKTC MEKB, 2018):

1. Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı
2. Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı
3. Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı
4. Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı
5. Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı
6. Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı

KKTC Okul Öncesi Eğitim Programı'nın yapısının anlatıldığı Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de programın, çocukların farklı zeka alanlarındaki potansiyellerine ve öğrenmedeki bireysel farklılıklara duyarlı olacak biçimde yapıldığı vurgulanmaktadır. Diğer bir ifade ile programın felsefik alt yapısında Çok Boyutlu Zeka Kuramını'nın da yer aldığı aktarılmaktadır. Bu bağlamda ÇBZK'ya göre, insan zekasının çok farklı yönleri bulunduğu ve bireyler dünyaya tüm bu zengin öğrenme potansiyeli ile geldikleri belirtilmektedir. Özellikle yaşamın erken yıllarında verilen eğitimin, çocuklardaki farklı zeka alanlarına ilişkin öğrenme potansiyelini ortaya çıkarma ve geliştirme açısından önemli fırsatlar sunduğu

kabulüne yer verilmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı’nda çoklu boyutlu zeka kuramına bağlı olarak öğrenciler arasında eğitim sürecinde gözlenen farklılıkların “öğrenmede çeşitlilik” olarak algılandığını ve öğrenmede bireysel farklılıkların “bir sorun” olmak yerine “bir zenginlik” olarak değerlendirildiği ayrıca belirtilmiştir.

Çok Boyutlu Zeka Kuramı

Zeka yüzyıllardır merakla ne olduğu ve nasıl tanımlanması gerektiği konusunda araştırılmaktadır. Zeka bilim insanlarının her zaman dikkatini çekti ve halen daha çekmektedir. Bazı bilim insanları zekayı IQ testleri geliştirip niteliği ölçerken, diğer bilim insanları zekayı bireyin öğrenmedeki gücü olarak belirtir. Gardner’e (1999) göre, zeka biyolojik ve psikolojik bir potansiyeldir; bu potansiyel, kişiyi etkileyen deneyim, kültür ve motivasyon etkenlerinin bir sonucu olarak az ya da çok ölçüde gerçekliğe dönüştürülebilmektedir.

Gardner (2013) çoklu zeka fikrinin psikolojiden geldiğini belirtir (Multiple Intelligences / Çoklu Zeka). Bireylerin zeka açısından değişik yeteneklere sahip olduğu savını desteklemek adına geliştirilen bir teori olduğunu vurgular. Ayrıca Gardner (2013) bu güçlü yönleri, çocukların nasıl öğrendiği ve insanların bir şeyleri zihinlerinde nasıl açıkladıkları ve ardından ne anladıklarını göstermek için, bunları nasıl kullandıkları üzerinde büyük bir etkiye sahip olduklarını iddia eder. Kagan ve Kagan (1998) zekanın ne olduğu, sınıfta ne ve nasıl öğrettiğimizle derin bir ilişkisi olduğunu vurgular. Diğer bir deyişle zekanın eğitimle yakın ilişkisinin olduğunu belirtir. Gardner (1983, 1999) gelenekselci ölçme anlayışındaki ‘zeka nesnel olarak ölçülebilir’ iddiasına karşı çıkarak, zeka tek bir faktörle betimlenemeyecek sayıda çok fazla yeteneği kapsadığını iddia eder. Gardner’in zeka tanımında: bireyin (1) bir ya da daha çok kültürde değerli olacak bir ürün oluşturabilme becerisi, (2) normal yaşam koşullarında yüzleştiği problemlere doğru çözümler oluşturabilme yeteneği ve (3) üstesinden gelmesi zorunlu olan orijinal ve kompleks problemleri ortaya çıkarma becerisi, yer almaktadır.

Gardner (1983, 1999) zekanın nitelikleri ve çerçevesinin ne olduğu ile ilgili çalışmalar ve ulaşılan sonuçlar, birey zeka kapasitesiyle ilgili olarak aşağıdaki önermeleri ileri sürmektedir;

1. Bireyler zekayı artırma, geliştirme becerisine sahiptir.
2. Zeka, değişebilir ve başkalarına da öğretilir.

3. Zeka, bireydeki beyin ve zihin sisteminin birbiriyle etkileşimiyle oluşan çok boyutludur.
4. Zeka, çok boyutlu olmasına rağmen kendi içinde bir bütündür.
5. Tüm bireyler, değişik zeka alanlarının hepsine sahiptir.
6. Tüm bireyler, değişik zeka alanlarının tümünü yeterli seviyede geliştirebilir.
7. Tüm zekalar, genel olarak birlikte ve belli bir uyum çerçevesinde işlerler.
8. Bireylerin tüm zeka alanlarında zeki olmaları için değişik sayıda farklı yöntemler mevcuttur.

Gardner (1993:28) erken yaştaki yoğun müdahalelerin, daha çok sayıda çocuğu üstün konuma getirebileceğini vurgulamaktadır. Çocukların formal eğitimle bulunduğu ilk kurum olan okul öncesi eğitim döneminde Çoklu Boyutlu Zeka Kuramı'nın adapte edilmesi daha çok sayıda çocuğu üstün konuma getirmede doğru bir yaklaşım olur. Gardner tüm bireylerin şimdilik, sekiz zeka alanını da barındırdığını belirtir. Ancak kalıtım ve çevre faktörleri ile söz konusu faktörlerin birbirleriyle ilişkisine göre, tüm bireyler arasında birbirine eş oran ve birleşimde bir zeka potansiyeline ulaşmış, eş bireylere rastalamanın imkansız olduğunu belirtmektedir. İnsanların zeka profilleri farklıdır (Gardner 1999: 61-63). Gardner zeka'yı (1983; 1999: 115) 'biyolojik ve psikolojik bir potansiyel; bu potansiyel, kişiyi etkileyen deneyim, kültür ve motivasyon faktörlerinin bir sonucu olarak az ya da çok ölçüde gerçekliğe dönüşebilir', diye tanımlamaktadır.

O halde öğrencilerin deneyimleri, kültürel uyarıcılar ve motivasyonu zekada önemli değişkenlerdir. Bu değişkenler okul öncesi eğitim programlarında Çok Boyutlu Zeka Kuramı destekli etkinliklerle desteklenirse, öğrencilerin zeka profillerinde etki yapabilir. Hazırlanacak olan etkinlikler Çok Boyutlu Zeka Kuramı'nın şimdilik 8 alanı olan Sözel/Dilbilimsel, Mantıksal/Matematiksel, Bedensel/Duyudevinmsel, Görsel/Uzamsal, Müzikal/Ritmik, Sosyal/Bireylerarası, Öze Dönük/Bireysel ve Doğa zekalarını da kapsamalıdır.

Sözel/Dilbilimsel Zeka: Dil; el, kol, ayak, veya baş ile yapılan hareketler ya da yazıya uyarlansa da, esas önemli olan bir ses sistemi ve bireyin ses duyumuna ilişkin bir ileti olmalıdır (Gardner, 2004: sf. 136). Bu zeka dilin sözdizimini veya yapısını, ses bilgisini, seslerini, anlamını, pragmatik boyutunu veya pratik kullanımını değiştirme yeteneğini içerir (Armstrong, 2009)

Kagan ve Kagan (1998)'a göre Sözel/Dilbilimsel zekası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Kelime dağarcığı yaşına göre çok iyidir.
2. Yaşına göre zengin kelime haznesi var.
3. Yaşına uygun kelimeleri doğru şekilde söyler.
4. Bireylerarası yazılı ve sözlü iletişimi çok yüksektir.
5. Yaşına uygun dilbilgisi kurallarını bilir ve kullanır.
6. Hecelelemeyi daha kolay yapar.

Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Sözel/Dilbilimsel zekası baskın olan bireyler ikidilli veya konuşmayı çok sever anlamına gelmez. Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Sözel/Dilbilimsel zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Senaryo
2. Kelime oyunları
3. Roman
4. Tiyatrocu
5. Tartışma
6. Gazete
7. Şiir

Mantıksal/Matematiksel Zeka: Mantıksal/Matematiksel zeka kullanılırken sayılar ve ilişkilendirmeler akla gelir. M/M zekası güçlü kişiler problem çözmekten, 'neden – sonuç' ve 'eğer – ise' tarzı determinist çıkarımlar yapabilme ve verileri sayma becerilerini sergilerler (Kagan ve Kagan 1998). Campbell (1996) Mantıksal/Matematiksel zekası güçlü olanların bilim adamları, matematikçiler, mühendisler ve bilgisayar programcıları olduklarını belirtir.

Kagan ve Kagan (1998)'a göre Mantıksal/Matematiksel zekası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Deney yapmayı severler.
2. Tangram, sudoku, dama gibi strateji oyunlarını oynarlar.
3. Soru sormayı severler.
4. Analiz yapmayı severler.
5. Bilgisayar ilgilerini çeker.

Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Mantıksal/Matematiksel zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Bilgisayar programları
2. Grafik
3. Akış çizelgesi
4. Zaman çizelgesi
5. Mantık bulmacaları

Görsel/Uzamsal Zeka: Campell (1996) üç boyutlu düşünebilen bireylerin Görsel/Uzamsal zekalarının gelişmiş olduğunu belirtir. Pilotlar, kaptanlar, ressam, heykeltıraşlar ve mimarların üç boyutlu düşünebilen, gördükleri değişik şekilleri algılayabilen, görüntüleri değiştirebilen ve grafiksel olarak sergileme yeteneği olan meslek bireyleri olarak kabul edilir (Campbell, 1996).

Kagan ve Kagan (1998)'a göre Görsel/Uzamsal zekası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Hayal kurma yeteneği gelişmiştir.
2. Üç boyutlu bilgileri ve modelleri yapabilir.

Baum, Viens ve Slatin (2005)e göre Görsel/Uzamsal zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Heykeltıraş
2. Buluş
3. Harita
4. Teknik çizim
5. Grafik
6. Televizyon programı

Müzikal/Ritmik Zeka: Müzikal/Ritmik zekası güçlü olan bireyler müziğin farklı seslerini ayırtılabilen, akustik düzeni algılayabilen, ritmik düşünebilen yetenekli bireylerdir (Armstrong, 2009). Fleetham (2006)'a göre Müzikal/Ritmik zeka müziğin tınısını, ritmini ve tonunu bir bütün olarak hatırlayabilmektir. Bunları gösterebilmek için bir müzik aleti çalabilmek, şarkı söylemek ya da şarkı sözü yazmakla mümkün olabilir. Müzikal/Ritmik zekası diğer bireylere göre daha iyi olanlar müzik, ritim ve melodi ile daha etkili öğrenebilirler (Gardner, 2004).

Kagan ve Kagan (1998)'a göre Müzikal/Ritmik zekası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Müziklerin melodilerini ve bestecilerini hatırlar.
2. Mırıldanmayı, ıslık çalmayı severler.
3. Müzik aletlerinin seslerini ayırtedebilirler.
4. Şarkı sözlerini öğrenirler.
5. Müzik aleti çalabilirler.
6. Müzik türünü anlarlar.
7. Ayaklarıyla ve elleriyle ritim tutarlar.
8. Güzel bir ses tonu ile şarkı söylerler.

Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Müzikal/Ritmik zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Müzikaller ve opera
2. Eleştirel analiz
3. Ses efektleri
4. Resital performansı
5. Film müziği
6. Fon müziği çalmak

Bedensel/Duyudevinimsel Zeka: Fleetham (2006)'a göre Bedensel/Duyu devinimsel zeka beyin cerrahlarının, dansçıların, sporcuların ve el becerisini kullanan (marangoz, demirci, kuyumcu ve terzi) zanaatkarların diğer bireylere göre vücudunu kullanmaktaki üstün başarılarını anlatmaktadır. Bu zeka türü yüz, el ve vücut hareketlerini kullanarak bireyin kendisini ifade etmesidir (Kagan ve Kagan 1998).

Kagan ve Kagan (1998)'a göre Bedensel/Duyudevinimsel zekası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Vücut dilini kullanır.
2. Sporun çeşitli dallarına ilgi duyar.
3. Zarif ve koordineli bir şekilde hareket eder.
4. El – göz koordinasyonu çok iyidir.
5. Dans ve kareografiler besteleyebilir.

Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Bedensel/Duyudevinimsel zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Dans performansı
2. Mimikler
3. Oyun oynama
4. Renklendirme ve diğer sanat üretimleri
5. Kuyumculuk

Sosyal/Bireylerarası Zeka: Sosyal/Bireylerarası zekası güçlü olan bireyler liderlik ve arkadaşlık becerileri gelişmiş olduğu için, çevresindeki insanları daha iyi anlayabilirler. Başkalarıyla doğru ve iyi iletişim kurabilirler (Kagan ve Kagan, 1998). Sosyal/Bireylerarası zeka alanında gelişmiş olan insanlar kendilerini çok iyi tanırlar. Bu zeka alanında diğer bireylere göre gelişmiş olan insanların nasıl davranacaklarını çok iyi bilirler ve diğer insanlarla iyi geçinme konusunda yeteneklidirler (Fleetham, 2006).

Kagan ve Kagan (1998)'a göre Sosyal/Bireylerarası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Başkaları ile iletişime geçer.
2. Sosyalleşmede başarılıdır.
3. Başkaları ile empati kurar.
4. Başkalarının değerlerini ve düşüncelerini önemser.
5. Arkadaşlarıyla ilgilenir ve onları önemser.

Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Sosyal/Bireylerarası zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Bireysel meditasyon
2. Rol yapma
3. Liderlik rolü
4. Ahlaki ikilemeler

Öze Dönük/Bireysel Zeka: Öze Dönük/Bireysel zekası güçlü olan bireyler bilgi temelinde kendini tanımada, kendi kendisiyle uyum içinde hareket etmede başarılıdır. Öze Dönük/Bireysel zekası diğerlerine göre daha güçlü olan bireyler, kendilerini objektif olarak değerlendirebilen öz disipline sahiptirler (Armstrong, 2009). Gardner (2004)'e göre kişiler kendi kültürlerindeki sembolleri öğrendiklerinde kişisel zekanın karakteristik bir şekil aldığı anlaşılır.

Kagan ve Kagan (1998)'a göre Öze Dönük/Bireysel zekası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Kendilerini motive ederler.
2. Gerçekçi hedefler belirlerler.
3. Kendilerini çok iyi ifade ederler.
4. Kendine saygısı vardır.
5. Kendine güveni yüksektir.

Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Öze Dönük/Bireysel zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Şiir
2. Dergi
3. Hareket planı
4. Sanat eserleri
5. Otobiyografi

Doğa Zekası: Doğa Zekası güçlü olan bireyler bir uzman gibi flora ve faunayı tanımlar, sınıflandırır ve ayırır. Doğa olaylarına (bulutlar, taşlar ve dağlar) karşı duyarlı ve bilgilidir (Armstrong, 2009).

Kagan ve Kagan (1998)'e göre Doğa zekası baskın bireyin birtakım nitelikleri;

1. Canlılara ve hayvanlara yönelik hassastır.
2. Desenleme yapma yetisi gelişmiştir.
3. Çevrenin özelliklerini çok iyi anlar ve bu konuda çalışır.

Baum, Viens ve Slatin (2005)'e göre Doğa zekası güçlü olan bireylere uygun stratejiler veya ürünler;

1. Bitkiler ve çiçekler
2. Alan notları
3. Doğa yürüyüşleri
4. Deneyler ve çalışmalar

İnsanlara olanak tanınırsa zayıf olan zeka alanları zaman içerisinde baskın hale gelebilir. O halde okul öncesi eğitimde öğrencilerin baskın ve zayıf zeka alanları öğretimde dikkate alınıp, bütün zekaların geliştirilmesi için öğretme-öğrenme süreci düzenlenirse, değişik zeka profilindeki öğrenciler de dikkate alınmış olacaktır.

Gardner (1994) de çok boyutlu zeka kuramının en önemli katkısının öğretimin çeşitlendirilmesi olduğunu vurgular. Öyleyse öğrencilerin birden çok zeka alanına sahip oldukları göz önünde bulundurularak, öğretim zenginleştirilmeli, değişik zeka alanları ile ilgili etkinliklere öğretimde yer verilmelidir. KKTC kültüründe okul öncesi eğitim etkinliklerin hangi zeka alanlarında yeterli düzeyde hazırlandığı, hangi zeka alanlarıyla ilgili etkinliklerin hazırlanmasında yetersizlikler olduğu, hangi zeka alanlarının öğretme-öğrenme sürecindeki etkinliklerle desteklenmesi gerektiğinin incelenmesine ihtiyaç duyulmuştur.

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde eğitimde ÇBZK ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılmış araştırmalara yer verilmiştir. Gardner ÇBZK'yı ortaya attıktan sonra örgün eğitim düzeylerinde kendisinin de belirttiği gibi, değişik eğitim düzeylerinde ve türlerinde hem kısa süreli hem de uzun süreli araştırmalara konu olmuştur. ÇBZK ile ilgili hem nicel hem de nitel araştırmalar yapılmıştır, yapılmaya da devam edilmektedir. Bunun yanında öğretmenlerin, yöneticilerin ve ailelerin de görüşlerinin ortaya çıkarılmasına çalışılmaktadır. Bu bölümde yurt dışında ve yurt içinde yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Bu amaçla ulaşılan araştırmalar hem tarihsel bir örneklem hem de erişilen araştırmalar araştırmanın amacı dikkate alınarak verilmeye çalışılmıştır.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Hoerr (1994) ÇBZK'nın öğrencilerin sahip olduğu yeteneklerin ve becerilerin daha net bir resmini çizdiği ve daha sonraki yaşamlarında itibar edilecek yeteneklerini ortaya koyacağı inancıyla City of St.Louis The New City Okulu adındaki bağımsız, okul öncesi ve ilkokul eğitim programında 1989 yılından itibaren ÇBZK'nın uygulamasını aktarmaktadır (Akt. Batman, 2002). Uygulama öncesi, okul öğretmenleri Gardner'in "Zihin Çerçevesi"ni (Frames of Mind) 2 yıl süreyle çalıştılar. Program, çocukların tüm yeti ve becerilerinin onları gelecek yaşamlarına hazırlamada rehber olması gerektiğine atıf yapar. Okuldaki öğretmen ve yöneticiler, öğrencilerin zayıflıklarından çok güçlü oldukları konular üzerinde durular. Farklı öğrenci niteliklerini güçlendirebilecekler ve onları büyütebileceklerdi. Öğrenciler resim çizmede, tasarı oluşturmada, lego ya da pipetlerle bina inşa etmede, makine parçalarında işe yaramayanları ayırmada beceriliydiler. Öğrenciler zayıf oldukları alanlarda, ÇBZK'ya uygun öğrenme merkezleri oluşturularak, program içerisinde

eğlenceli ve zengin aktivitelerle sokularak geliştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrenciler yüksek bir öz-saygı, yaratıcılık, kritik düşünme ve bağımsızlık oranıyla geliştikleri saptanmıştır.

Başbay (2000) Çoklu Zeka Kuramı'na Göre Eğitim Programları ve Sınıf İçi Etkinliklerin İncelenmesi adlı yüksek lisans çalışmasında Sınıf Öğretmenliği programı ve bu programdaki derslerin öğretim faaliyetlerindeki etkinlikleri ile İlköğretim İlk Kademe Programı ve programdaki derslerin sınıf içi süreçlerindeki etkinliklerin ÇZK'nın niteliklerini yansıtıcılığı incelenmiştir. Sonuçlar: 1. Sınıf Öğretmenliği Programı'nda yer alan derslerin ağırlıklı olarak S/D ve M/M zeka ile ilişkili olduğu, G/U, M/R ve B/D zeka alanı ile ilişkili olarak ele alınan derslerin ise genellikle seçmeli derslerdir. 2. ÖD/B ile S/B zeka alanı ile ilişkili bir yapıda olması kabul edilen müzik dersinin sadece M/R; ÖD/B zeka alanı ile ilişkili bir yapıda olması kabul edilen resim dersinin sadece G/U zekaya yönelik bir yapıyı içerdiği; S/B zeka alanı ile ilişkili bir yapıda olması beklenen müzik ve beden eğitimi derslerinin, bu zeka alanına hitap etmeyen biçimde olduğu, 3. Sınıf Öğretmenliği Programı'ndaki derslerin kur tanımlarının bir iki cümle ile betimlendiği ve etkinliklerin yazılmaması bunun yerine konuların başlıkları yazılmıştır. 4. YÖK'ün hazırladığı ve 1999-2000 Öğretim yılında uygulamaya konan programda S/D, M/M ile doğa zekası ağırlıklı olduğu tespit edilmiştir. Kur tanımlarının derslerle ilişkili zeka alanı haricindeki alanlara katkı yapan ya da zeka alanlarını uygulayacak tarzda hazırlanmamıştır. 5. Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında'ki derslerden Batı Edebiyatı, Ortaokullarda Matematik Öğretimi ve Resim-İş ve Yazı gibi, öğretim süreçlerinde etkinliklerde ÇBZK'nın niteliklerini kapsayıcı tarzda bulunmuştur. 6. İlköğretim İlk Kademe Programı hem genel hedefler hem de derse yönelik özel hedefler incelendiğinde ÇBZK'nın niteliklerini kapsayan tarzda bulunmuştur. Programdaki Metot ve Teknikler kısmında derslerin işlenişine yönelik önerilen etkinliklerin ÇBZK'yı kapsayan tarzda olduğu saptanmıştır. 7. İlköğretim İlk Kademe Programında ünitelerin öğretim sürecünde öğretmenler önerilen ferdi çalışma, küme çalışmaları, seviye grupları ve sınıf çalışmaları gibi değişik yöntem ve teknikler saptandığından, ÇBZK'yı kapsadığı belirtilmiştir. 8. MEB'in 2000'de geliştirdiği İlköğretim Programı'nın, 1995 yılında hazırlanan İlköğretim Programı'na göre öncekine oranla (1995) daha niteliksel bağlamda daha iyi bulunduğu ve ÇBZK'yı içerdiği belirtilmiştir. 9. Öğretim sürecine getirmiş olduğu özellikler bağlamında, daha iyi seviyede olan Özel Erken Başarı Koleji'nde gözlemlenen

öğretim faaliyetleri, Özel Tevfik Fikret İlköğretim Okulu'na kıyasla ÇBZK'yı daha belirgin olarak yansıttığı tespit edilmiştir. Ayrıca, Özel Erken Başarı Koleji'nde ÇBZK'nın daha bilinçli ve programlı bir şekilde uyarlandığı, Özel Tevfik Fikret İlköğretim Okulu'ndaysa öğretmenlerin bireysel çabaları temelinde gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir.

Cason (2001) Okul Öncesi Beslenme Eğitim Programının Çoklu Zeka Teorisine Göre Değerlendirilmesi adlı raporda, okul öncesi beslenme eğitimi programının çoklu zeka kuramına dayalı olarak değerlendirilmesini aktarmaktadır. Kırk altı eğitimci 6102 okul öncesi çağındaki çocuğa 12 ders vermiştir. Program, meyve ve sebzeleri tanımlama, sağlıklı atıştırmalık seçimler yapma, yiyecekleri tatma isteği ve yeme davranışlarındaki farklılıkları değerlendirmek için bir ön test / son test modeli kullanılarak değerlendirildi. Araştırmada programın öğrenciler üzerinde gıda tanımlama ve tanıma, sağlıklı atıştırmalık tanımlama, gıdaları tatma isteği ve meyve, sebze, et ve süt tüketiminin sıklığında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda programın okul öncesinde öğrencilerin beslenme konusunda eğitmede etkili bir yaklaşım olduğunu gösterdiği belirlenmiştir.

Tuğrul ve Duran (2003) Her Çocuk Başarılı Olmak İçin Bir Şansa Sahiptir: Zekanın Çok Boyutluluğu Çoklu Zeka Kuramı adlı makalelerinde ÇBZK bağlamında okulöncesi eğitim programlarının niteliklerine dikkat çekme hedeflenmiştir. Her çocuğun tüm zekalarla doğduğu fakat çevresel olanakların çerevesinde bazı zeka türlerinin daha çok gelişme olanağı bulurken diğerlerinin bu şansı yakalayamadıkları vurgulanmaktadır. Okul öncesi eğitim programlarının çocukların ileriki yaşamlarında onları yönlendirecek fırsatları aktardığını vurgularlar. Araştırmacılar tüm zekalara eşit şansı yaratmanın okul öncesi eğitim programının görevleri arasında olması gerekliliği üzerinde dururlar. Yazarlar makalede sonuç olarak; çocukların öğrenme ihtiyaçlarının giderilmesinde gelişimsel alanlarda desteklenmeleri gerektiğini belirtirler. Çocukların öğrenme ve öğretim sürecindeki verimliliklerini arttırmada, kendi öğrenme stillerinde, ilgi ve gereksinimlerini karşılayabilecek olanakların sunulması gerektiğini savunuyorlar. Çocukların aynı öğrenme ortamlarından farklı olacak şekilde etkilendikleri için, çocukların çeşitli deneyim alanlarında zenginleştirilmiş ortamlarda öğrenmelerinin sağlanmasına vurgu yaparlar. ÇZK'nın da öğrenmede kişisel, toplumsal, duygusal, zihinsel, fiziksel deneyim alanlarına ait, gelişimsel bir fırsat olduğunu belirtmişlerdir.

Kornhaber, Fierros ve Veenema (2004) ÇBZK'nın uygulandığı okullarda neler olduğunu ve kuram ile öğrencilerin pozitif kazanımları arasında ilişkiyi belirttiler. Aktarılan araştırmalar ÇBZK'nın ABD'deki 18 ve bir tane de Kanada okulundaki uygulamaların sonuçlarını içeriyor. ÇBZK'nın söz konusu okullarda uygulamaya başlanmasıyla 19 okulun % 49'unun Kaliforniya Başarı Test'i gibi standart testlerde gelişme gösterdiği saptanmıştır. ÇBZK'nın uygulandığı okulların % 54'ünde disiplin sorunlarının azaldığı ortaya çıkmıştır. Disiplin sorunlarının azalması da ÇBZK ile ilişkilendirildi. Yani ÇBZK uygulanması disiplin sorunlarını azaltmış. Yine ÇBZK'nın uygulandığı okullarda ailelerin % 60'ının okul öğretim sürecine katılımının yükseldiği görülmüştür. Diğer bir sonuç da ÇBZK'nın uygulandığı okullarda, öğrenme farklılıkları ve engelleri olan öğrencilerin gelişiminde de kuramın etkili sonuçlar verdiği saptanmıştır. ÇBZK'nın uygulandığı okulların % 78'inde öğrenme farklılıkları veya öğrenmede engelleri olan öğrencilerin gelişimleri ile ÇBZK'nın ilişkili olduğu saptanmıştır. Vermont, Hinsburg'taki, Champlain Valley Lisesi müdürü Valerie Gardner bu konuda şunları aktardı; *'Hiçbir şüphe duymadan ÇBZK muazzam bir farklılık yarattı. Öğrenme farklılıkları veya engelleri olan öğrenciler güçlü yanları ile ilgili seçim yapabilme ve oyun oynayabildikleri için kendilerini çok iyi hissettiler. Ayrıca zayıf oldukları alanlarda da çalıştıkları için aktif oldular'*. Araştırmacılar söz konusu okulları ziyaretlerinde ve öğretmenlerin yazmış oldukları raporlarda; *'öğrenme engelleri olan öğrencilerin normal sınıflarda yapıcı bir şekilde çalıştıkları ve genel olarak normal öğrencilerden (engeli olmayanlar) hiç bir ayrıma tabi tutulmadıkları'*nı vurgulamışlardır.

Sevinç ve Kurtuluş (2004)'un 5-6 Yaş Çocuklarında ÇBZK Çerçevesinde Zaman Kavramının Kazanımı adlı araştırmasında, okul öncesi dönemde uygulanacak eğitim programlarında etkinliklerin çok boyutlu olarak planlanmasının, eğitimin kalitesi açısından daha olumlu sonuçlar vereceği sayılıştından hareket edilmiştir. Araştırma deneme modelinde yapılmıştır. Deney grubunda Çok Yönlü Etkinlik Programı uygulanmıştır. "Zaman Kavramı Değerlendirme Formu" kullanılarak elde edilen veriler deney grubu ve kontrol grubu arasında zamansal sıralama, zaman birimlerini sınıflama ve sıralama ve zamanı gösteren araçları kullanma alt başlıkları için kovaryans analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları tüm alt başlıklarda ve genel toplamda $p < 0,01$ düzeyinde deney grubu lehine anlamlı olarak bulunmuştur. Araştırmada uygulanan "Çok Yönlü etkinlik Programı"nın etkili olduğu belirtilmiştir.

Akamca ve Hamurcu (2005) ÇBZK Tabanlı Öğretimin Öğrencilerin Fen Başarısı, Tutumları ve Hatırda Tutma Üzerindeki Etkileri isimli araştırmalarında, İlköğretim fen bilgisi öğretim programında Isı ve Isının Maddedeki Yolculuğu ünitesinde, ÇBZK tabanlı öğretimin öğrencinin fen başarısı, fene karşı tutumu ve hatırda tutmaya etkilerini araştırmışlardır. Deneysel olan çalışma, 2002-2003 öğretim yılında, ilköğretim 5. sınıf öğrencileri ile 5 haftalık sürede devam ettirilmiştir. Kontrol grubu geleneksel yöntem, deney grubu ise ÇBZK tabanlı hazırlanmış olan ders planlarıyla öğretim sürecine katılmıştır. Sonuç olarak, ÇBZK'nın 5. sınıfta fen başarısında ve kalıcılık puanlarında manidar fark yarattığı saptanmıştır. Ancak fen'e yönelik tutumda anlamlı etki saptanmamıştır.

Ergin (2005) Okul Öncesi Dönem Çocukları İçin Çoklu Zeka uygulamaları adlı çalışmada, eğitimin niteliğini artırmak, çok yönlü öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak için eğitim etkinlikleri okul öncesi dönemden itibaren ÇBZK'ya dayalı olarak yapılmasını savunmuştur. Araştırmada 5-6 yaş çocuklarına zaman kavramı ÇBZK'ya dayanılarak geliştirilmiş bir program ile kazandırılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda, ÇBZK'ya dayanarak geliştirilen programın kavram öğrenmede etkili olduğu, okulda uygulanan programların ise kavram öğrenmede yeterli olmadığı saptanmıştır.

Uysal (2006) Farklı Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Grubundaki Çocukların ÇBZK'ya Göre İncelenmesi, adlı yüksek lisan tezi hazırlamıştır. Araştırma, farklı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş grubundaki çocukların çoklu zeka alanlarının değerlendirilmesi, çocukların cinsiyetleri, kardeş sayısı, doğum sırası, okul öncesi eğitim kurumuna devam etme süresi, okul öncesi eğitim kurumuna gelmeden önce çocuğun bakımını üstlenen kişi, anne-baba öğrenim düzeyi, anne- baba yaşının çocuğun çoklu zeka alanlarını etkileyip etkilemediğini belirlemek amacıyla yapılmış olduğu aktarılmıştır. Araştırma orta-sosyo ekonomik düzeyde, İstanbul'da MEB'e bağlı ilköğretim okulundaki anasınıf, bağımsız anaokul ve özel anaokulda, 6 yaşındaki 300 öğrenciyle yapılmıştır. ÇBZK alanlarını belirlemek için Teele (1992)'in geliştirdiği ve Gögebakan (2003)'in uyarladığı 'Teale Çoklu Zeka Envanteri' kullanılmıştır. Araştırma sonucunda çocuğun cinsiyetinin; S/D zeka üzerinde kurum türü, cinsiyet interaksyonunun, M/R ve B/D zekada cinsiyetin, çocuğun kardeş sayısının; G/U zeka alanında kurum türü, çocukların kardeş sayısı interaksyonunun istatistiksel açıdan manidar fark yaratmıştır. Çocuk bakımını yapan bireyin; M/M zeka alanında

kurum türü, B/D zeka alanında kurum türü, S/B zeka alanındaysa bakımı yapan birey değişkeninin istatistiksel olarak manidar fark yarattığı tespit edilmiştir. Annenin eğitim düzeyinin; B/D zeka alanında kurum türü değişkeninin istatistiksel olarak manidar fark yarattığı tespit edilmiştir. Baba eğitim düzeyinin; B/D zeka alanında okul türü değişkeninin istatistiksel olarak manidar farklılık yarattığı tespit edilmiştir. Anne yaş; ÖZ/B zeka alanında anne yaş değişkeninin istatistiksel olarak manidar fark yarattığı tespit edilmiştir. Çocuğun okul öncesi eğitime katılma süresi, doğum sırası ve baba yaş değişkeninin istatistiksel olarak manidar fark yaratmadığı tespit edilmiştir.

Çırakoğlu ve Saracaloğlu (2009) İlköğretim Birinci Kademesinde ÇBZK Uygulamalarının Erişmeye Etkisi adlı araştırmalarında, 2001-2002 öğretim yılında, ilköğretim 5. Sınıf Fen Bilgisi dersi ‘Ses’ ünitesinde ÇBZK’nın erişmeye etkisini incelediler. Deneysel desende, ön test-son test kontrol gruplu model kullanılan araştırmada, bilgi, kavrama ve uygulama düzeylerindeki davranışlar ile sınırlandırma yapılmıştır. Araştırmada Fen Bilgisi dersi ‘Ses’ ünitesinde ÇBZK’nın uygulandığı deney grubu ile geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubunda bilişsel alanın bilgi, uygulama ve toplam erişim düzeylerinde, deney grubu lehine manidar fark bulunmuştur. Araştırmacılar Fen Bilgisi dersinde ÇBZK uygulamalarının, bilişsel alandaki söz konusu davranışları geliştirmede etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Çalışandemir ve Bayhan (2011) Anasınıf Çocuklarının Çoklu Zeka Alanlarının Gelişimine Deney Yöntemiyle Verilen Eğitimin Etkisinin İncelenmesi adlı bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Deney ve kontrol grubunda 35’er çocuk olmak üzere 70 çocuk araştırmanın örnekleimidir. Araştırmacılar veri toplamak amacıyla Teele Çoklu Zeka Envanteri kullandılar. Eğitim programı 10 hafta uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçları şu şekilde aktarılmıştır: deney grubundaki çocukların %82,9’unun birinci basamak zekalarında değişim saptanmıştır. Çocukların %17,1’inde değişim tespit edilmemiştir. Deney grubunun ön test ve son test puan ortalamalarının cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, ön test S/B zeka alanı puan ortalaması erkeklerde manidar olarak yüksek saptanmıştır. Kontrol grubundaysa B/D zekada ön test puan ortalaması erkeklerde, M/R zekada son test puan ortalaması kızlarda ve B/D zeka alanı son test puan ortalaması erkeklerde manidar olarak yüksek olarak bulunmuştur. Diğer zeka alanları puan ortalamaları açısından manidar fark bulunmamıştır.

Chen, Chiang ve Lin (2013), Tayvan’da Çoklu Zeka Perpektifinden İnteraktif Beyaztahta Pedagojisinin Öğrenmedeki Etkisi adlı bir çalışma yapmıştır.

Araştırmacılar interaktif yazı tahtalarının Tayvan'daki 4. sınıf öğrencilerinin fen dersinde öğrenmedeki etkisini ÇZ açısından araştıran ilk çalışma olduğunu belirttiler. Çalışmada yarı deneysel model kullanılmıştır. Sonuçlar, interaktif yazı tahtaları kullanarak öğretim yapılan grubun öğrenme başarıları, düzenlatım yoluyla ders işlenen grubun başarılarından daha yüksek olduğunu göstermiştir. İnteraktif yazı tahtaları kullanan deney grubundaki öğrenciler arasında, daha zayıf Mantıksal/Matematiksel zekaya sahip öğrencilerin öğrenme başarıları, güçlü Mantıksal/Matematiksel zekaya sahip olanlardan daha yüksek olarak bulunmuştur. Diğer bir deyişle, interaktif beyaz tahtalar kullanılarak işlenen derslerin zayıf Mantıksal/Matematiksel zekaya sahip öğrenciler için bile öğrenmede iyi etki yarattığı tespit edilmiştir.

Ekici, Ogelman ve Uçar (2014)’ın Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki Amaç ve Kazanımların Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Zeka Alanları açısından değerlendirmesi adlı yapmış oldukları çalışmada, 60-72 aylık çocuklar için yazılmış okul öncesi eğitim programının ÇBZK’ya dayalı zeka türleri bağlamında öğretmen görüşlerine göre incelenmesi hedeflenmiştir. Okul öncesi eğitim programındaki amaç ve kazanımların ÇBZK’ya dayalı zeka türlerine göre dağılımları saptanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmacılar tarafından, “Okul Öncesi Eğitim Programında Yer Alan Amaç ve Kazanımların ÇBZK’ya Yönelik Analizine Ait Görüş Formu” hazırlanmıştır. Bu form 60 anaokulu öğretmenine uygulanmıştır. Sonuçlar; psikomotor alanda amaç ve kazanımların en çok kapsadığı zeka türünün B/D, sosyal-duygusal alanda amaçların en çok içerdiği zeka türünün S/D, kazanımların en çok içerdiği zeka türünün ise S/B zeka türü olduğu saptanmıştır. Dil ve bilişsel alanlardaki amaç ve kazanımların en çok içerdiği zeka türünün S/D, özbakım becerilerinde amaç ve kazanımların en çok içerdiği zeka türünün B/D olduğu bulunmuştur.

Ortega, Llamas ve Lopez-Fernandez (2017) Anaokulda Yaratıcılık ve Çoklu Zekada Yaratıcı Öğretim Programının Etkisi adlı makalelerinde, günümüz toplumlarında yaşanan büyük değişiklerin daha aktif ve yaratıcılığı teşvik eden eğitim çerçevesinde olduğuna vurgu yapıyorlar. Araştırmacılar bu durumun yaratıcılık ve çoklu zeka kuramı üzerinde yaratıcı öğretim programının etkisini değerlendirmeye yönelik bir çalışma yapmalarını teşvik ettiğini belirttiler. Araştırmacılar bu amaca

ulaşmak için 60 konu bir örneklemle öntes-sontest yöntemini kullanarak test ettiler. Yaratıcı öğretim programı deney grubunda uygulandı. Öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini ölçmek için bir anket (Tuttle, 198) ve Çoklu Zeka Envanteri (Valero, Gomis y Bermejo, 2005) kullandılar. Sonuç olarak deney grubunda öntest-sontest puanları arasında ve son-test sonrası kalıcılık puanları arasında anlamlı fark bulundu. Araştırmacılar sonuçların programın etkililiğini desteklediğini belirtmişlerdir.

Gürkan, Dinçer ve Çabuk (2019) ÇBZK'yı Günlük Planlara Entegre Etme: Bir Anaokulu Örneği adlı çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın amacı, ÇBZK'nın okul öncesi dönem çocuklarının öğrenme stilleri, ilgi alanları ve günlük aktivitelere, aktif katılımları üzerindeki etkililiğini saptamaktır. Araştırmacılar, sınıfın öğretmeninin işbirliğinde 14 çocukla (6 yaş) anaokulu sınıfında iki aşamalı bir çalışma gerçekleştirdiler. 1) Öğretmen, öğretim süreci yanında öğrencilerin başat zekaları ve bazı niteliklerini belirlemek amacıyla sınıfta gözlem yöntemini kullanmıştır. Gözlem sonuçlarına göre, zeka alanlarının belirlenmesi amacıyla standart testler uygulanmıştır. 2) Öğrencilere, öğretmen yönetiminde ÇBZK'dan Esinlenilerek Zenginleştirilen Günlük Plan uygulanmıştır. Araştırmacılar süreci videoya kaydettiler. Daha sonra öğretmenle her iki farklı planla ilgili görüşlerini saptamak için görüşme yapıldı. Sonuçları; ÇBZK'dan Esinlenilerek Zenginleştirilen Günlük Plan'ın, öğrencilerin ilgi alanı ve günlük aktivitelere aktif katılımlarına pozitif katkı yaptığı bulunmuştur; ÇBZK'nın okul öncesi dönem öğrencilerinin ilgileri ve aktif katılımlarındaki rolü ile ilgili bilgi vermekle kalmayıp, zeka alanlarının tamamını içermeye ve günlük planlarda çocukların tüm öğrenme stillerini ele almanın önemine dikkat çekmekte olduğunu vurgulanmıştır.

Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Akyerli (2009) KKTC Anaokullarında Gerçekleştirilen Etkinliklerin ÇBZK Açısından Değerlendirilmesi adlı araştırmasında, okul öncesi öğretmenlerinin hangi zeka türlerine ilişkin etkinlik yapmakta olduklarını ve bu zeka türlerinin hangi alt konularına değinmekte olduklarını incelemiştir. Çalışma grubu Alaniçi İlkokulu'nda 2 şube ve Şehit Kartel İlkokulu'ndaki 3 şubeden oluşan öğretmenlerdir. Araştırmada öğretmenler ve öğrenciler doğal ders ortamlarında gözlemlenmiş ve gözlenen etkinlikler gözelem formu ile değerlendirilmiştir. Araştırmada ulaşılan sonuçlar özetle şöyledir: Okul öncesi öğretmenleri sınıflarında; 1) en çok Görsel/Uzamsal zeka ve Sözel/Dilbilimsel zekaya yönelik etkinlikler yapmaktadırlar, 2) Öze

Dönük/Bireysel etkinlik yapmamaktadırlar, 3) Sözel/Dilbilimsel zekanın alt konularından ‘...konusunda dersi dinleme’ etkinliğini en çok kullanmaktadırlar, 4) Mantıksal/Matematiksel Zekanın alt konularında en çok ‘...konusunu açıklamak için soru-cevap stratejisni kullanma’ etkinliğini, 5) Bedensel/Duyudevinimsel Zekanın alt konularından en çok ‘...konusunda rol yapma, ya da simule etme’ ile ‘...nda gösteri yapmak için elle yapılmış materyaller kullanma’, 6) Görsel/Uzamsal Zeka ‘...konusunda görsel yardımlar kullanma’, 7 Müzikal/Ritmik Zekada ‘...konusunu açıklayan şarkı ya da rap söyleme’, ‘...konusunu canlandırmak için bir müzik aleti yapma ve kullanma’, ‘...konusunda öğrenmeyi gerçekleştirmek için müzik kullanma’, ‘...yukarıdaki etkinlikleri gerçekleştirmek için müzik teknolojisini seçme ve kullanma’, 8) Sosyal/Bireylerarası Zekada ‘karatahta paylaşımı’, 9) Doğa zekasında ‘...dinle-tartış stratejisini kullanma’ ve ‘...konusunda gözle-sıra ile söz al stratejisini kullanma’ konularına yer verirlerken 10) Öze Dönük/ Bireysel Zekada hiçbir alt konuya yer vermemişlerdir.

Batman ve Köklü (2013)’nün Okul Öncesindeki Etkinliklerin Çoklu Zeka Kuramı Bağlamında Değerlendirilmesi adlı nitel çalışmada şu sorulara yanıt aranmıştır; (1) Öğretmenlerin Çoklu Zeka Kuramı ile ilgili davranışlara sahip olma düzeyleri nedir? (2) Öğretim sürecinde Çoklu Zeka Kuramı ile ilgili hangi zeka alanlarında yeterli düzeyde etkinlik hazırlanmıştır? (3) Öğretim sürecinde Çoklu Zeka Kuramı ile ilgili hangi zeka alanlarında yeterli düzeyde etkinlik hazırlanmamıştır? (4) Öğretim sürecinde etkinliklerde desteklenmesi gereken zeka alanları hangileridir? (5) Öğretmenlere göre farklı zeka alanlarına etkinliklerde yer verilmemesinin nedenleri nelerdir? Araştırmanın katılımcıları 2010-2011 eğitim-öğretim yılında KKTC, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı’na bağlı Girne Bölgesi’ndeki Esentepe İlkokulu iki anasınıf öğretmeni ve öğrencileridir. Araştırmanın sonuçları özetle aşağıdaki gibidir; katılımcı öğretmenler ÇBZK ile lisans eğitimleri sürecinde karşılaştılar. ÇBZK ilgili genel bir bilgi birikimine sahiptirler ve öğretim sürecinde ÇBZK’yı uygulamaya koymak açısından orta düzeyde bilgiye sahip oldukları bulunmuştur. Katılımcılar ÇBZK’nın öğretim sürecinde ‘kesinlikle’ kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmanın öğretim sürecindeki gözlemler, döküman olarak kullanılan haftalık planlar ve katılımcı öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre, öğretim sürecinde ÇBZK ile ilgili Bedensel / Duyudevinimsel, Sözel / Dilbilimsel, Görsel / Uzamsal ve Mantıksal / Matematiksel Zeka alanlarında yeterli düzeyde etkinlikler hazırlanıp, uygulamaya konduğu

saptanmıştır. Ancak öğretim sürecinde ÇBZK ile ilgili Müzikal / Ritmik, Sosyal / Bireylerarası, Doğa ve Özedönük / Bireysel Zeka alanlarında yeterli düzeyde etkinlik hazırlanmadığı belirlenmiştir. Diğer bir sonuç, öğretim sürecinde ÇBZK ile ilgili Müzikal / Ritmik, Sosyal / Bireylerarası, Doğa ve Özedönük / Bireysel Zeka alanları öğretim sürecinde desteklenmesi gereken zeka alanları olduğu ortaya çıkmıştır. Katılımcı iki öğretmenle yapılan görüşmeler sonucunda araştırmada ulaşılan diğer bir sonuç ise öğretim sürecinde farklı ÇBZK alanlarına etkinliklerde yer verilmemesinin nedenleri olarak da; olanaksızlıklar, program yoğunluğu, zaman yetersizliği, sınıf küçüklüğü, ÇBZK konusundaki bilgi yetersizliği, hizmetiçi eğitim yetersizliği, araç-gereç ve materyal yetersizliği ile kalabalık sınıflar aktarılmıştır.

Şahin (2019) Okul Öncesi Eğitim Döneminde Erken Okuryazarlık Becerilerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi adlı çalışmada Okul Öncesi Eğitim Programında ‘Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık’ öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları içerisinde bulunan okuryazarlık becerilerinde, erken okuryazarlık becerilerine ne düzeyde yer verildiğini, bu becerilerin kullanılmasına yönelik öğretmen görüşleri ile ‘Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık’ öğrenme alanındaki okuryazarlık becerilerinin öğrencilere çocuklara kazandırılmasında öğretmenlerin kullandıkları etkinliklere yönelik öğretmen görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin tamamına yakınının erken okuryazarlık kavramı hakkında yeterli bilgiyle donanı olmadığı ve gerçekleştirdikleri öğretmen faaliyetlerinin de erken okuryazarlık becerilerinin tamamına katkı yapacak destekleyecek özellikte yoksun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Okul Öncesi Eğitim Programında “Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık” öğrenme alanındaki öğrenme çıktılarının erken okuryazarlık becerilerini kapsadığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin erken okuryazarlık becerilerini geliştirebilmeleri için eksik olarak kullandıkları becerilere daha çok yer vermeleri, eksikliklerini gidermek adına hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi önerilmiştir.

Sıddık (2019) Okul Öncesi Eğitim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri adlı yüksek lisan tezinde KKTC MEKB’na bağlı resmi okul öncesi kurumlarında görev yapan öğretmenlerin 2016 MEB Okul Öncesi Eğitim Programına yönelik görüşleri ve programı kullanma durumlarının ortaya konması amaçlanmıştır. Araştırma, nitel çalışma yöntemi ve durum çalışması modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 4-5 yaşta görev yapan 27 okul öncesi öğretmeninden oluşmuştur. Veri toplama için araştırmacı bir görüşme formu hazırlamıştır. Verileri

içerik analiz yöntemine tabi tutulmuştur. Sonuç olarak; katılımcı öğretmenler 2016 MEB Okul Öncesi Eğitim Programı bağlamında düzenlenen hizmet içi eğitimlerde program ve programın uygulaması hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirme yapılmadığını aktardılar. Öğretmenler programın içeriğini güzel ve uygulanır buldukları, ancak programda yer alan öğrenme çıktılarının dağılımının genel ve çıktıların açıklamalarının yetersiz olduğu görüşündedirler. Araştırmanın bulguları ışığında, 2016 MEB Okul Öncesi Eğitim Programının anlaşılması ve işlevinin artırılması için program ve programın uygulamasına ilişkin aktif katılım ve sürekliliği olan hizmet içi eğitimlerin verilmesi ve programda öğrenme alanlarında ve öğrenme çıktılarında küçük düzenlemelerin yapılması önerilmiştir.

BÖLÜM III

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, katılımcıları, veri toplama süreci ve takvimi, veri toplama araçları ve verilerin analizi açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Çok Boyutlu Zeka Kuramı'na Göre Okul Öncesi Eğitim Programı ile Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'nin incelenmesi amacıyla gerçekleştirildiğinden dolayı nitel araştırma yöntemleri ile desenlenmiştir. Araştırmada Okul Öncesi Eğitim Programı çıktılarında ve Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen öğrenme ve değerlendirme etkinliklerinde ÇBZK'daki zeka alanlarına yer verilme durumunu belirlemek için nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi desenleri tercih edilmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlenmesidir (Karasar, 2005).

Doküman incelemesi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi ve yorumlanması olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir. Eğitim bilimlerinde yararlı ve az kullanılan bir yaklaşım olan doküman incelemesi yöntemi, araştırma protokolüne sıkı sıkıya bağlılık gerektiren bilimsel bir yöntemdir (Özkan, 2019). Tek başına bir veri toplama tekniği olarak kullanılabilen doküman incelemesi (Yıldırım ve Şimşek, 2011), yöntem olarak da eğitim bilimlerinde son zamanlarda kullanılan bir yöntemdir.

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubu 2018 yılında basılan Okul Öncesi Eğitim Programı ile 2017 yayınlanan Okul Öncesi Eğitim Öğretmen El Kitabı II Etkinlikler kitaplarıdır. Çalışmada ulaşılan kaynaklar sadece iki adettir. Bu nedenle ulaşılan kaynaklar (veri seti) çerçevesinde her hangi bir örnekleme gidilmemiştir. Çalışma grubunda yer alan (2018) Okul Öncesi Eğitim Programı'nın çıktıları, 2017 Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'deki önerilen öğrenme ve değerlendirme etkinlikleri incelenmiştir. Okul Öncesi Eğitim Programı ve Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı yayınıdır. Kitapların künyeleri ek 1 ve ek 2’de verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırma doküman incelemesi yöntemi ile yürütüldüğünden bu yöntemle uygun olarak veri toplama araçlarını basılı ve online yayınlanan dokümanlar oluşturmaktadır. Dokümanlarda nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Doküman incelemesinde başvuru doküman analizi tekniği; araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Yazılı belgeler toplanarak araştırma problemi ve araştırma soruları temelinde inceleme yapılmaktadır. Hangi dokümanların veri kaynağı olarak kullanılacağı araştırma problemine bağlı olmaktadır. Bu bağlamda, veri kaynağı olarak 2018 basılan Okul Öncesi Eğitim Programı “çıktıları” ve 2017 yılında yayımlanan Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen “öğrenme ve değerlendirme etkinlikleri”ne ilişkin ilgili bölümler incelmeye alınmıştır.

Veri Toplama Süreci ve İşlem

Doküman incelemesi belli başlı beş aşamada yapılabilir: (1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinalliğin kontrol edilmesi, (3) dokümanların anlaşılması, (4) verinin analiz edilmesi ve (5) verinin kullanılması (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu aşamalara göre araştırmanın araştırma soruları çerçevesinde dokümanlara ulaşılmıştır. Kullanılacak dokümanların Okul öncesi eğitim programı ve Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II olmasına karar verilmiştir. Daha sonra bu dokümanların nereden elde edebileceği düşünülmüş ve ilgili dokümanların KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (MEKB) resmi web sayfasından alınabileceği saptanmıştır. Kullanılacak bu iki dokümanın MEKB ilgili daire müdürü ile görüşülerek doğru olduğu, orijinal dokümanlar olduğu saptanmıştır.

Okul Öncesi Eğitim Programı (Ek 1) incelemesi sadece ‘öğrenme çıktıları’ alt boyutu altında yapılması kararlaştırılmıştır. Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II (Ek 2) ‘öğrenme etkinlikleri’ ve ‘değerlendirme etkinlikleri’ incelemesi olarak iki ayrı alt boyut altında ÇBZK’ya göre incelenmiştir. Alt boyutlar aşağıdaki gibidir; Program incelenmesinde ‘öğrenme çıktıları’ alt boyutunda her bir öğrenme çıktısı bir alt kategori olarak kabul edilmiştir. Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen her

bir ‘öğrenme etkinliği’ ayrı bir alt kategori olarak kabul edilmiştir. Yine Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen her bir ‘değerlendirme etkinliği’ ayrı bir alt kategori olarak kabul edilmiştir. Oluşturulan bu kategorileri incelemek için ilk iş olarak ÇBZK’da yer alan 8 zeka alanı ayrı birer alt boyut olarak belirlenmiştir. ÇBZK’daki 8 zeka alanı olan inceleme alt boyutunun menüleri Batman (2002)’ın da doktora tez çalışmasında kullandığı Kagan ve Kagan (1998) ile Linda Campbel (1996)’in hazırlamış oldukları menüler kullanılarak oluşturulmuştur. Menülerden yararlanılarak, Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki ‘öğrenme çıktıları’ ile Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II ‘öğrenme etkinlikleri’ ve ‘değerlendirme etkinlikleri’ alt kategoriler çalışma grubu olarak ele alınıp, zeka alanı alt boyutlarındaki menülere uygunluğu durumlarına bakılmış ve buna göre zeka alanı sınıflamaları yapılmıştır. Sınıflamalar yapılırken zeka alanı alt boyutuna ait menülere uygun alt kategorilerin bulunup bulunmadığına bakılmıştır. Örnek olarak Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki ‘öğrenme çıktıları’ alt boyutundaki her bir öğrenme çıktısı ayrı bir kategoridir. Öğrenme çıktısı alt kategorisi nitelik olarak hangi zeka alanı alt boyutu veya zeka alanı alt boyutlarına uygunluk arz ediyorsa, ilgili zeka alanı veya zeka alanları içine konularak sınıflandırılmıştır. Sınıflamada kullanılmış olan alt boyutlar Gardner (1983, 1992, 1993, 1994, 2004, 2009)’e göre oluşturulmuştur. Sekiz zeka alanı alt boyutuna giren menüler ise Kagan ve Kagan (1998) ile Linda Campbel (1996)’in hazırlamış oldukları menülerden yararlanılarak oluşturulmuştur. Frekans ve yüzde hesabından yararlanarak, etkinliklerin ÇBZK ile ilgili zeka alanlarına dağılımı toplam olarak saptanmıştır. Etkinlikler 8 zeka alanına göre tablolastırılmıştır.

Çok Boyutlu Zekâ Alanları Alt Boyut ve Menüleri

Çok Boyutlu Zeka Kuramı ortaya atılınca öğretim sürecinin tüm boyutlarında kullanıldı. Campbel (1996) öğretmenlerin sınıflarına hızlı bir şekilde uygulayacak öğretimsel menüler oluşturdu. Campbel (1996) öğretimsel menüleri öğretmenlere hazır seçenekler sunarak, pedagojik repertuarlarını genişletebilecekleri fırsat olarak görür. Öğretimsel menü listesi değişik öğretimsel seçenekler sunar. Demirel (2017) de tüm zekalarda hazırlanacak öğretim menülerinin etkili öğretme-öğrenme olanağı sağlayacağını belirtmektedir. Öğretmenler öğrencilere menü listesinin bir kopyasını vererek dersteki konuları öğrenmede kendi öğrenme yöntemlerini seçmelerini söylerler (Campbel, 1996: 234). Bazı öğretmenler menüleri ÇBZK ile ilgili ödevler

için kullanırlar. Bazı öğretmenler örneğin Müzikal/Ritmik zeka menüsünü dağıtıp, bir hafta boyunca ödevlerini Müzikal/Ritmik zeka menüsüne uygun yapmalarını ister. Campbel (1996) öğretmenlerin menüleri değerlendirme seçenekleri olarak kullandığını da vurgular. Öğrenciler menüleri inceleyip, öğrendiklerini nasıl göstereceklerini seçerler. Campbel (1996)'ın de belirttiği gibi öğretimsel menüler, öğretim amaçlı, ödev verme ve değerlendirme amaçlı olarak kullanılabilir. Bu amaçla bu çalışmada menüler, okul öncesi eğitim programındaki öğrenme çıktılarının, öğretmen el kitabında önerilen öğrenme ve değerlendirme etkinliklerinin hangi zeka alanlarına uygun olduğunu saptamak amacı ile kriterler olarak kullanılmıştır. Araştırmada Batman (2002)'ın ÇBZK ile ilgili sekiz alt boyut ile ilgili Campbel (1996) ve Kagan ve Kagan (1998)'dan yararlanarak uyarladığı menüler kullanılmıştır. Sekiz alt boyut ve her birine ait menüler aşağıda verilmiştir.

A. Sözel - Dilbilimsel Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler

(Linda Campbell)

- 1....açıklamak için öykü anlatımını kullanmak.
 - 2....konusunda bir tartışma oluşturma.
 - 3....konusunda şiir, masal, efsane, kısa oyun, veya gazete makaleleri yazma.
 4.kısa bir hikayeyi ya da romanı..... konusu ile eşleştirme.
 - 5....konusunda sunu yapma.
 - 6.... konusunda sınıf tartışması yaratma.
 - 7.... konusunda talk-show, radyo programı yapma.
 - 8.... konusunda bülten, kitapçık yada sözlük yazma.
 - 9....konusunda slogan yaratma.
 - 10...konusunda bant kaydetme.
 - 11...konusunda.... ile görüşme yapma.
 - 12...konusunda...'e mektup yazma.
 - 13...konusunda not alma.
 - 14...konusunda dersi dinleme.
 - 15...konu ile ilgili kitap okuma.
 - 16...yazmak için teknolojiyi kullanma.
- Kendinizin yaratacağı diğer etkinlikler.

(Kagan and Kagan)

A.Dinleme ve Tartışma Stratejileri:

- 1.Bilgenin etrafını çevirmek (Circle-the-sage)
- 2.Müzakere
- 3.Diyaloglar
- 4.Tartışma
- 5.Ders verme
- 6.Sıra İle Söz Alma (RoundRobin)
- *İkili grupta sıra ile söz alma
- *İkili grupta araçlı söz alma

B.Yazma Stratejileri:

- 1.Beyin Fırtınası
- *A-Z
- *4 S
- *Düşün Yaz (Think Pad)
- 2.Kompozisyon
- 3.Yazdığımı Çiz
- *Yazdığımı yarat
- *Yazdığımı bul

- *Düşün-Yaz-Sıra ile söz al.
- *Rastlantısal Araçlı Söz Alma
- 7.Öykü Anlatma
- 8.Üç Kez İkili Paylaşım

C.Okuma Stratejileri

- 1.Okuma
- *Bağımsız Okuma
- *Sesli Okuma
- *İkili Grupta Sıra ile Okuma
- *Sıra İle Okuma
- *Öğretmen Okuması

- 4.Günlük
- *Arkadaş Günlüğü
- *Karakter Günlüğü
- *Diyalog Günlüğü
- *İki Yönlü Günlük
- *Çiz ve Anlat Günlük
- *Elektronik Günlük
- *Ev-Okul Günlüğü
- *Seyir Defteri
- *Literatür Günlüğü
- *Kişisel Günlük
- *Yazar Günlüğü

B - Mantıksal / Matematiksel Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler

(Linda Campbell)

- 1.... için hikaye problemleri yaratma.
 - 2.... matematiksel bir denkleme (formül) dönüştürme.
 - 3.... konusunda zaman şeridi yaratma.
 - 4.... konusunda bir deney tasarlama ve yapma.
 - 5.... konusunda bir strateji oyunu kurma.
 - 6.... konusunu açıklamak için Venn diagramı kullanma.
 - 7.... konusunu göstermek için kıyas oluşturma.
 - 8.... konusunu açıklamak için analogi oluşturma.
 - 9.... için...düşünme becerilerini kullanma.
 - 10...için şifre tasarlama.
 - 11...konusundaki olguları sınıflama.
 - 12...konusunda simetri ya da örüntüleri betimleme.
 - 13...yukarıdaki etkinlikleri gerçekleştirmek için teknolojiyi seçme ve kullanma.
- Kendinizin yaratacağı diğer etkinlikler.

(Kagan and Kagan)

A.Soru Sorma Stratejileri:

- 1.Soru-Cevap
- 2.Soru Matrisi
- 3.Sokratik Metod
4. Eğer Sorusu (What if ?)

C.Problem Çözme Stratejileri:

- 1.Pazıl Problem çözme
- 2.Bir Problem Gönder
- *Problem Alış-Verişi

B.Düşünme Becerileri Stratejileri:

- 1.Kuralımı Bul
- *Ven Şemasının Kuralını Bul
- *İki Kutu Kuralı
- *Çizelgem nedir?
- 2.Yalanı Bul
- *Olgu veya Hayal
- 3.Metakognitif
- .Çift Karşılaştırması
- 5.Sıra (Zincir)
- Kör Sıra
- 6.Ben Kimim?

C. Bedensel / Duyudevinimsel Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler

(Linda Campbell)

- 1....konusunda rol yapma ya da simule (benzetme) etme.
 - 2....açıklamak için hareketler zinciri yaratma.
 - 3....konusunda dans kareografisi yaratma.
 - 4.... konusunda tahta ve yer oyunları yaratma.
 - 5.... için görev ya da bulmaca kartları yaratma.
 - 6.... inşa etme ya da yapılandırma.
 - 7.... konusunda bir alan gezisi planlama ve katılma.
 - 8.... konusunda gösteri yapmak için bedensel olarak eğitilmiş bir kişinin niteliklerini kullanma.
 - 9.... için süreklilik avı tasarlama.
 - 10...nın modelini yapma.
 - 11...konusunda gösteri yapmak için elle yapılmış materyaller kullanma.
 - 12...için bir ürün tasarlama.
 - 13... yukarıdaki etkinlikleri gerçekleştirmek için teknolojiyi seçme ve kullanma.
- Kendinizin yaratacağı diğer etkinlikler.

(Kagan and Kagan)

A.Bedensel İletişim Stratejileri:

- 1.Oynama (Acting)
- 2.Duyudevinimsel Semboller
- 3.Kukla Gösterisi
- 4.Rol Yapma ve Taklit
- 5.Sessiz Sinema Oyunu

C.Bedensel Yeniden Sunum Stratejileri:

- 1.Uyum Çemberi
- 2.Vücut Grafikler
- 3.Dans ve Hareket
- 4.Oluşumlar
- 5.Sıraya Girmek
- *Katlanmış sıra

B.Geleneksel Öğrenme Stratejileri:

- 1.Yaşayarak Öğrenme
- 2.Yaparak Öğrenme
- 3.Buluş, Dizayın ve Yapılandırma
- *Bölünmüş ve zıt
- *Değer Çizgiler
- 6.Karışık-Donmuş-Grup
- 7.Toplam Fiziksel Tepki

D.Hareket Stratejileri:

- 1.Birisi Kimdir Bul
- *Olgu Bingo Oyunu
- *İnsan Avı
- *İç / Dış Çember

D. Görsel / Uzamsal Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler

(Linda Campbell)

- 1....konusunda tablo, harita, küme ya da grafik kullanma.
- 2....konusunda slayt gösterisi, video ya da fotoğraf albümü yaratma.
- 3....konusunda poster, ilan tahtası, ya da duvar resimleri yaratma,
- 4....konusunu öğrenmek için bellek sistemini kullanma.
- 5....konusunda sanat yapıtı kullanma.
- 6....konusunda mimari çizimler yaratma.
- 7....konusunda reklam ya da ilan düzenleme.
- 8....nın ebat ve şeklini değiştirme.
- 9....sürecini renklerle şifrelendirme.
- 10...konusunda tahta ve yer oyunları yaratma.
- 11...yı resimlerle örnekleme, çizme, boyama, heykelini yapma veya inşa etme.
- 12...yı öğretmek için tepegöz kullanma.

13... yukarıdaki etkinlikleri gerçekleştirmek için teknolojiyi seçme ve kullanma.
Kendinizin yaratacağı diğer etkinlikler.

(Kagan and Kagan)

A.Uzamsal İlişki Stratejileri:

- 1.Grafik Organizeleri
- 2.Harita Alanları ve Modeller
- 3.Tanımlamayı Uyumlaştırma
- 4.Kavram Haritaları
- 5.Zaman Şeridi

C.Görsel İmaj Stratejileri:

- 1.Rehber İmajlar
- 2.Gözünde Canlandırma
- 3.Gör-Yaz-Sıra İle Söz

B.Görsel Giriş Stratejileri:

- 1.Grafikler ve Çizimler (Charts)
- 2.Model ve Demonstrasyonlar Hikayeler
- 3.Görsel Yardımlar (Visual Aid)

D.Görsel İletişim Stratejileri:

- 1.Karikatürlü ve Resimli
- 2.Bunu Çiz.
- 3.Sanat Yardımı ile Temsil

E. Müzikal / Ritmik Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler:

(Linda Campbell)

- 1....konusunda uygun bir müzik eşliğinde sunu yapma.
 - 2....konusunda şarkı sözü yazma.
 - 3....konusunu açıklayan şarkı ya da rap söyleme.
 - 4....konusunda ritmik örüntüleri belirleme.
 - 5... Şarkı sözlerinikonusuyla ilişkilendirme.
 - 6... Şarkı müziğininkonusuyla benzerliğini bulma.
 - 7....konusunda kısa bir ders müziği sunma.
 - 8....konusunu canlandırmak için bir müzik aleti yapma ve kullanma.
 - 9....konusunda öğrenmeyi geliştirmek için müzik kullanma.
 - 10...konusunda şarkıları toplama ve sunma.
 - 11...konusunu açıklamak için bir şarkı ya da müzik bestesinin sonuna yeni bir bölüm ekleme.
 - 12...konusunun resmini yapmak için bir müzik kolajı yaratma.
 - 13...yukarıdaki etkinlikleri gerçekleştirmek için müzik teknolojisini seçme ve kullanma.
- Kendinizin yaratacağı diğer etkinlikler.

(Kagan and Kagan)

- A.Fon Müzik
- B.Lirik Dersler
- C.İki Sesli Şarkılar
- *İki Sesli Şiirler

F. Sosyal / Bireylerarası Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler:

(Linda Campbell)

- 1....konusunu açıklamak için toplantı düzenlemek.
- 2....konusunda sıra arkadaşıyla “yüksek sesle düşünerek problem çözme tekniği” kullanma.

- 3....konusunda çoklu bakış açısını gösteren rol yapma.
 - 4....konusunu açıklamak için bir örgüt ya da grupta yer alma.
 - 5....konusunu öğrenmek içinsosyal becerileri isteyerek kullanma.
 - 6....konusunu açıklamak için hizmet projesinde yer almak.
 - 7....konusunda birine birşey öğretmek.
 - 8....konusunu başarmak için ufak bir grupla işbirliği içinde kuralları ve aşamaları planlama.
 - 9....konusuyla ilgili yerel ya da genel bir sorunun çözümüne yardım etme.
 - 10...konusunda dönüt verme ve almayı uygulama.
 - 11...konusunu başarmak için güçlü olduğunuz zekalardan birini kullanarak grup içinde bir rolü üzerine alma.
 - 12...konusunda.... erişmek için telekomünikasyon programı kullanma.
- Kendinizin yaratacağı diğer etkinlikler.

(Kagan and Kagan)

A.Akran Grupların Birbirine Öğretim Stratejileri: D.Bilgi Paylaşım Stratejileri

1.Boz Yap Oyunu	1.Karatahta Paylaşımı
2.Biraraya Getirilmiş Numaralı Akıllar.
(Numbered Heads Together)	2.Karusel
*İkili Biraraya Getirilmiş Akıllar	*Karusel Tartışma
*Sınıfı Harekete Geçirmek.	*Karusel Dönüt
*Biraraya Getirilmiş Seyahat Eden Akıllar	*Karusel Tekrar
3. Dörtlü Grupta İkili Eş Kontrolü	3.Galeri Turu
4.Takım-İkili-Yalnız.	4.Karışık İkili Tartışma
5.Telefon	5.Birisi Yolunu Kaybetti
B.Karar Verme Stratejileri:	6.Sunular
1.İkna Etme
(Proactive Prioritizing)	*Takım iç-dış Çemberi.
2.Para Harcama	7.Dolaşan Raportör
	8.Bilge Paylaşımı
	9.Paylaşma ve Karşılaştırma
3.Seçim	10.Dur ve Paylaş

C.İletişim Becerileri Stratejileri:

1.Pasaport Onaylama	*Bireysel Dur ve Paylaş
2.Paragraf Onaylama	*Takımsal Dur ve Paylaş
3.Konuşma Çip'leri	11.Takım Görüşmesi
*Hesaplı Hareket Çipleri
(Gambit Chips)	12.Üç Aşamalı Görüşme
*Tepki Modu Çipleri	13.Üç Kişi Yolunu Kaybetti

G. Öze Dönük / Bireysel Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler:

(Linda Campbell)

- 1....konusunda başarıyla tamamlamanıza yardımcı olacak niteliklerinizi betimleme.
- 2....konusu için kişisel bir analogi yaratma.
- 3....konusunda bir hedef ortaya koyma ve bu hedefi takip etme.
- 4....konusunda ne hissettiğinizi betimleme.
- 5....konusunda kişisel felsefenizi açıklama.

- 6....konusunda kişisel değer yargılarınızdan birini açıklama.
 - 7....konusunda kendi kendini yönlendirme ile öğrenmeyi kullanma.
 - 8....konusunda gazete makalesi yazma.
 - 9....konusunu çalışırken algıladığınız amacı açıklama.
 - 10....konusunda seçimlerinizle ilgili bir proje oluşturma.
 - 11....konusundaki çabalarınıza ilişkin dönüt alma.
 - 12....konusundaki çalışmanızı kendi kendinize değerlendirme.
 - 13...günlük tutma.
 - 14...ev ödevi geliştirme.
 - 15...yukarıdaki etkinlikleri gerçekleştirmek için teknolojiyi seçme ve kullanma.
- Kendinizin yaratacağı diğer etkinlikler

(Kagan and Kagan)

A.Yansıtma Stratejileri

- 1.Günlük Yansımaları
- 2.Düşün-Arkadaşınla Paylaş
- *Düşün Dörtlü Paylaş
- 3.Takım İfadeleri
- 4.Düşünme Zamanı
- 5.Sınırlandırılmış İkili Paylaşım

B.Düşünceleri Açıkça Açıklama Stratejileri:

- 1.Köşeler
- 2.Serbest Zaman
- 3.Benzer Gruplar

H. Doğa Zekası Zekâ Alt Boyutuna Ait Menüler:

(Kagan and Kagan)

A.Sınıflandırma Stratejileri:

- 1.Kategorize Etme

B.Gözlem ve Karşılaştırma Stratejileri:

- 1.Bak-Yaz-Tartış
- *Dinle-Yaz-Tartış
- *Kokla-Yaz-Tartış
- *Tat-Yaz-Tartış
- *Dokun-Yaz-Tartış
- 2.Gözle-Çiz-İkili Grupta Sıra İle Söz Al
- 3.Gözle-Yaz-Sıra İle Söz Al
- 4.Benzer-Farklı

ÇBZK bağlamında hazırlanmış sekiz alt boyut ile ilgili menüler kullanılarak Okul Öncesi Eğitim Programı ve Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II üzerinde doküman incelemesi yapılarak veriler toplanmıştır. İnceleme yapılırken inceleme yapılacak veri kaynakları alt boyut ve alt kategoriler olarak incelenmiştir. Alt kategoriler olarak kabul edilen veriler ÇBZK alt boyutları ile ilgili menülere göre incelenmiştir. İnceleme yapılırken zeka alanı alt boyutundaki menülere uygun olup olmadıklarına bakılmıştır. Toplanan veriler alt problemlere yönelik oluşturulmuş temalara göre bir araya getirilmiş ve sınıflanmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmada toplanan verileri analiz etmek için “betimsel analiz tekniği” kullanılmıştır. Betimsel analizde boyutların temele alınıp analizde çerçeve oluşturmaya olanak sağlaması, tekniğin seçilmesinin nedeni olmuştur. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Araştırmada veri toplama sürecinde alt boyutlar altında oluşturulan kategorilerin ÇBZK’ya göre betimsel analizi yapılmıştır.

Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen etkinliklerin incelenmesinde önerilen etkinlikleri alt boyutunda önerilen her bir etkinlik ayrı bir alt kategori olarak incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Oluşturulan alt kategoriler sekiz ÇBZK alt boyutlarına ait alt maddelere (menüler) göre zeka alanı sınıflamaları yapılarak betimsel analizler yapılmıştır. Sekiz zeka alanı alt boyutuna göre yapılan sınıflandırmalarda alt kategorilerin bu boyutlardan birine veya birden fazlasına uygunluğuna göre elde edilen veriler tabloleştirilmiştir. Herhangi bir alt kategori birden fazla ÇBZK ile ilgili zeka alanı alt boyutuna uygun olma durumunu da kapsamaktadır. Toplanan tüm veriler araştırmanın alt problemlerine göre oluşturulan temalar altında düzenlenerek, analiz sonuçları bulgular bölümünde tablolar ve grafikler şeklinde aktarılmıştır. Ayrıca iki kaynak için zeka alanlarına göre genel değerlendirmede frekans (f) ve yüzde dağılımları (%) kullanılarak tabloleştirilmiştir.

Bu araştırmada betimsel analiz sırasında toplanan verileri incelemek, göstermek ve daha sonrada yorumlamak için belirlenen ana temalar şu şekildedir; (1) Sözel/Dilbilimsel Zeka, (2) Mantıksal/Matematiksel Zeka, (3) Bedensel/Duyudevinimsel Zeka, (4) Görsel/Uzamsal Zeka, (5) Müzikal/Ritmik Zeka, (6) Sosyal/Bireylerarası Zeka, (7) Öze Dönük/Bireysel Zeka, (8) Doğa Zekası.

Veri Analizinde Geçerlilik ve Güvenirlilik

Nitel araştırmalarda araştırma sonuçları yoluyla gerçeğin doğru temsili için ‘inandırıcılık’ kavramı kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011; Şencan 2005). Bu araştırmanın inandırıcılığı için uzman incelemesinden yararlanılmıştır. Uzman incelemesi Yıldırım ve Şimşek (2011)’ın ikinci tür uzman incelemesi olarak belirttiği yöntem kullanılmıştır. Bu tür uzman incelemesinde araştırmacı araştırmanın deseni, analiz ve sonuçların yazılışına ilişkin tüm dökümanları topladığı ham verilerin tamamını da ekleyerek bir uzmana gönderir. Uzman da araştırma sürecini almış olduğu dökümanlar çerçevesinde inceler ve araştırmacıya geri bildirimde bulunur

(Yıldırım ve Şimşek, 2011). Tercihen, çalışma yöntemini bilen bir araştırmacı/meslektaş uzman incelemesine başvurulmuştur (Streubert ve Carpenter, 2011).

Araştırmada uzman incelemesi amacıyla iki akademisyenden toplanan verileri belirlenen kategoriler altında incelemeleri istenmiştir. Ayrıca, ulaşılan bulguları ve yorumlarında baştan sona incelemelerini istemiştir. Bu incelemede uzmanlardan, araştırmanın deseninden toplanan verilere, bunların analizine ve sonuçların yazımına kadar olan süreçlere eleştirel bir gözle bakmaları istenmiş ve geri dönütler alınmıştır. Görüşüne başvuru alan akademisyenlerden biri ÇBZK hakkında çalışmalar yapmış ve bu alanda doktora çalışması yaparak uzman ünvanı almış akademisyen (Yrd. Doç. Dr öğretim üyesi) iken, diğeri de bilimsel araştırma yöntemleri dersini veren ve nitel araştırma konusunda bilgi sahibi öğretim üyesidir (Doç. Dr. öğretim üyesi). Araştırmacı ulaşılmış olduğu bulguları formlar haline dönüştürdükten sonra uzmanlara ulaştırmış ve ulaşılan sonuçların incelenmesini istemiştir. Her iki uzman da ulaşılan bulgular ‘tamamen’ katıldıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada, güvenirlik ve geçerlilik çalışmaları süreci için başvuru alan bir diğeri yöntem olarak da Şencan (2005)’ın belirttiği gibi, aktarılabilirlik tespitine gidilmiştir. Araştırmada ulaşılan bulgulara yer verilirken, araştırmaya dahil edilen dökümanlar içerisinde ÇBZK’ya dayalı değerlendirilen etkinlik gerekçelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Ayrıca öğrenme çıktıları göstergeleri aynen aktarılmış ve değerlendirme etkinlikleri açıklamaları ile birlikte sunulmuştur. Araştırmanın aktarılabilirliğini artırmak için verilerin elde edilmesi, çalışmaya dahil edilen dökümanların içerikleri ve bu içeriklerden elde edilen verilerin analizi gibi uygulanma aşamaları detaylı ve anlaşılabilir bir biçimde ifade edilmiştir. Bu yöntem ile araştırmanın aktarılabilirlik özelliği sağlanmıştır.

Ayrıca, toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmada da geçerliğin sağlanabilmesi amacıyla seçilen eğitim programı ve öğretmen el kitapları olduğu biçimiyle ve yansız olarak incelenmiştir. Ayrıca, veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiştir.

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde elde edilen bulgular analiz edilerek verilmiştir. Bulgular ve Yorumların verilmesinde araştırmanın sorularındaki sıra izlenmiştir.

Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt amacı olan Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme çıktılarında Çok Boyutlu Zeka Kuramı'ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır? şeklindeydi. Bu araştırmaya yönelik bulgular Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1.

Sağlık ve fiziksel gelişim alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular

Öğrenme Çıktıları	Açıklamalar	İlgili zeka alanı
Bedeninin özelliklerini tanıy ve duyu organlarının işlevlerini ayırt eder (PÇ 2,PÇ 3)	Bedenini ve duyu organlarını etkin kullanımda gereksinim duyduğu bilgi, beceriye sahip olması beklenir.	Bedensel/ Duyudevini msel Zeka
Öz-bakım becerisi kazanır. (PÇ 2,PÇ 6)	El ve beden temizliğini gerçekleştirmesi (ellerini uygun biçimde ve zamanlarda yıkama, tuvalet temizliği, diş fırçalama vb.)beklenir.	Bedensel/ Duyudevini msel Zeka
Bedenini kullanarak fiziksel etkinliklere katılır. (PÇ 2, PÇ 7)	Kaba motor becerilerini (emekleme, ayakta durma, yürüme, koşma, salınım, dönme, yuvarlanma, zıplama, denge vb.), ince motor becerilerini (tutma, kavrama, yazma, yırtma, çizme, yapıştırma, kesme vb.) kontrollü, dengeli ve bağımsız bir şekilde kullanması beklenir.	Bedensel/ Duyudevini msel Zeka
Fiziksel etkinliklerde oyunları çeşitli materyaller kullanarak oynar. (PÇ 5,PÇ 12)	Fiziksel gelişimini destekleyen çeşitli (top, ip, çember, denge tahtası gibi) materyalleri kullanarak oyun oynaması beklenir.	Bedensel/ Duyudevini msel Zeka
Fiziksel etkinlikler yoluyla adil davranma becerisi geliştirir. (PÇ 6,PÇ 9,PÇ 10)	Fiziksel etkinliklerinde sorumluluk ve görevlerini yerine getirmesi, arkadaşına saygılı davranması, kurallara uyması, kazanmayı, kaybetmeyi öğrenmesi, sırasını bilmesi, farklı fiziksel özellikteki bireylere saygı göstermesi beklenir.	Bedensel/ Duyusal devinimsel Zeka Sosyal / Bireyler arası Zeka

Tablo 1'in devamı.

Fiziksel gelişimi açısından sağlıklı alışkanlıklar kazanmanın önemini kavrar. (PÇ 1, PÇ 2, PÇ 7)	Kişisel hijyenini bağımsız olarak yerine getirmesi, sağlıklı ve dengeli beslenmesi, mevsime ve hava durumuna uygun giyinmeye çalışması, hareket, spor ve dinlenmenin önemini çeşitli yollarla ifade etmesi beklenir.	Bedensel/ Duyudevinimsel Zeka
Temel sağlık ve güvenlik konularında bilgi edinerek tehlikelerden korunmayı öğrenir. (PÇ 2, PÇ 7, PÇ 8)	Hareket ve oyunlarında tehlike oluşturabilecek durumlar ve nesnelerden kendini koruması, tehlikelerden kaçınması beklenir.	Bedensel/ Duyudevinimsel Zeka
Fiziksel aktiviteler sonucu bedeninde oluşan değişimlerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder. (PÇ 2, PÇ 5)	Fiziksel etkinlikler sırasında ve sonrasında bedeninde gerçekleşen değişimleri fark etmesi, dinlenme ve uykunun sağlık açısından önemini anlaması, sağlıklı bir duruşa sahip olması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka Bedensel/ Duyudevinimsel Zeka
Bedensel yeteneklerini keşfederek güven geliştirir. (PÇ 1, PÇ 2)	Oyunlara aktif biçimde katılarak bedenini farklı biçimlerde kullanmayı denemesi, güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmesi; bedeni ile ilgili olumlu duygular geliştirmesi beklenir.	Bedensel/ Duyudevinimsel Zeka

Tablo 1 incelendiğinde, okul öncesi eğitim programındaki Sağlık ve Fiziksel Gelişim alanı ile ilgili öğrenme çıktılarının kazandırılmasında önerilen etkinliklerde belirgin olan etkinliklerden 9 tanesinin Bedensel / Duyudevinimsel, 1 tanesinin ise Sosyal / Bireylerarası, 1 tane de Mantıksal / Matematiksel Zeka alanı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2.

Dil, iletişim ve okuma-yazmaya hazırlık öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular

Öğrenme Çıktıları	Açıklamalar	İlgili zeka alanı
Gereksinimlerini belirtmek, duygu ve düşüncelerini paylaşmak için dili bir iletişim yolu olarak kullanır. (PÇ 4,PÇ 5,PÇ 6)	Duygu ve düşüncelerini başkaları ile paylaşması, gereksinimlerini açık biçimde ifade etmesi, sesinin tonunu ve ritmini doğru kullanma çabası göstermesi, beden dilini etkili biçimde kullanması, konuşmayı başlatması, sürdürmesi ve sonlandırması beklenir.	Sözel / Dilbilimsel Zeka Bedensel / Kinestetik Zeka

Tablo 2'nin devamı.

Günlük yaşam deneyimlerini (dinlediklerini/izlediklerini) farklı yollarla ifade eder. (PÇ 4,PÇ 5,PÇ 6)	Günlük yaşam deneyimleri ile ilgili uygu ve düşüncelerini; öykü, şarkı, resim, dramayı, kullanarak aktarması beklenir.	Sözel / Dilbilimsel Zeka Müzikal / Ritmik Zeka Görsel / Uzamsal Zeka Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
Dilin farklı ifade biçimleri (sözel/yazılı/işitsel) olduğunu kavrar. (PÇ 3,PÇ 4)	Sesler arasındaki farklılıkları ve sözlü - yazılı dil kurallarını anlaması ve uygulaması beklenir.	Sözel / Dilbilimsel Zeka
Türkçeyi kurallarına uygun biçimde kullanma çabası gösterir. (PÇ 4)	Sözcükleri doğru kullanması, artikülasyona dikkat etmesi beklenir.	Sözel / Dilbilimsel Zeka
Görsel-teknolojik okur yazarlık geliştirir. (PÇ 12)	Trafik ışıkları, sınıf kuralları panosu, bilgisayar, telefon, televizyon gibi teknolojik aletlerin üzerinde bulunan semboller ile harf ve sayı sembolleri gibi görsel işaretlerin anlamını kavraması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Farklı ortamlarda duyduğu kavramları günlük yaşamında kullanarak sözcük dağarcığını geliştirir. (PÇ 4)	Yeni öğrendiği sözcükleri günlük yaşamında kullanması beklenir.	Sözel / Dilbilimsel Zeka
Kendi dilinden farklı dillerle ilgili farkındalık geliştirir. (PÇ 9,PÇ 11)	Kendi dilinden farklı dilleri ayırt etmesi, farklı dilleri ve ifade biçimlerine karşı olumlu tutum geliştirmesi beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka Sosyal / Bireylerarası Zeka
Okuma-yazmaya ilişkin farkındalık geliştirir. (PÇ 3, PÇ 4,PÇ 5,PÇ 12)	Kitaplara ve okumaya ilgi göstermesi, kitaplardaki bazı harfleri tanıması, ses farkındalığı geliştirmesi çevresindeki yazılı materyallere ilgi göstermesi el-göz koordinasyonunu geliştirmeye yönelik etkinliklere katılması, yazı yazmaya ilgi göstermesi beklenir	Sözel / Dilbilimsel Zeka Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
Duygu ve düşüncelerini diğerlerine iletmek için, resimlerin yanı sıra harf ve sayı sembollerini de kullanır. (PÇ 5,PÇ 12)	Yazının bir iletişim biçimi olduğunu kavraması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka

Tablo 2'nin devamı.

Dili yaratıcı biçimde kullanır. (PÇ 3, PÇ 5, PÇ 6)	Kendinin dile ilişkin deneyimlerinden yola çıkarak	Görsel / Uzamsal Zeka
	özgün resim ve çizimler yapması, renk kullanması,	Sözel / Dilbilimsel Zeka
	olay ve durumları kendi sözcükleri ile tekrar etmesi,	Sözel / Dilbilimsel Zeka
	kendi kendine öykü oluşturmaları ve tamamlaması,	Müzikal / Ritmik Zeka
	şarkıya yeni kısım eklemesi, olayları bedenini kullanarak çeşitli duyguları yaratıcı biçimde ifade etmesi ve yetişkinin anlattığı hikayeleri özgün kelimeler kullanarak anlatması beklenir.	Sözel / Dilbilimsel Zeka

Tablo 2’de görüldüğü gibi okul öncesi eğitim programındaki Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı ile ilgili öğrenme çıktılarının kazandırılmasında önerilen etkinliklerde belirgin olan etkinliklerden, 9 tanesi Sözel / Dilbilimsel, 3 tanesi Bedensel / Duyudevinimsel, 3 tanesi Mantıksal / Matematiksel, 2 tanesi Müzikal / Ritmik, 2 tanesi Görsel / Uzamsal ve 1 tanesi Sosyal / Bireylerarası Zeka alanı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3

Matematik ve mantıksal düşünme öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular

Öğrenme Çıktıları	Açıklamalar	İlgili Zeka Alanı
Çevresindeki nesneleri özelliklerine göre ayırt eder. (PÇ 3)	Duyuları yoluyla nesneleri şekli, rengi, büyüklüğü, dokusu gibi özelliklerine; benzerliklerine ve farklılıklarına göre eşleştirmesi, sınıflandırması ve örüntü oluşturmaları beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Çevresindeki geometrik şekilleri tanıır. (PÇ 3, PÇ 4)	Her nesnenin bir şekli olduğunu farklı yollarla ifade etmesi, basit geometrik şekilleri tanıması, isimlendirmesi, karşılaştırması ve çizmesi beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka

Tablo 3'ün devamı.

Miktar ile sembolik sayı kavramı arasındaki ilişkiyi keşfeder. (PÇ3, PÇ4)	Sayı sembollerini tanıması; büyük-küçük, az-çok gibi miktar ifadelerini kullanması, objeleri sayılarına göre gruplandırması ve sıralaması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Ölçü birimlerini kullanır. (PÇ 3, PÇ 4)	Metre, cetvel, tartı, termometre, saat gibi ölçü birimlerini tanıması ve yaşantısında kullanması,	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	ölçmek için farklı ölçüm birimlerini kullanarak karşılaştırma yapması beklenir (karış, bardak, adım vb.).	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Zaman kavramı ile günlük yaşam olayları arasındaki ilişkiyi keşfeder. (PÇ 3, PÇ 7)	Günlük rutinleri zaman kavramını kullanarak açıklaması, haftanın günlerini ve sabah, öğlen akşam gibi günün farklı zaman dilimlerini söylemesi beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Mekanda konumu kavrar. (PÇ 3, PÇ 8)	Kendini ve nesneleri mekandaki konumlarına göre tanımlaması, yönlerini belirtmesi, mekanda işaretli /tanımlanmış yerleri izlemesi,	Görsel / Uzamsal Zeka
	yön bulmada basit yöntem ve araçları kullanması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Olaylar ve nesneler arasındaki ilişkiler konusunda farkındalık geliştirir. (PÇ 3,PÇ 7, PÇ 12)	Yaşantısındaki olaylar arasında sebep-sonuç ilişkileri kurması,	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	bire bir eşleştirmeler yapması,	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	parça-bütün ilişkilerini kavraması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Matematiğin yaşantısının her alanında var olduğuna ilişkin farkındalık geliştirir. (PÇ 7, PÇ 12)	Matematik becerilerini ve kavramlarını günlük hayatta karşılaştığı farklı durumlar için kullanması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka
Günlük yaşamda karşılaştığı problemlere mantıksal çözümler üretir. (PÇ 5, PÇ 8)	Günlük yaşamda çok sayıda problemle karşılaşılacağını bilmesi (örneğin oyuncak kutusu dolduğu zaman başka alternatif düşünmesi vb.),	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	yeni yaşantılara uyum sağlamada her zamankinden farklı bir materyali oyunlarında, etkinliklerinde ve benzeri durumlarda kullanması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka

Tablo 3 incelendiğinde, okul öncesi eğitim programındaki Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı ile ilgili öğrenme çıktılarının kazandırılmasında önerilen etkinliklerde belirgin olan etkinliklerden, 15 tanesi Mantıksal / Matematiksel ve 1 tanesi de Görsel / Uzamsal Zeka alanı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4

Fen, doğa ve çevresel farkındalık öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular

Öğrenme Çıktıları	Açıklamalar	İlgili Zeka Alanı
Doğal ve sosyal çevresindeki değişimleri merak eder aktif biçimde araştırır. (PÇ 3, PÇ 12)	Doğada ve sosyal çevresinde gerçekleşen olaylara ilişkin gözlem yapması, sorular sorması ve araştırma yapması beklenir	Doğa / Zekası Doğa Zekası
Canlı ve cansız varlıkların özelliklerini inceler. (PÇ 3, PÇ 12)	Çeşitli materyaller ve teknolojik araçlar kullanarak doğadaki olayları ve varlıkları incelemesi, çevresindeki varlıkları gözlenebilir özelliklerine göre ayırt etmesi, gruplandırması, karşılaştırması ve yaptığı deney ve gözlem sonuçlarını kendi cümleleri ile ifade etmesi beklenir.	Doğa Zekası Doğa Zekası Sözel / Dilbilimsel Zeka
Çevreye ve doğaya ilişkin sorumluluklarını kavrar. (PÇ 1,PÇ 7, PÇ 9, PÇ 11)	Doğanın kendi içinde bir dengesi olduğunu ve insan yaşamındaki önemini açıklaması, (örneğin suyun yaşamımızdaki önemi vb.), çevrenin ve doğanın korunması (temiz tutulması yangın, sel ve afet durumlarında alınacak tedbirler) konusunda sorumluluklarının neler olduğunu açıklaması, temiz çevrenin insan sağlığı açısından önemini çeşitli yollarla ifade etmesi, insan üretimi nesnelerin doğa üzerindeki etkilerinin kendi yaş düzeyine uygun şekilde tartışması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka Doğa Zekası Mantıksal / Matematiksel Zeka Mantıksal / Matematiksel Zeka
Canlıların yaşam haklarını korur. (PÇ 1,PÇ 11)	Doğadaki tüm canlıları sevmesi ve korunması, neden sevilmesi ve korunması gerektiğini açıklaması, bitki ve hayvanların yaşam haklarına saygılı davranması beklenir.	Doğa Zekası Mantıksal / Matematiksel Zeka Doğa Zekası

Tablo 4'ün devamı.

Karşılaştığı problemlere uygun araç gereç, materyal ve teknolojiyi kullanarak çözüm üretir. (PÇ 3, PÇ 8, PÇ 12)	Doğadaki dengeyi bozan problemlere karşı duyarlı olması; olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurması; çeşitli materyaller ve teknolojiden yararlanarak araştırma yapması beklenir.	Doğa Zekası Mantıksal / Matematiksel Zeka Doğa Zekası
Gözlem yapma, soru sorma ve neden-sonuç ilişkileri kurma vb. temel araştırma tekniklerini uygulama yeterliği kazanır . (PÇ 5, PÇ 6, PÇ 12)	Basit ölçümler ve değerlendirmeler yapması, basit tablo ve grafikler yoluyla doğa olaylarını açıklaması beklenir.	Doğa Zekası Görsel / Uzamsal Zeka
Teknolojinin günlük yaşamda kullanımı konusunda farkındalık geliştirir. (PÇ 12)	Teknolojik araçların işlevlerini bilmesi, güvenli kullanması, teknolojinin doğal ve sosyal yaşamdaki olumlu-olumsuz etkilerini kavraması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka Doğa Zekası
Teknoloji konusunda yaşına uygun yeterlilikler kazanır. (PÇ 12)	Çeşitli teknolojik araçları yaşına uygun biçimde kullanması, teknolojik araçlar yoluyla öğrenme amaçlı kullanması beklenir.	Mantıksal / Matematiksel Zeka

Tablo 4'de incelendiğinde, okul öncesi eğitim programındaki Fen, Doğa Ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı ile ilgili öğrenme çıktılarının kazandırılmasında önerilen etkinliklerde belirgin olan etkinliklerden, 11 tanesi Doğa Zekası, 7 tanesi Mantıksal / Matematiksel ve 1'er tane de Görsel / Uzamsal ile Sözel / Dilbilimsel Zeka alanı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5

Kişisel, sosyal ve duygusal gelişim öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular

Öğrenme Çıktıları	Açıklamalar	İlgili Zeka Alanı
Birey olarak kendisi ve özellikleri ile ilgili farkındalık geliştirir. (PÇ 1,PÇ 10)	Adını, soyadını ve yaşını söylemesi; ismiyle çağrıldığında tepki vermesi, fiziksel özelliklerini tanıması, duygularını tarif etmesi, birey olarak kendisi ile ilgili özellikleri açıklaması, ailesi ve yakın çevresi içinde çeşitli sosyal rolleri olduğunun farkına varması beklenir.	Öze Dönük / Bireysel Zeka Öze Dönük Bireysle Zeka Sosyal / Bireylerarası Zeka

Tablo 5'in devamı.

Diğerleriyle ilişkilerini olumlu biçimde kurar ve sürdürür. (PÇ 1,PÇ 5,PÇ 6,PÇ 7,PÇ 9)	Aile, akrabalar ve aile dışında kalan bireyleri ayırt etmesi;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	ailesi ile ilgili görüş, duygu ve sorumluluklarını açıklaması;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	aile dışında tanımadığı kişilerle ilişkilerinde özenli ve dikkatli davranması;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	yaşıtlarıyla çok yönlü ilişkiler kurabilmesi;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	yeni arkadaşlıklar kurmaktan zevk alması;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
Çeşitli durumlarda kendisinin ve diğerlerinin duygularını farklı yollarla açıklar. (PÇ 5, PÇ 6)	yaşıtlarıyla benzeyen ve farklılaşan özelliklerini açıklayabilmesi,	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	kurduğu ilişkilerde bireysel farklılıklara duyarlı olması;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	ilişkilerinde saygılı ve adil davranması beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	Bedenini kullanarak dans, drama, müzik vb. yollarla duygularını açıklaması;	Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
	duygusal durumunu ifade etmede oyunu bir araç olarak kullanması (evcilik, yapı inşa oyunları vb.);	Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
Duygu ve davranışlarını bağımsız biçimde düzenler ve yönetir. (PÇ 7, PÇ 8, PÇ 10)	anlaşmazlık durumlarında uygun kelimeler kullanarak kendini ifade etmesi;	Sözel / Dilbilimsel Zeka
	başkalarının duygularını anlaması ve kızgın, mutlu, üzgün gibi kelimeler	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	kullanarak duyguları açıklaması; empati kurma çabası göstermesi beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	Zorluklarla baş etmek için çaba göstermesi;	Öze Dönük / Bireysel Zeka
	başaramadığı durumlarda yardım alması ve tekrar başarmak için girişimde bulunması;	Öze Dönük / Bireysel Zeka
Duygu ve davranışlarını bağımsız biçimde düzenler ve yönetir. (PÇ 7, PÇ 8, PÇ 10)	sınıf içi ve dışı etkinliklerde aldığı sorumluluğu yerine getirmesi;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	etkinliklerde girişimci davranması;	Öze Dönük / Bireysel Zeka
	yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlaması;	Öze Dönük / Bireysel Zeka
	başladığı işi bitirmesi;	Öze Dönük / Bireysel Zeka
	farklı ortamlarda ve etkinliklerde kurallara uyması;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
Duygu ve davranışlarını bağımsız biçimde düzenler ve yönetir. (PÇ 7, PÇ 8, PÇ 10)	istediklerine ulaşmada sosyal olarak kabul edilebilir davranışlar göstermesi beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka

Tablo 5'in devamı.

Çatışma durumlarında ilişkilerini yönetir. (PÇ 6,PÇ 8,PÇ 9,PÇ 10)	Çatışma ortamında uygun kelimeler kullanarak kendini ifade etmesi;	Sözel / Dilbilimsel Zeka
	çatışma anında arkadaş ve yetişkinlerden yardım alması;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	kazanma ve kaybetme yaşantıları ile başa çıkabilmesi;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
Kendisinin ve çevresindeki bireylerin hakları ile ilgili farkındalık geliştirir. (PÇ 9, PÇ10)	ilişkilerde adil olmanın ve gerektiğinde özür dilemenin önemini sözel ve davranış olarak ifade etmesi beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	İnsanlar arasında dil, din, ırk, cinsiyet vb.ye dayalı farklılıklar olduğunu farklı yollarla ifade etmesi,	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	insanlarla ilgili hoşgörülü ve esnek bir tutum geliştirmesi,	Sosyal / Bireylerarası Zeka
Beslenme, giyinme ve hijyen konularında toplumsal yaşama uygun beceriler gösterir. (PÇ 2)	bulunduğu ortamda farklı fiziksel ve sosyal özelliklere sahip bireylere saygı duyması,	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	her ortamda kendi haklarını koruması, başkalarının da hakları olduğunu farkına varması,	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	okul ve aile içi ilişkilerde iyi-kötü, doğru-yanlış davranışlarla ilgili farkındalık geliştirmesi beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka
Riskli durumlarda ve rahatsız hissettiğinde kendini tehlikelerden korur ve yardım ister. (PÇ 2, PÇ 12)	Sosyal ilişkilerinde bakımlı ve temiz olma gereğine çaba göstermesi;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	beden temizliğine ve hijyen kurallarına dikkat etmesi;	Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
	kişisel eşyalarını temiz ve düzenli tutması,	Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
Riskli durumlarda ve rahatsız hissettiğinde kendini tehlikelerden korur ve yardım ister. (PÇ 2, PÇ 12)	farklı ortamlara uygun giyecekleri seçmesi ve	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	beslenme davranışlarını sosyal kurallara uygun biçimde sergilemesi beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	Fiziksel ve ruhsal sağlığını riske edecek davranış ve ortamlardan kaçınması;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
Riskli durumlarda ve rahatsız hissettiğinde kendini tehlikelerden korur ve yardım ister. (PÇ 2, PÇ 12)	Fiziksel ve ruhsal açıdan sağlığına zarar verecek durumlarda “hayır” demeyi bilmesi;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	fiziksel ve ruhsal açıdan kendini tehlikede hissettiği zaman yetişkinlerden yardım istemesi beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka
		Sosyal / Bireylerarası Zeka

Tablo 5'in devamı.

İçinde yaşadığı kültürü ve farklı kültürlerin özelliklerini açıklar. (PÇ10,PÇ 11)	Dünyada çeşitli kültürler ve kültürlerin benzer-farklı özellikleri olduğunu anlaması;	Mantıksal / Matematiksel Zeka
	kendi kültürünü tanıması ve uygun davranışlar göstermesi;	Sosyal / Bireylerarası Zeka
	sanat, müzik,	Görsel / Uzamsal Zeka
	dans hareket yoluyla kendi kültürünü anlatması	Müzikal / Ritmik Zeka
	ve farklı kültürlerin özelliklerine ilişkin farklılıkları sergilemesi beklenir.	Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
		Sosyal / Bireylerarası Zeka

Tablo 5 incelendiğinde, okul öncesi eğitim programındaki Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı ile ilgili öğrenme çıktılarının kazandırılmasında önerilen etkinliklerde belirgin olan etkinliklerden, 27 tanesi Sosyal / Bireylerarası, 7 tanesi Öze Dönük/ Bireysel, 5 tanesi Bedensel / Duyudevinimsel, 4 tanesi Mantıksal / Matematiksel, 2 tanesi Sözel / Dilbilimsel ve 1'er tanesi de Müzikal / Ritmik ile Görsel / Uzamsal Zeka alanı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6

Yaratıcı ve estetik gelişim öğrenme alanı çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular

Öğrenme Çıktıları	Açıklamalar	İlgili Zeka Alanı
Yaratıcı etkinlikler yoluyla kendini serbestçe ifade etmekten keyif alır. (PÇ 3, PÇ 5)	Kendini müzik,	Müzikal / Ritmik Zeka
	dans ve hareket, drama, oyun,	Bedensel / Duyudevinimsel Zeka
	hikaye	Sözel / Dilbilimsel Zeka
	resim	Görsel / Uzamsal Zeka
	yolu ile ifade etmesi beklenir.	

Tablo 6'nın devamı.

Yaratıcı etkinlikler yoluyla yaşlıları ve yetişkinlerle etkileşime girer ve sağlıklı ilişkiler kurar. (PÇ 1, PÇ 5, PÇ 6, PÇ 8,PÇ 9)	Yaratıcı etkinliklerle ilgili görevler alması, gerekli durumlarda çevresinden yardım istemesi, etkinlikleri ile ilgili çevresindekilerin görüşünü alması çevresindekilerle sohbet etmesi beklenir.	Sosyal / Bireylerarası Zeka Sosyal / Bireylerarası Zeka
	Doğadaki atıl ve doğal malzemeleri,	Doğa Zekası
Yaratıcı etkinliklerinde farklı malzeme ve teknikleri kullanır. (PÇ 3, PÇ 5, PÇ 12)	müzik ve resim alanlarında çeşitli malzemeleri kullanarak özgün çalışma yapması beklenir.	Müzikal / Ritmik Zeka Görsel / Uzamsal Zeka
Yaratıcı etkinlikler ile ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder. (PÇ 5)	Etkinliklerde farklı ifade biçimlerinin varlığını algılaması, yaratıcılığın çeşitliliğine saygı ve hoşgörü göstermesi beklenir.	Görsel / Uzamsal Zeka Görsel / Uzamsal Zeka
Yaratıcı etkinlikler yoluyla farklılıklara tolerans geliştirir. (PÇ 6,PÇ 10, PÇ 11)	Etkinliklerde farklı ifade biçimlerini varlığını algılaması, yaratıcılığın çeşitliliğine saygı ve hoşgörü göstermesi beklenir.	Görsel /Uzamsal Zeka Görsel / Uzamsal Zeka
Estetik değerleri korur. (PÇ 1, PÇ 10, PÇ 11)	Estetik değerlerin geçmişten günümüze, kültürden kültüre farklılık gösterdiğini anlaması, çevresindeki güzelliklere sahip çıkması, çevresini güzelleştirmek için çeşitli biçimlerde düzenlemeler yapması beklenir.	Görsel / Uzamsal Zeka Görsel / Uzamsal Zeka

Tablo 6 incelendiğinde, okul öncesi eğitim programındaki Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı ile ilgili öğrenme çıktılarının kazandırılmasında önerilen etkinliklerde belirgin olan etkinliklerden, 8 tanesi Görsel / Uzamsal, 2 tanesi Müzikal / Ritmik, 2 tanesi Sosyal / Bireylerarası ve 1'er tane de Bedensel / Duyudevinimsel, Sözel / Dilbilimsel ve Doğa Zekası alanı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7

Okul Öncesi Eğitim Programı gelişim alanları öğrenme çıktılarının ait olduğu zeka alanlarına yönelik bulgular

Gelişim Alanları	S /D		M/M		B/D		G/U		M/R		S/B		ÖD/B		D		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Sağlık ve Fiziksel Gelişim alanı			1	0.8	9	6.9					1	0.8					11	8.5
Dil, İletişim Ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı	9	6.9	3	2.3	3	2.3	2	1.5	2	1.5	1	0.8					20	15.5
Matematik Ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı			15	11.6			1	0.8									16	12.4
Fen, Doğa Ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı	1	0.8	7	5.4			1	0.8							11	8.5	20	15.5
Kişisel, Sosyal Ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı	2	1.6	4	3.1	5	3.9	1	0.8	1	0.8	27	20.9	7	5.4			47	36.4
Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı	1	0.8			1	0.8	8	6.2	2	1.5	2	1.5			1	0.8	15	11.6
Toplam	13	10.1	30	23.3	18	13.9	13	10.1	5	3.9	31	24	7	5.4	12	9.3	129	100.0

Tablo 7 incelendiğinde, Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki tüm gelişim alanları öğrenme çıktılarının ait olduğu zeka alanları ile zeka alanlarının kendi içindeki sıralı dağılımı dikkate alındığında, ÇBZK ile ilişkili toplam 129 öğrenme çıktısı olduğu saptanmıştır.

Tablo 8.

Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki tüm gelişim alanları öğrenme çıktılarının zeka alanlarını ait kendi içlerindeki dağılımı

Zeka Alanı	f	%
Sosyal/Bireylerarası	31	24
Mantıksal/Matematiksel	30	23.5
Bedensel/Duyudevinimsel	18	13.9
Sözel/Dilbilimsel	13	10.1
Görsel/Uzamsal	13	10.1
Doğa	12	9.3
Öze Dönük/Bireysel	7	5.4
Müzikal/Ritmik	5	3.9
Toplam	129	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi en çok öğrenme çıktısının 31 adet ile (%24) Sosyal/Bireylerarası zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Okul Öncesi Eğitim Programı’ndaki öğrenme çıktılarının uygun olduğu zeka alanlarının sırasıyla dağılımı şu şekilde bulunmuştur; 30 adet (%23.5) Mantıksal/Matematiksel, 18 adet (%13.9) Bedensel/Duyudevinimsel, 13’er adet (%10.1) Sözel/Dilbilimsel ile Görsel/Uzamsal, 12 adet (%9.3) Doğa, 7 adet (%5.4) Öze Dönük/Bireysel ve en az olarak da 5 adet (%3.9) Müzikal/Ritmik zeka alanı şeklindedir.

Yukarıdaki bulgulardan yola çıkarak programdaki mevcut çıktılara doğrudan alıntı şeklinde verilen örnekler aşağıdaki gibidir;

1.Sosyal/Bireylerarası zeka alanına uygun öğrenme çıktılarına örnekler:

‘Etkinlikleri ile ilgili çevresindekilerin görüşünü alması çevresindekilerle sohbet etmesi beklenir.’ ‘Farklı kültürlerin özelliklerine ilişkin farklılıkları sergilemesi beklenir’. ‘Yakın çevresi içinde çeşitli sosyal rolleri olduğunun farkına varması beklenir’. ‘Fiziksel ve ruhsal sağlığını riske edecek davranış ve ortamlardan kaçınması’.

2.Mantıksal/Matematiksel zeka alanına uygun öğrenme çıktılarına örnekler:

‘Dünyada çeşitli kültürler ve kültürlerin benzer-farklı özellikleri olduğunu anlaması’. ‘Doğadaki olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurması’.

‘Duyuları yoluyla nesneleri şekli, rengi, büyüklüğü, dokusu gibi özelliklerine;

benzerliklerine ve farklılıklarına göre eşleştirmesi, sınıflandırması ve örüntü oluşturmaları beklenir’.

3. Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına uygun öğrenme çıktılarına örnekler: *‘Kendini müzik, dans ve hareket, drama, oyun. beden temizliğine ve hijyen kurallarına dikkat etmesi’. ‘El-göz koordinasyonunu geliştirmeye yönelik etkinliklere katılması, yazı yazmaya ilgi göstermesi beklenir’.*

4. Sözel/Dilbilimsel zeka alanına uygun öğrenme çıktılarına örnekler: *‘Kendini hikaye resim yolu ile ifade etmesi beklenir’. ‘Çatışma ortamında uygun kelimeler kullanarak kendini ifade etmesi’. ‘Yetişkinin anlattığı hikayeleri özgün kelimeler kullanarak anlatması beklenir’.*

5. Görsel/Uzamsal zeka alanına uygun öğrenme çıktılarına örnekler: *‘Günlük yaşam deneyimleri ile ilgili duygu ve düşüncelerini resim kullanarak aktarması beklenir’. ‘Kendini ve nesneleri mekandaki konumlarına göre tanımlaması’. ‘Kendinin dile ilişkin deneyimlerinden yola çıkarak özgün resim ve çizimler yapması, renk kullanması.’*

İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt amacı olan Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen öğrenme etkinliklerinde, Çok Boyutlu Zeka Kuramı’ndaki zeka alanlarına yer verilme durumu nasıldır? şeklindeydi. Bu araştırmaya yönelik bulgular Tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 9.

Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de incelenen tema ve etkinlik sayısı

Tema	Etkinlik	Toplam
Şapka	1.Şapka Boyama	7. Şapka Kullanan Meslekler
	2. Renk Kartları	8. Meslekler ve Şapkaları
	3. Okul Binamız	9. Doğada Renk Bulma
	4.Tanışma Etkinliği	10. Şapka Bulma Oyunu
	5. Renki Sandalye Oyunu	11. Meslekler Ne Hissediyor?
	6. Sınıf Kuralları	12. Meslek Şapkası Yapımı
		12

Tablo 9'un devamı.

Gazete	1. Gazeteden Merdiven Yapıyoruz	14. Kendi Kompozisyonunu Yaz	26
	2. Şekil Zarı	15. Resime Haber Yaz	
	3. Merhaba Şarkısı	16. Öğrencilerle Röportaj	
	4. Gazete İnceleme	17. İletişim Araçları ve Şekilleri	
	5. Bayrak Yarışı	18. Zeytin Topluyoruz	
	6. Hareketli Gazete Oyunu	19. Sonbahar Ağacım	
	7. Gazete Draması	20. Başımda Gazete Dengede Duruyorum	
	8. Gazete Drama Sonu Etkinliği	21. Tekerleme 'Tahta Tahta Ben Var'	
	9. Gazete İçeriği	22. Gazete Oyunu	
	10. İletişim Araçları ve Şekilleri	23. Gazete İsimlerini Ölçelim	
	11. Gazetelerele Holehop Oyunu	24. Perilerin Saçları	
	12. Tohum Ekiyoruz	25. Gazeteden Gül Yapalım	
	13. Hangi Haber Olsam?	26. Sevgi Ağacı	
Toplam			38

Tablo 9'da görüldüğü gibi 2 Tema (Şapka ve Gazete) ve toplamda 38 öğrenme etkinliği önerilmiştir. ÇBZK incelemesi yukarıda aktarılan 38 öğrenme etkinliğinin tek tek incelenmesi ile yapılmıştır. Önerilen 38 öğrenme etkinliğinin hangi zeka alanlarına uygun olduğu tespit edilmiştir. Bir etkinlikte birden fazla zeka alanına uygun aktiviteler önerilmişse, bu durum dikkate alınarak raporlandırılmıştır. Diğer bir ifade ile bir etkinlik birden fazla zeka alanına hitap etmişse dikkate alınmıştır.

Tablo 10.

Şapka teması'ndaki etkinliklere yönelik zeka alanı dağılımı

Şapka Teması'na Önerilen Etkinlikler	Açıklama	İlgili Zeka Alanı
Şapka Boyama	Şapka resmi üzerine öğrenciler istediği rengin ismini söyleyerek alır ve sıkarak resmi boyar	Sözel/Dilbilimsel Göresel/Uzamsal Bedensel/Duyudevinimsel

Tablo 10'un devamı.

Renk Kartları	Öğretmen öğrencilerden şapka kartıyla aynı renkte olan nesneleri yanına koymalarını ister.	Mantıksal/Matematiksel Doğa
	Öğretmen yan yana iki tane kırmızı kart, bir tane mavi kart koyar öğrenciler hangisinin farklı olduğunu bulur.	Mantıksal/Matematiksel Doğa
Okul Binamız	Okul binası ve bahçesi öğrencilere gezilerek tanıtılır. Gezilen yerlere şapka sembolleri asılır.	Doğa Bedensel/Duyudevinimsel
Tanışma Etkinliği	Öğrenciler daire şeklinde sınıfta oturur. Müzik açılır ve şapka sırayla yandaki arkadaşının başına takılır. Müzik durduğunda şapka kimin başında kalırsa o ismini söyleyerek kendini tanıtır.	Bedensel/Duyudevinimsel Müzikal/Ritmik
		Sözel/Dilbilimsel
Renkli Sandalye Oyunu	Kırmızı, sarı, mavi sandalyeler okulun bahçesine konur. Müzik açılır öğrenciler dans eder.	Bedensel/Duyudevinimsel Müzikal/Ritmik
	Müzik durduğunda öğretmen kırmızı, sarı, mavi renkte olan bir şapka gösterir. Gösterdiği renkte olan sandalyeye öğrencilerin oturmasını ister. Yanlış renge oturan öğrenciler oyundan çıkar.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel
Sınıf Kuralları	Çocuklara sınıf kuralları anlatılır. Kuralları uygulamaları istenir. Ör: Tuvalet-temizlik kuralı, ellerin yıkanması, peçeteleri çöpe atma vs	Sözel/Dilbilimsel Bedensel/Duyudevinimsel
Şapka Kullanan Meslekler	Öğretmen polis, itfaiyeci, inşaat işçilerinin kullandıkları şapkaları sınıfa getirir. Öğrencilerle bu şapkaları kimin taktığı ve bu şapkaların ne işe yaradığı hakkında sohbet edilir.	Sözel/Dilbilimsel
	Ardından bu meslekleri tanıtan sunum yapılır.	Görsel/Uzamsal
Meslekler ve Şapkaları	Şapka Kullanılan Meslekler etkinliği sonrasında şapka ve meslek kartları verilerek öğrencilerden eşlemeleri istenir.	Mantıksal/Matematiksel
Doğada Renk Bulma	Okul bahçesi veya parka gezi düzenlenir. Gezi sırasında öğrencilerin güneşten korunmak için şapka takmaları istenir. Öğretmen öğrencilere fotoğraf makinesini tanıtır. Daha sonra çevrelerindeki kırmızı, sarı, mavi renkte olan varlıkları bulmalarını ister.	Bedensel/Duyudevinimsel Sözel/Dilbilimsel Doğa
	Bulan öğrencilere fotoğraf makinesini vererek fotoğrafını çektirir. Çekilen fotoğrafların çıktısı alınarak kart veya renk kitapçığı oluşturulur.	Bedensel/Duyudevinimsel Görsel/Uzamsal

Tablo 10'un devamı.

Şapka Bulma Oyunu	Renkli şapka kartları bahçeye saklanır ve bulunur	Doğa Bedensel/Duyudevinimsel
Meslekler Ne Hissediyor?	Öğrenciler kendi yaptıkları meslek şapkasını takarak kendini tanıtır. Neden bu mesleği seçtiklerini ve ne hissettiklerini söylerler.	Bedensel/Duyudevinimsel Görsel/Uzamsal Öze Dönük/Bireysel
Meslek Şapkası Yapımı	Öğrenciler polis, itfaiyeci ve inşaat işçisi mesleklerinden bir tanesini seçer ve uygun renkte parmak boyası ile boyar. Polis şapkası mavi, itfaiyeci şapkası kırmızı, baret için sarı boya hazırlanır.	Görsel/Uzamsal Bedensel/Duyudevinimsel

Tablo 10 incelendiğinde, Şapka Teması ile ilgili önerilen öğrenme etkinliklerinin zeka alanlarına göre sırasıyla dağılımı; en çok 11 adet Bedensel/Duyudevinimsel, 5'er adet Sözel/Dilbilimsel, Görsel/Uzamsal ile Doğa zekası, 4 adet Mantıksal/Matematiksel, 2 adet Müzikal/Ritmik, 1 adet Öze Dönük/Bireysel zeka alanı ile ilgili öğrenme etkinliği önerildiği tespit edilmiştir. Şapka Teması'nda Sosyal/Bireysellerarası zeka alanı ile ilgili hiç öğrenme etkinliği önerilmediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 11.

Gazete teması'ndaki etkinliklere yönelik zeka alanı dağılımı

Gazete Teması ile İlgili Önerilen Örnek Etkinlik	Açıklama	İlgili Zeka Alanı
Gazeteden Merdiven Yapıyoruz	Şerit halinde gazeteler her öğrencide 2 adet olmak üzere verilir. Merdiven yapacakları söylenir. A4 kağıt üzerine şeritler, aralarında boşluk olacak şekilde yapıştırılır. Krayon boya ile merdivenin basamakları tamamlanır.	Bedensel/Duyudevinimsel Görsel/Uzamsal
Şekil Zarı	Gazeteden kesilmiş şekiller tanıtılır. Daha sonra şekil zarı atılır gelen şekille aynı olan gazete dokunulur. Çalışma şekil zarında gelen şeklin aynısı nesne bulma şeklinde çeşitlendirilir.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel Doğa

Tablo 11'in devamı.

Merhaba Şarkısı	Öğrencilerin gazete kağıtları üzerine kendi el baskıları yapılır. Sağ el kırmızıya sol el ise maviye boyanır. Baskılı kağıtlar öğretmen tarafından kesilir ve pipetlere yapıştırılır. Şarkı içinde geçen 'sağ el havaya' ifadesinde kırmızı el kuklası kaldırılır. 'Sol el havaya' ifadesinde mavi el kuklası kaldırılır. Şarkının sözlerine uygun hareketler yapılır.	Bedensel/Duyudevinimsel Göresel/Uzamsal Müzikal/Ritmik
Gazete İnceleme	Öğrencilere gazeteler dağıtılır. Büyüteçle içindeki yazıları ve resimleri incelemeleri istenir.	Bedensel/Duyudevinimsel
Bayrak Yarışı	Öğrenciler iki gruba ayrılır. 1. Gruptaki öndeki öğrenci gazeteyi düşürmeden 2. Gruptaki öndeki öğrenciye ulaştırır. 2. Gruptaki öğrenci koşarak 1. Gruptaki diğer öğrenciye ulaştırır. Tüm öğrenciler koşuna kadar devam edilir.	Bedensel/Duyudevinimsel
Hareketli Gazete Oyunu	Masa üzerine gazete parçaları konur. Öğrenciler çift ayak öne doğru zıplayarak gazeteyi alır. Çift ayak geriye doğru zıplayarak yerine gelir.	Bedensel/Duyudevinimsel
Gazete Draması	Gazete parçası alınıp 'Gazetenin canı çok sıkılmış gezmek istiyor.' Diyerek gazete müzik eşliğinde gezdirilir. Müzik durunca 'Üzgün gazete kendini bir evin damında buldu. Evin içinde neler görüyor?' diye sorulur. Müzik başlayınca gazete gezdirilir 'Üzgün gazete nereye geldi?' diyerek öğrencilerin yaratıcılığını ön plana çıkararak oyuna devam edilir.	Müzikal/ Ritmik Mantıksal/Matematiksel Sözel/Dilbilimsel
Gazete Drama Sonu Etkinliği	Drama sonunda 'Üzgün gazete sizce bu gezintide neler hissetti?' 'Bu öyküde en çok neyi beğendiniz? Soruları sorulur.	Mantıksal/Matematiksel Sözel/Dilbilimsel
Gazete İçeriği	Her öğrenciye gazete verilip incelemeleri, düzgünce sayfayı nasıl çevirecekleri anlatılır. Akıllarında kalanları sorulup yanıtlar alınır. Gazetede hava durumu, spor ve yemek tarif bölümleri vurgulanır. Hava durumu ve yemek tarif bölümleri kestirilip, bir sonraki hafta kullanılmak üzere biriktirilir.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel Bedensel/Duyudevinimsel Sözel/Dilbilimsel

Tablo 11'in devamı.

İletişim Araçları ve Şekilleri	Öğrencilere, sınıf ortamında bulunana iletişim araçları sorulup farkındalık yaratılır.	Mantıksal/Matematiksel
	Ardından gerçek nesneler olan televizyon, radyo, kitap, dergi ve gazeteler gösterilir. hangi şekle benzedikleri incelenir. Kare ve dikdörtgen şekilleri üzerinde durulur.	Mantıksal/Matematiksel
	Kare ve dikdörtgen şekilleri ile iletişim araç resim kartları eşlenir-gruplanır.	Mantıksal/Matematiksel
	Daha sonra iki şekildeki araç resimleriyle örüntü çalışması yapılır.	
Gazetelerle Holehop Oyunu	Her öğrenciye gazete yaprakları verilir. Öğrenciler çember oluşturur ve ortaya holehop konur. Her öğrenci gazetesini bir şekile dönüştürüp, ne olduğunu söyler ve holehopun içine atar.	Bedensel/Duyudevinimsel
	Her öğrenciye birer küçük yaprak gazete daha verilir. Herkes kendine göre bir ritim yaratıp, ritme göre ses çıkaracak şekilde gazetesini yırtar.	Mantıksal/Matematiksel
		Müzikal/Ritmik
Tohum Ekiyoruz	Tohumlar sarılı olan gazete öğrencilere gösterilir, içinde ne olduğu sorulur. Tohumlar gösterilir. Öğrencilerle kasa içine poşet serilir ardından toprak doldurulur. Küçük çubuklarla çukur açılır tohumlar ekilir.	Bedensel/Duyudevinimsel
	Küçük yem torbası içine toprak doldurulur. İçine filizlenen patatesler konur ve üzeri toprak doldurularak sulanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Hangi Haber Olsam?	Öğretmen pipete takılı bir gazete parçasını öğrencilerin başından geçirerek dolaşır. ‘Şu an bu eski gazete parçası olsaydınız, kimin evine hangi haber olarak gitmek isterdiniz?’ diye sorar. Yanıtlar Sınıf Gazetesi çalışması için kaydedilir.	Mantıksal/Matematiksel
Kendi Kompozisyonunu Yaz	Holehoptaki yırtılmış gazete parçaları alınıp, öğretmenin vereceği bazı haber resimleri de eklenerek, ikişer gruplar olup A3 kağıdına müzik eşliğinde kompozisyon oluşturmaları, sonrasında anlatmaları istenir.	Sosyal/Bireylerarası
		Bedensel/Duyudevinimsel
Resime Haber Yaz	Renkli eski dergi veya kitapların resimleri üzerine, öğretmen önceden şekiller çizer. Öğrenciler kestikleri resimleri kağıda yapıştırıp o resme bir haber düşünür.	Bedensel/Duyudevinimsel
	Öğretmen söylenenleri kaydeder.	Mantıksal/Matematiksel

Tablo 11'in devamı.

Öğrencilerle Röportaj	Öğretmen sınıfa oyuncak bir mikrofon getirerek röportaj yapacaklarını söyler. Öğrencilere 'Röportaj nasıl yapılır?' sorusunu sorar. Cevapları dinledikten sonra röportaj kelimesinin anlamını söyler. Öğrencilere yaratıcı cevaplar verebilecekleri sorular sorar. Cevaplar kayıt altına alınır ve ay sonu sınıf gazetesinde yayımlanır. 'Barış ne demektir?', 'Çenesi düşmek nasıl olur?', 'Yardımsever e demektir?' ...	Mantıksal/Matematiksel
İletişim Araçları ve Şekilleri	Öğrencilerle gazete ve dergilerdeki zeytin ağaçları ve zeytin toplayan insanlar incelenir ve bunun üzerine sohbet edilir. Zeytin ne zaman nasıl toplanır, nerede yetişir, zeytinler sonra ne yapılır vs. Sonrasında konu ile ilgili olay sıralama kartları hazırlanıp öğrencilerle çalışılır.	Sözel/Dilbilimsel Mantıksal/Matematiksel
Zeytin Topluyoruz	Zeytin bahçesine gidilir. Öğrencilerle zeytin ağaçları incelenip altında ve üstünde neler olduğu gözlemlenir. Zeytinler toplanır ve kurumuş, dökülmüş yapraklar toplanarak sınıfa getirilir.	Doğa Bedensel/Duyudevinimsel
Sonbahar Ağacım	Öğrencilere gazete parçaları verilip bükmeleri istenir. Büyük karton üzerine ağaç ve dallarını oluşturacak şekilde yapıştırılır. Daha sonra kurumuş yapraklar yapıştırılır. Sonbahar ağacı hafta boyunca öğrenciler evlerinden getirdikleri kuru yaprakları yapıştırdıkça tamamlanacaktır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Başımda Gazete Dengeye Yürüyorum	Yere daire, kare, üçgen şekilleri çizilir ve öğrencilerin başlarının üzerine gazete parçaları konularak müzik açılır. Müzik eşliğinde gazete parçalarını düşürmeden şekilleri takip ederek yürümeleri istenir.	Müzikal/Ritmik Bedensel/Duyudevinimsel
Tekerleme 'Tahta Tahta Ben Var'	'Tahta tahta ben var' adlı, Kıbrıs Kültürü'ne ait tekerleme öğretilerek oyun oynatılır. Öğrenciler oturur ve ayaklarını uzatır. Bir kişi tekerleme eşliğinde öğrencilerin ayaklarına dokunur. Son kelimenin son hecesi kimin ayağında biterse o ayağını toplar. Oyun devam eder. Kimin iki ayağı toplanırsa oyunu kazanır.	Bedensel/Duyudevinimsel Sözel/Dilbilimsel

Tablo 11'in devamı.

Gazete Oyunu	Öğrenciler 5'er kişilik gruplara ayrılır. Her bir grup için bir gazete sayfası yere serilir. Müzik eşliğinde gazete etrafında dans ederler. Müzik bittiğinde 5 kişi gazetenin üzerine çıkar. Ayağı gazetenin dışında kalan oyundan çıkacağından gazeteyi paylaşımları önemlidir. Gazeteler ikiye katlanır. Oyun aynı şekilde devam eder. Oyun gazete üzerinde birer oyuncu kalıncaya kadar devam eder. Gazete üzerinde kalan oyuncuya gazetenin kaç kez katlanmış olabileceği sorulur. Bilen oyunda gazeteci olur. Yerdeki gazeteleri toplar.	Bedensel/Duyudevinimsel Müzikal/Ritmik Mantıksal/Matematiksel
Gazete İsimlerini Ölçelim	Öğrencilere, herkesin olduğu gibi her nesnenin de gazetelerin de isimleri olduğu söylenir. Farklı gazetelerin baş yaprakları verilip, cetvel tanıtılır. Öğretmen bir taneyi göstererek yapar. Gazete isminin üzerine koyup boyayla çizgi çizer. Çizgiyi, ismi kesebilecek hale getirebilmek için kare ya da dikdörtgene tamamlayıp keserek çıkarır. Herkesin gazete ismi bir araya getirilip uzunluklarına bakılır. (İstenirse, cetvele uzun aralıklarla 1'den 5'e kadar numara verilip, ölçülebilir). En kısıdan en uzuna sıralanabilir.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel Mantıksal/Matematiksel
Perilerin Saçları	Öğrencilere gazetelerden neler yapılabileceği sorulur. Gazetelere cetvel boyunda çizgiler çizmeleri ve o çizgileri makasla kesmeleri istenir. Kesilen şeritler zımbalanır ve saç haline getirilir.	Mantıksal/Matematiksel Bedensel/Duyudevinimsel
Gazeteden Gül Yapalım	Gazete kağıdı katlanarak gül biçimi verilir ve öğretmenler gününden bahsedilerek her sınıfa bir ziyaret yapılır ve her öğretmene gül verilir.	Bedensel/Duyudevinimsel
Sevgi Ağacı	Öğrencilerden biri seçilir ve o öğrenciye 'Lütfen gazeteyi getirir misin?' sorusu yöneltilir. Öğrenci gazeteyi getirdiğinde teşekkür edilerek, sınıfa bu konuşmadaki sihirli sözcükleri bulması istenir.	Mantıksal/Matematiksel

Tablo 11 incelendiğinde, Gazete Teması ile ilgili önerilen öğrenme etkinliklerinin zeka alanlarına göre sırasıyla dağılımı; en çok 22 adet Bedensel/Duyudevinimsel, 17 adet Mantıksal/Matematiksel, 6 adet Sözel/Dilbilimsel, 5 adet

Müzikal/Ritmik, 2'şer adet Görsel/Uzamsal ile Doğa Zekası, 1 adet Sosyal/Bireylerarası zeka ile ilgili öğrenme etkinliği önerildiği tespit edilmiştir. Gazete Teması'nda Öze Dönük/Bireysel zeka alanı ile ilgili hiç öğrenme etkinliği önerilmediği ortaya çıkmıştır.

Tablo 12.

Okul öncesi öğretmen el kitabı II temalardaki öğrenme etkinliklerine yönelik zeka alanı dağılımı

TEMA	Etkinlik Sayısı	S/D	M/M	B/D	G/U	M/R	S/B	Ö/B	D
Şapka	12	5	4	11	5	2		1	5
Gazete	26	6	17	22	2	5	1		2
Toplam	38	11	21	33	7	7	1	1	7

S/D: Sözel/Dilbilimsel, M/M: Mantıksal/Matematiksel, B/D: Bedensel/Duyudevinimsel, G/U: Görsel/Uzamsal, M/R: Müzikal/Ritmik, S/B: Sosyal/Bireylerarası, Ö/B: Öze Dönük/ Bireysel ve D: Doğa Zekası.

Tablo 12'i incelendiğinde Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen öğrenme etkinlikleri Şapka Teması'nda 12 ve Gazete Teması'nda da 26 olmak üzere toplam 38 tanedir. Şapka ve Gazete temaları toplam olarak değerlendirildiğinde en çok önerilen öğrenme etkinliği 33 adet ile bedensel/duyudevinimsel zeka alanı ile ilgili olarak tespit edilmiştir. Şapka ve Gazete temaları birlikte değerlendirildiğinde daha sonra sırasıyla en çoktan en az öğrenme etkinliği önerilen zeka alanları; 21 adet mantıksal/matematiksel, 11 adet sözel/dilbilimsel, 7'şer adet görsel/uzamsal, müzikal/ritmik ile doğa zekası ve en az önerilen zeka alanları 1'er adet ile sosyal/bireylerarası ile öze dönük/bireysel zeka alanı olduğu görülmektedir.

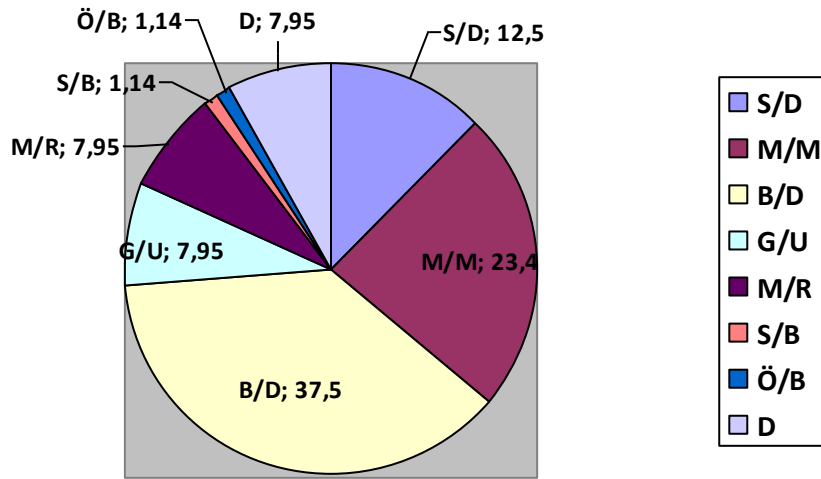
Tablo 13.

Okul öncesi öğrenen el kitabı II öğrenme etkinliklerine yönelik zeka alanı dağılımı frekans ve yüzdeler

TEMA	S/D		M/M		B/D		G/U		M/R		S/B		Ö/B		D		Toplam	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Şapka	5	5.7	4	4.5	11	12.5	5	5.7	2	2.8			1	1.4	5	5.7		
Gazete	6	6.8	17	19.3	22	25	2	2.8	5	5.7	1	1.4			2	2.8		
Toplam	11	12.5	21	23.4	33	37.5	7	7.9	7	7.9	1	1.1	1	1.1	7	7.9	88	100

S/D: Sözel/Dilbilimsel, M/M: Mantıksal/Matematiksel, B/D: Bedensel/Duyudevinimsel, G/U: Görsel/Uzamsal, M/R: Müzikal/Ritmik, S/B: Sosyal/Bireylerarası, Ö/B: Öze Dönük/ Bireysel ve D: Doğa Zekası.

Tablo 13 incelendiğinde 38 öğrenme etkinliğinin zeka alanları dikkate alınarak yapılan incelemede zeka alanları ile ilişkili toplam 88 etkinlik mevcuttur. Tablo 13 dikkate alındığında, önerilen öğrenme etkinliklerinin hangi zeka alanlarıyla uygun olduğuna bakıldığında en çok frekanstan en aza doğru sıralanışı şu şekildedir: 88 adet zeka alanı etkinliklerinden 33 adeti (%37.5) Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanı ile ilgilidir. Etkinliklerin 21 adeti (%23.4) Mantıksal/Matematiksel, 11 adeti (%12.5) Sözel/Dilbilimsel, 7 adeti (%7.95) Görsel/Uzamsal, 7 adeti (%7.95) Müzikal/Ritmik, 7 adeti (%7.95) Doğa zeka alanı ile ilgilidir. Önerilen öğrenme etkinliklerinde yalnızca 1'er adeti (%1.14) sırası ile Sosyal/Bireylerarası ile Öze Dönük/Bireysel zeka alanları ile ilgilidir.

Grafik 1. Okul öncesi öğrenen el kitabı II öğrenme etkinlerinin zeka alanlarına dağılımı

Grafik 1’de de görüldüğü gibi OÖÖEK II’de toplam önerilen öğrenme etkinliklerinde en çok öğrenme etkinliği %37.5, Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanı ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Önerilen etkinlik oranları daha sonra sırasıyla %23.4 Mantıksal/Matematiksel, %12.5 Sözel/Dilbilimsel, %7.95 Görsel/Uzamsal, %7.95 Müzikal/Ritmik, %7.95 Doğa zekası ve %1.14 sırası ile Sosyal/Bireylerarası ile Öze Dönük/Bireysel zeka alanları ile ilgilidir.

Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de önerilen değerlendirme etkinliklerinde, Çok Boyutlu Zeka Kuramı’ndaki zeka

alanlarına yer verilme durumu nasıldır? şeklindeydi. Bu araştırmaya yönelik bulgular Tablo 14'te görülmektedir.

Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular

Tablo 14.

Sağlık ve fiziksel gelişim öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu

ÖÇ 1- Bedenin özelliğini tanıy ve duyu organlarının işlevlerini ayırt eder (örn. duyu, görme, işitme, koklama, ve dokunma).	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Bedenin parçalarını ve fonksiyonlarının neler olduğunu söyler.	Sözel/Dilbilimsel
Duyu organlarının işlevlerini ayırt eder.	Mantıksal/Matematiksel
Fiziksel etkinliklerinde bedenini ve duyu organlarını gerektiği şekilde kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 2- Öz-bakım becerisi kazanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Giyisilerini çıkarır ve giyer.	Bedensel/Duyudevinimsel
Ellerini yıkar ve kurular.	Bedensel/Duyudevinimsel
Tuvalet ihtiyacını karşılar.	Bedensel/Duyudevinimsel
Kendi başına yemek yiyebilir.	Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 3- Bedenini kullanarak fiziksel etkinliklere katılır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış etkinliklerde kaba motor becerilerini (emekleme, ayakta durma, yürüme, koşma, salınım, dönme, yuvarlama, zıplama, denge vb.) kontrollü ve dengeli bir şekilde kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış etkinliklerde kaba motor becerilerini (emekleme, ayakta durma, yürüme, koşma, salınım, dönme, yuvarlama, zıplama, denge vb.) bağımsız bir şekilde kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış etkinliklerde kaba motor becerilerini (tutma, kavrama, yazma, yırtma, çizme, yapıştırma, kesme vb.) kontrollü ve dengeli bir şekilde kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış etkinliklerde kaba motor becerilerini (tutma, kavrama, yazma, yırtma, çizme, yapıştırma, kesme vb.) bağımsız bir şekilde kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel

Tablo 14'ün devamı.

ÖÇ 4 – Fiziksel etkinliklerde oyunları çeşitli materyaller kullanarak oynar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Fiziksel gelişimini destekleyen çeşitli (top, ip, çember, denge tahtası gibi) materyalleri tanır.	Görsel/Uzamsal
Fiziksel gelişimini destekleyen çeşitli (top, ip, çember, denge tahtası gibi) materyalleri kullanmak ister.	Bedensel/Duyudevinimsel
Fiziksel gelişimini destekleyen çeşitli (top, ip, çember, denge tahtası gibi) materyalleri kullanarak oyun oynar.	Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 5- Fiziksel etkinlikler yoluyla adil davranma becerisi geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Fiziksel etkinliklerinde sorumluluk ve görevlerini yerine getirir.	Bedensel/Duyudevinimsel
Arkadaşına saygılı davranır.	Bedensel/Duyudevinimsel Sosyal/Bireylerarası
Kurallara uyar.	Bedensel/Duyudevinimsel Sosyal/Bireylerarası
Kazanmayı, kaybetmeyi öğrenir.	Bedensel/Duyudevinimsel Sosyal/Bireylerarası
Farklı fiziksel özellikteki bireylere saygı gösterir.	Sosyal/Bireylerarası
ÖÇ 6- Fiziksel gelişimi açısından sağlıklı alışkanlıklar kazanmanın önemini kavrar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Kişisel hijenin sağlanmasında kullanılan araç – gereç ve malzemeyi tanır.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel
Kişisel hijenini (gerekli zamanlarda, beslenme, tuvalet vb.) kendiliğinden yerine getirir.	Bedensel/Duyudevinimsel
Sağlıklı ve dengeli beslenmek için tüketmesi gereken besinleri seçer, hazırlar.	Mantıksal/Matematiksel
Sağlıklı ve dengeli beslenir.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel
Mevsime ve hava durumuna uygun giyinmeye çalışır.	Mantıksal/Matematiksel
Hareket ve spor yapmanın önemini çeşitli yollarla ifade eder.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel

Tablo 14'ün devamı.

ÖÇ 7- Temel sağlık ve güvenlik konularında bilgi edinerek tehlikelerden korunmayı öğrenir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Hareketli oyun alanının hazırlanmasında rol alır.	Bedensel/Kinestetik
Hareket ve oyunlarında tehlike oluşturabilecek durumlar ve nesnelerden kendini korur.	Bedensel/Duyudevinimsel
Oyun alanında bulunmaması gereken nesneleri seçer.	Mantıksal/Matematiksel
Oyun alanında riskli davranışlarda bulunanları farkederek ve tehlikelerden kaçınır.	Mantıksal/Matematiksel Bedensel/Duyudevinimsel
Okul ve okul dışında temel sağlık ve güvenlik konularında kazandığı bilgi ve becerileri kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 8- Fiziksel aktiviteler sonucu bedeninde oluşan değişimlerle ilgi duygu ve düşüncelerini ifade eder.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Fiziksel etkinlikler sırasında ve sonrasında bedeninde gerçekleşen değişimleri ifade eder.	Bedensel/Duyudevinimsel Sözel/Dilbilimsel
Yorgun ve zinde olduğunu söyler.	Sözel/Dilbilimsel
Bedeninin dinlenme ihtiyacı olduğunu farkına varır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Dinlenme ve uykunun sağlık açısından önemini anlar.	Bedensel/Duyudevinimsel
Sağlıklı bir duruşa (postür) sahiptir.	Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 9 – Bedensel yeteneklerini keşfederek güven geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Oyunlara aktif biçimde katılarak bedeni farklı biçimlerde kullanmayı dener.	Bedensel/Duyudevinimsel
Etkinliklerde güçlü ve zayıf yanlarını keşfeder.	Bedensel/Duyudevinimsel
Kendi bedeni ile ilgili olumlu duygularını (beğenilerini) sözel ve davranış olarak ifade eder.	Bedensel/Duyudevinimsel Sözel/Dilbilimsel

Tablo 14 incelendiğinde Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı ile ilgili toplam 48 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Değerlendirme etkinlikleri ÇBZK açısından tek tek incelenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin yapacakları etkinliklerin hangi zeka alanına uygun olduğu belirlenmiştir.

Değerlendirme etkinliklerinde en çok 30 adet etkinlik ile Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Mantıksal/Matematiksel zeka alanına ait 9 adet, Sözel/Dilbilimsel ile Sosyal/Bireylerarası zeka alanlarına uygun 4'er adet Görsel/Uzamsal zeka alanına uygun 1 adet değerlendirme etkinliği

saptanmıştır. Müzikal/Ritmik, Öze Dönük/Bireysel ve Doğa zekalarına uygun Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı ile ilgili değerlendirme etkinliği tespit edilmemiştir.

Dil, İletişim ve Okuma-Yazma Hazırlık Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular

Tablo 15.

Dil, iletişim ve okuma-yazmaya hazırlık öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu

ÖÇ1 – Gereksinimlerini belirtmek, duygu ve düşüncelerini paylaşmak için dili bir iletişim yolu olarak kullanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Etkinliklerde duygu ve düşüncelerini başkaları ile paylaşır.	Sözel/Dilbilimsel
Etkinliklerde başkalarının duygu ve düşüncelerini sorar.	Sözel/Dilbilimsel
Gereksinimlerini açık bir biçimde ifade eder.	Sözel/Dilbilimsel
Sesinin tonunu ve ritmini doğru kullanma çabası gösterir.	Sözel/Dilbilimsel
Konuşmayı başlatır, sürdürür ve sonlandırır.	Sözel/Dilbilimsel
Başkaları ile iletişimde beden dilini etkili biçimde kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 2 – Günlük yaşam deneyimlerini (dinlediklerini/izlediklerini)farklı yollarla ifade eder.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
GÖSTERGELER	İLGİLİ ZEKA ALANI
Günlük yaşam deneyimleri ile ilgili duygu ve düşüncelerini anlatmaya isteklidir.	Sözel/Dilbilimsel
Başkalarının günlük yaşam deneyimlerini ile ilgili duygu ve düşüncelerini dinlemekten zevk alır.	Sözel/Dilbilimsel
Günlük yaşam deneyimleri ile ilgili duygu ve düşüncelerini öykü, şarkı, resim, dramayı kullanarak aktarır.	Sözel/Dilbilimsel Müzikal/Ritmik Görsel/Uzamsal Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 3 – Dilin farklı ifade biçimleri (sözel/yazılı/işitsel) olduğunu kavrar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
İşittiklerini ve söylediklerinin sözel ifadelerinin yanı sıra yazılı ifadelerinin de olduğunu farkına varır.	Sözel/Dilbilimsel
Sözlü – yazılı dili anlamaya yönelik olarak duyularını kullanır. (Görsel, işitsel ipuçlarını fark eder.)	Görsel/Uzamsal Bedensel/Duyudevinimsel
Sesler arasındaki farklılıkları kavrar.	Sözel/Dilbilimsel
Sözlü – yazılı dil kurallarını anlar.	Sözel/Dilbilimsel

Tablo 15'in devamı.

ÖÇ 4 – Türkçeyi kurallarına uygun biçimde kullanma çabası gösterir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Soru takılarını kullanır.	Sözel/Dilbilimsel
Sözcükleri doğru kullanır.	Sözel/Dilbilimsel
Sözcükleri doğru seslendirir	Sözel/Dilbilimsel
Cümlelerin öğelerini kullanır.	Sözel/Dilbilimsel
ÖÇ 5 – Görsel – teknoloji okur – yazarlık geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Okul ve okul dışında karşılaştığı sembollerin anlamlarını merak eder.	Sözel/Dilbilimsel
Trafik ışıkları, sınıf kuralları panosu, bilgisayar, telefon, gibi teknolojik aletlerin üzerinde bulunan semboller ile harf ve sayı sembolleri gibi görsel işaretlerin anlamını kavrar.	Sözel/Dilbilimsel Görsel/Uzamsal
ÖÇ 6 – Farklı ortamlarda duyduğu kavramları günlük yaşamında kullanarak sözcük dağarcığını geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Duyduğu yeni kavram ve sözcüklere ilgi duyar, bunları tekrarlar.	Sözel/Dilbilimsel
Duyduğu yeni kavram ve sözcüklerin anlamını sorar.	Sözel/Dilbilimsel
Yeni öğrendiği sözcükleri günlük yaşamında kullanır.	Sözel/Dilbilimsel
ÖÇ 7 – Kendi dilinden farklı dillerle ilgili farkındalık geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Kendi dilinden farklı dilleri ayırt eder.	Sözel/Dilbilimsel
Farklı dilleri ve ifade biçimlerine karşı olumlu tutum geliştirir.	Sözel/Dilbilimsel Sosyal/Bireylerarası
ÖÇ 8 Okuma – yazmaya ilişkin farkındalık geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Kitaplara ve okumaya ilgi gösterir.	Sözel/Dilbilimsel
Kitaplardaki bazı harfleri tanır.	Sözel/Dilbilimsel Görsel/Uzamsal
Ses farkındalığı geliştirir.	Sözel/Dilbilimsel
Çevresindeki yazılı materyallere ilgi gösterir.	Sözel/Dilbilimsel Görsel/Uzamsal
El – göz koordinasyonunu geliştirmeye yönelik etkinliklere katılır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Çevresindeki yazı yazmada kullanılan materyallere ilgi gösterir.	Sözel/Dilbilimsel
Kalem tutmaya isteklidir.	Sözel/Dilbilimsel Bedensel/Duyudevinimsel

Tablo 15'in devamı.

ÖÇ 9- Duygu ve düşüncelerini diğerine iletmek için, resimlerin yanı sıra harf ve sayı sembollerini de kullanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Yazının bir iletişim biçimi olduğunu kavrar.	Sözel/Dilbilimsel
Yazı yazmaya yönelik gözlemlerini uygulamaya isteklidir.	Sözel/Dilbilimsel
Yazı yazma deneyimlerinde yetişkinlerden yardım ister.	Bedensel/Duyudevinimsel Sosyal/Bireylerarası
ÖÇ 10 – Dili yaratıcı biçimde kullanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Olay ve durumları kendi sözcükleri ile tekrar eder.	Sözel/Dilbilimsel
Özgün resim ve çizimler yaparak duygularını yansıtır.	Görsel/Uzamsal
Kendi kendine öykü oluşturur ve anlatır.	Sözel/Dilbilimsel
Şarkıya yeni kısım ekler.	Müzikal/Ritmik
Olayları bedenini kullanarak çeşitli duyguları yaratıcı biçimde ifade eder.	Bedensel/Duyudevinimsel
Yetişkinin anlattığı hikayeleri özgün kelimeler kullanarak anlatır.	Sözel/Dilbilimsel

Tablo 15 incelendiğinde Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı ile ilgili toplam 52 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Değerlendirme etkinlikleri ÇBZK açısından tek tek incelenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin yapacakları etkinliklerin hangi zeka alanına uygun olduğu belirlenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde en çok 33 adet etkinlik ile Sözel/Dilbilimsel zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına uygun 9 adet, Görsel/Uzamsal zeka alanına uygun 6 adet değerlendirme etkinliği saptanmıştır. Müzikal/Ritmik ve Sosyal/Bireylerarası zeka alanlarına uygun 2'şer adet uygun değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Mantıksal/Matematiksel, Öze Dönük/Bireysel ile Doğa zekası alanlarına ait uygun değerlendirme etkinliklerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine

Ait Bulgular

Tablo 16.

Matematik ve mantıksal düşünme öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu

ÖÇ1 –Çevresindeki nesneleri özelliklerine göre ayırt eder.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Duyuları yoluyla nesneleri şekli, rengi, boyutu, dokusu gibi özelliklerine göre eşleştirir.	Mantıksal/Matematiksel
Duyuları yoluyla nesneleri şekli, rengi, boyutu, dokusu gibi özelliklerine göre grublandırır.	Mantıksal/Matematiksel
Duyuları yoluyla nesneleri şekli, rengi, boyutu, dokusu gibi özelliklerine göre sıralar.	Mantıksal/Matematiksel
Duyuları yoluyla nesneleri benzerlik ve farklılıklarına göre eşleştirir.	Mantıksal/Matematiksel
Duyuları yoluyla nesneleri benzerlik ve farklılıklarına göre grublandırır.	Mantıksal/Matematiksel
Verilen örüntüyü anladığını çeşitli yollarla ifade eder.	Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 2 – Çevresindeki geometrik şekilleri tanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Her nesnenin bir şekli olduğunu farklı yollarla ifade eder.	Mantıksal/Matematiksel
Basit geometrik şekilleri tanır.	Mantıksal/Matematiksel
Basit geometrik şekilleri isimlendirir.	Mantıksal/Matematiksel Sözel/Dilbilimsel
Basit geometrik şekilleri karşılaştırır.	Mantıksal/Matematiksel
Basit geometrik şekilleri çizer.	Görsel/Uzamsal
Çevresinde gördüğü nesnelerin şekli ile geometrik şekiller arasında ilişki kurar.	Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 3 – Boyut/ Miktar ile sembolik sayı kavramı arasındaki ilişkiyi keşfeder.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Etkinliklerde az – çok vb. miktar anlatan ifadeleri kullanır.	Sözel/Dilbilimsel
Etkinliklerde büyük – küçük vb. miktar anlatan ifadeleri kullanır.	Mantıksal/Matematiksel
Bire bir eşleştirmeler yapar.	Sözel/Dilbilimsel
Boyut, miktar kavramları ile nesnelerin sayıları arasında ilişkiyi kavrar.	Mantıksal/Matematiksel
Sayıya göre nesne grubu oluşturur.	Mantıksal/Matematiksel
Objeleri sayılarına göre grublandırır.	Mantıksal/Matematiksel
Sayı sembollerini tanır.	Mantıksal/Matematiksel Görsel/Uzamsal

Tablo 16'nın devamı.

ÖÇ4 - Ölçü birimlerini kullanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Metre, cetvel, tartı, termometre, saat, gibi ölçü birimlerini tanır.	Görsel/Uzamsal
Metre, cetvel, tartı, termometre, saat, gibi ölçü birimlerini kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel
Ölçmek için farklı ölçü birimlerini kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel Mantıksal/Matematiksel
Ölçmek için farklı ölçü birimlerini karşılaştırır. (karış, avuç, bardak, adım, vb.)	Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 5 – Zaman kavramı ile günlük yaşam olayları arasındaki ilişkiyi keşfeder.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Günlük rutinleri zaman kavramını kullanarak açıklar.	Sözel/Dilbilimsel Mantıksal/Matematiksel
Gece ve gündüzün bir gün içindeki değişimini farklı yollar kullanarak ifade eder.	Mantıksal/Matematiksel
Haftanın günlerini ve sabah, öğlen akşam gibi günün farklı zaman dilimlerini söyler.	Sözel/Dilbilimsel Mantıksal/Matematiksel
Ayların ve mevsimlerin farklı isimlerde olduğunu söyler.	Sözel/Dilbilimsel Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 6 – Mekanda korunumu kavrar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Kendini ve nesneleri mekandaki konumlarına göre tanımlar.	Görsel/Uzamsal Sözel/Dilbilimsel
Kendini ve nesneleri mekandaki belirtilen konuma göre hareket ettirir.	Görsel/Uzamsal Bedensel/Duyudevinimsel
Mekanda işaretli/tanımlanmış yerleri bulur.	Görsel/Uzamsal Bedensel/Duyudevinimsel
Yön bulmada basit yöntem ve araçları kullanır.	Görsel/Uzamsal Bedensel/Duyudevinimsel
ÖÇ 7 – Olaylar ve nesneler arasındaki ilişkiler konusunda farkındalık geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Yaşantısındaki olaylar arasında sebep – sonuç ilişkileri kurar.	Mantıksal/Matematiksel
Sonucunu bildiği olayların olası sebepleri ile ilişkilendirme yapar.	Mantıksal/Matematiksel
Olaylarda olası sonucu tahmin eder.	Mantıksal/Matematiksel
Parça – bütün ilişkilerini kavrar.	Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 8 – Matematiğin yaşantısının her alanında var olduğuna ilişkin farkındalık geliştirir .	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Yaşantısındaki olaylar arasında sebep – sonuç ilişkileri kurar.	Mantıksal/Matematiksel
Sonucunu bildiği olayların olası sebepleri ile ilişkilendirme yapar.	Mantıksal/Matematiksel
Olaylarda olası sonucu tahmin eder.	Mantıksal/Matematiksel
Parça – bütün ilişkilerini kavrar.	Mantıksal/Matematiksel

Tablo 16'nın devamı.

ÖÇ 9 - Günlük yaşamda karşılaştığı problemlere mantıksal çözümler üretir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Günlük yaşamda karşılaştığı problemleri farklı yollarla ifade eder.	Mantıksal/Matematiksel
Günlük yaşamda karşılaştığı problemleri farklı çözümler bulur.	Mantıksal/Matematiksel
Yeni yaşantılara uyum sağlar.	Mantıksal/Matematiksel
Karşılaştığı problemlere farklı materyaller kullanarak çözüm üretir.	Mantıksal/Matematiksel

Tablo 16 incelendiğinde, Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı ile ilgili toplam 56 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Değerlendirme etkinlikleri ÇBZK açısından tek tek incelenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin yapacakları etkinliklerin hangi zeka alanına uygun olduğu belirlenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde en çok 37 adet etkinlik ile Mantıksal/Matematiksel zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Sözel/Dilbilimsel ile Görsel/Uzamsal zeka alanlarına uygun 7'ser adet değerlendirme etkinliği saptanmıştır. Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına uygun 5 adet uygun değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı'nda Müzikal/Ritmik, Sosyal/Bireylerarası, Öze Dönük/Bireysel ve Doğa zekası alanlarına ait uygun değerlendirme etkinliklerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular

Tablo 17.

Fen, doğa ve çevresel farkındalık öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu

ÖÇ 1 - Doğal ve sosyal çevresindeki değişimleri merak eder ve aktif biçimde araştırır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Okul veya okul dışı çevresindeki değişimlere ilişkin gözlem yapar.	Doğa
Çevresinde gerçekleşen olaylara ilişkin sorular sorar.	Doğa
Araştırmalarında ihtiyaç duyacağı ortam ve materyali bulma ve oluşturma çabası gösterir.	Doğa
Doğada ve sosyal çevresinde gerçekleşen olaylara ilişkin araştırma yapar.	Doğa

Tablo 17'nin devamı.

ÖÇ 2 - canlı ve cansız varlıkların özelliklerini inceler.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Doğadaki olayları ve varlıkları, çeşitli materyaller ve teknolojik araçlar kullanarak inceler.	Doğa Bedensel/Duyudevinimsel
Çevresindeki varlıkları gözlenebilir özelliklere göre ayırt eder.	Doğa Mantıksal/Matematiksel
Çevresindeki varlıkları gözlenebilir özelliklere göre karşılaştırır.	Doğa Mantıksal/Matematiksel
Çevresindeki varlıkları gözlenebilir özelliklere göre gruplandırır.	Doğa
Yaptığı deney ve gözlem sonuçlarını kendi cümleleri ile açıklar.	Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 3 Çevreye ve doğaya ilişkin sorumluluklarını kavrar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Doğanın kendi içinde bir dengesi olduğunu açıklar.	Doğa
Doğadaki canlı ve cansız nesnelerin diğerlerine gereksinimi olduğunu açıklar.	Doğa
Doğanın insan hayatındaki önemini açıklar.	Doğa
Çevrenin ve doğanın korunması (temiz tutulması yangın sel ve afet durumlarında alınacak tedbirler) konusunda sorumluluklarının neler olduğunu açıklar.	Doğa
Temiz çevrenin insan sağlığı açısından önemini çeşitli yollarla ifade eder.	Doğa
İnsan tarafından üretilen nesnelerin doğa üzerindeki olumlu – olumsuz etkilerini kendi yaş düzeyine uygun şekilde tartışır.	Doğa Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 4 - Canlıların yaşam haklarını korur.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Doğadaki tüm canlılarla bağ kurar.	Doğa
Bitki ve hayvanların yaşam haklarına saygılı davranır.	Doğa
Doğadaki tüm canlıların neden sevilmesi ve korunması gerektiğini açıklar.	Doğa Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 5 - Karşılaştığı problemlere uygun araç gereç, materyal ve teknolojiyi kullanarak çözüm üretir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Gezi – gözlem vb. yollar ile bilime dayalı yenilikler ve haberlere ilgi duyar.	Doğa
Doğadaki dengeyi bozan problemlere karşı duyarlı olur.	Doğa
Çeşitli materyaller ve teknolojiden yararlanarak araştırma yapar.	Doğa
Çeşitli materyaller ve teknolojiden yararlanarak çözüm üretme çabası gösterir.	Doğa

Tablo 17'nin devamı.

ÖÇ 6 - Gözlem yapma, soru sorma ve neden – sonuç ilişkileri kurma vb. temel araştırma tekniklerini uygulama yeterliği kazanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Etkinliklerde gözlem yapma, soru sorma ve neden – sonuç ilişkileri kurma vb. temel araştırma tekniklerini kullanmada isteklidir.	Doğa Mantıksal/Matematiksel
Basit ölçme ve değerlendirmeler yapar.	Bedensel/Duyudevinimsel Doğa
Basit tablo ve grafikler yoluyla olayları açıklar.	Görsel/Uzamsal Doğa
ÖÇ 7 - Teknolojinin günlük yaşamda kullanımı konusunda farkındalık geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Teknolojik araçların işlevlerini ve kullanım biçimlerini merak eder.	Mantıksal/Matematiksel
Teknolojik araçların işlevlerine uygun kullanımında isteklidir.	Bedensel/Duyudevinimsel
Teknolojik araçları güvenli kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Teknolojinin yaşamdaki olumlu – olumsuz etkilerini çeşitli yollarla ifade eder.	Mantıksal/Matematiksel
ÖÇ 8 - Teknoloji konusunda yaşına uygun yeterlikler kazanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Okul ve okul dışında çeşitli teknolojik araçları yaşına uygun biçimde kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Teknolojik araçları öğrenme amaçlı kullanır.	Bedensel/Duyudevinimsel

Tablo 17 incelendiğinde, Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı ile ilgili toplam 39 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Değerlendirme etkinlikleri ÇBZK açısından tek tek incelenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin yapacakları etkinliklerin hangi zeka alanına uygun olduğu belirlenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde en çok 25 adet etkinlik ile Doğa zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına uygun 7 adet, Matematiksel/Mantıksal zeka alanına uygun 6 adet değerlendirme etkinliği saptanmıştır. Görsel/Uzamsal zeka alanına uygun yalnızca 1 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı'nda Sözel/Dilbilimsel, Müzikal/Ritmik, Sosyal/Bireylerarası ve Öze Dönük/Bireysel zeka alanlarına ait uygun değerlendirme etkinliklerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular

Tablo 18.

Kişisel, sosyal ve duygusal gelişim öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu

ÖÇ1 – birey olarak kendisi ve özellikleri ile ilgili farkındalık geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Adını,soyadını ve yaşını söyler.	Sözel/Dilbilimsel
İsmiyle çağırıldığında tepki verir.	Sözel/Dilbilimsel
Fiziksel özelliklerini tanır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Duygularını tarif eder.	Sözel/Dilbilimsel
Kendisi ile ilgili özellikleri açıklar.	Öze Dönük/Bireysel
	Sözel/Dilbilimsel
Ailesi ve yakın çevresi içinde çeşitli sosyal rollerin olduğunu farkına varır.	Öze Dönük/Bireysel
	Soyal/Bireylerarası
ÖÇ 2 – Diğerleriyle ilişkilerini olumlu biçimde kurar ve sürdürür.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Aile, akrabalar ve aile dışında kalan bireyleri ayırt eder.	Sosyala/Bireylerarası
Ailesi ile ilgili görüş, duygu ve sorumluluklarını açıklar.	Sosyal/Bireylerarası
Aile dışında tanımadığı kişilerle ilişkilerinde özenli ve dikkatli davranır.	Öze Dönük/Bireysel
Yaşlılarıyla benzeyen ve farklılaşan özelliklerini açıklar.	Sosyal/Bireylerarası
Kurduğu ilişkilerde bireysel farklılıklara duyarlıdır.	Sosyal/Bireylerarası
İlişkilerinde saygılı ve adil davranır.	Sosyal/Bireylerarası
ÖÇ 3 – Çeşitli durumlarda kendisinin ve diğerlerinin duygularını farklı yollarla açıklar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Bedenini kullanarak dans, drama, müzik vb. yollarla duygularını açıklar.	Bedensel/Duyudevinimsel
Duygusal durumunu ifade etmede oyunu bir araç olarak kullanır (evcilik, yapı inşa oyunları vb.)	Bedensel/Duyudevinimsel
Anlaşmazlık durumlarında uygun kelimeler kullanarak kendini ifade eder.	Sosyal/Bireylerarası
Başkalarının duygularını anlar ve kızgın, mutlu, üzgün gibi kelimeler kullanarak duygularını açıklar.	Sosyal/Bireylerarası
Empati kurma çabası gösterir.	Sosyal/Bireylerarası

Tablo 18'in devamı.

ÖÇ 4 – Duygu ve davranışlarını bağımsız biçimde düzenler ve yönetir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Zorluklarla baş etmek için çaba gösterir.	Sosyal/Bireylerarası
Başarmadığı durumlarda yardım alır ve tekrar başarmak için girişimde bulunur.	Sosyal/Bireylerarası
Sınıf içi ve dışı etkinliklerde aldığı sorumluluğu yerine getirir.	Sosyal/Bireylerarası
Etkinliklerde girişimci davranır.	Sosyal/Bireylerarası
Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlar.	Sosyal/Bireylerarası
Başladığı işi bitirmede istekli ve kararlıdır.	Öze Dönük/Bireysel
İstediklerine ulaşmada sosyal olarak kabul edilebilir davranışlar gösterir.	Öze Dönük/Bireysel
Sosyal/Bireylerarası	
ÖÇ 5 – Çatışma durumlarında ilişkilerini.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Çatışma ortamında uygun kelimeler kullanarak kendini ifade	Sosyal/Bireylerarası
Çatışma anında arkadaş ve yetişkinlerden yardım alır.	Sosyal/Bireylerarası
Kazanma ve kaybetme yaşantıları ile başa çıkma.	Sosyal/Bireylerarası
İlişkilerde adil olmanın ve gerektiğinde özür dilemenin önemini kavrar.	Öze Dönük/Bireysel
Sosyal/Bireylerarası	
ÖÇ 6 – Kendisinin ve çevresindeki bireylerin hakları ile ilgili farkındalık geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
İnsanların arasında dil, ırk, cinsiyet vb. dayalı farklılıklar olduğunu kavrar.	Sosyal/Bireylerarası
İnsanlarla ilgili hoşgörü ve esnek bir tutum geliştirir.	Sosyal/Bireylerarası
Bulduğu ortamda farklı fiziksel ve sosyal özelliklere sahip bireylere saygı duyar.	Sosyal/Bireylerarası
Her ortamda kendi haklarını korur.	Sosyal/Bireylerarası
Başkalarının da hakları olduğunu çeşitli yollarla ifade eder.	Sosyal/Bireylerarası
Okul ve aile içi ilişkilerde iyi – kötü, doğru – yanlış davranışlarla ilgili farkındalık.	Sosyal/Bireylerarası
ÖÇ 7 – Beslenme giyinme ve hijyen konularında toplumsal yaşama uygun beceriler gösterir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Sosyal ilişkilerinde bakımlı ve temiz olma çabası gösterir.	Sosyal/Bireylerarası
Beden temizliğine ve hijyen kurallarına dikkat eder.	Bedensel/Duyudevinimsel
Kişisel eşyalarını temiz ve düzenli tutar.	Bedensel/Duyudevinimsel
Farklı ortamlara uygun giyisileri seçer.	Mantıksal/Matematiksel
Beslenme davranışlarını sosyal kurallara uygun biçimde sergiler.	Bedensel/Duyudevinimsel

Tablo 18'in devamı.

ÖÇ 8- Riskli durumlarda rahatsız ve tehlikede hissettiğinde kendini korur ve yardım ister.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Dışarıdan gelen fiziksel ve ruhsal sağlığını tehlikeye atacak davranış ve ortamlardan kaçınır.	Sosyal/Bireylerarası
Dışarıdan gelen fiziksel ve ruhsal açıdan sağlığına zarar verecek durumlarda 'hayır'der.	Sosyal/Bireylerarası
Fiziksel ve ruhsal açıdan kendini rahatsız ve tehlikede hissettiği zaman yetişkinlerden yardım ister.	Sosyal/Bireylerarası
ÖÇ 9 – İçinde yaşadığı kültürü ve farklı kültürlerin özelliklerini açıklar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Dünyada çeşitli kültürlerin var olduğunu çeşitli yollarla ifade eder.	Sosyal/Bireylerarası
Kültürlerin benzer – farklı özellikleri olduğunu açıklar.	Sosyal/Bireylerarası
Kendi kültürünü tanıır ve uygun davranışlar gösterir.	Sosyal/Bireylerarası
Sanat, müzik,dans, hareket yoluyla kendi kültürünü anlatır.	Görsel/Uzamsal Müzikal/Ritmik Bedensel/Duyudevinimsel
Sanat, müzik,dans, hareket yoluyla farklı kültürlerin özelliklerine ilişkin farklılıkları sergiler.	Görsel/Uzamsal Müzikal/Ritmik Bedensel/Duyudevinimsel

Tablo 18 incelendiğinde Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı ile ilgili toplam 39 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Değerlendirme etkinlikleri ÇBZK açısından tek tek incelenmiştir. İlgili etkinliklerde öğrencilerin yapacakları etkinliklerin hangi zeka alanına uygun olduğu belirlenmiştir. Bu etkinliklerde en çok 33 adet etkinlik ile Sosyal/Bireylerarası zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanı alanına uygun 9 adet, Öze Dönük/Bireysel zeka alanına uygun 7 adet, Sözel/Dilbilimsel zeka alanına uygun 4 adet değerlendirme etkinliği saptanmıştır. Görsel/Uzamsal ve Müzikal/Ritmik zeka alanlarına uygun 2'ser adet değerlendirme etkinliği saptanmıştır. Matematiksel/Mantıksal zeka alanına uygun yalnızca 1 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı'nda Doğa zekası alanına ait uygun değerlendirme etkinliklerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı Değerlendirme Etkinliklerine Ait Bulgular

Tablo 19

Yaratıcı ve estetik gelişim öğrenme alanına ait öğrenme çıktıları ve göstergeler ile ilgili değerlendirme formu

ÖÇ 1 – Yaratıcı etkinlikler yoluyla kendini serbestçe ifade etmekten keyif alır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Müzik, dans ve hareket, drama, oyun, hikaye ve resim etkinliklerini kendini ifade etmede araç olarak kullanır.	Müzikal/Ritmik Bedensel/Duyudevinimsel Sözel/Dilbilimsel Görsel/Uzamsal
Müzik, dans ve hareket, drama, oyun, hikaye ve resim yolu ile kendini yaratıcılığını kullanarak ifade eder.	Müzikal/Ritmik Bedensel/Duyudevinimsel Sözel/Dilbilimsel Görsel/Uzamsal
ÖÇ 2 – Yaratıcı etkinlikler yoluyla yaşlıları ve yetişkinlerle etkileşime girer ve sağlıklı ilişkiler kurar.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Yaratıcı etkinliklerle ilgili görevler alır.	Bedensel/Duyudevinimsel
Etkinlikleri ile ilgili çevresindekilerin görüşünü alır.	Sosyal/Bireylerarası
Etkinliklerde ihtiyacı olanlara yardım eder.	Sosyal/Bireylerarası
Grup etkinliklerinde birlikte ürün yaratmakta isteklidir.	Sosyal/Bireylerarası
Etkinliklerle ilgili olarak çevresindekilerle sohbet eder.	Sosyal/Bireylerarası
ÖÇ 3 – Yaratıcı etkinliklerinde farklı malzeme ve teknikleri kullanır.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Doğadaki atıl ve doğal malzemeleri kullanarak özgün çalışmalar yapar.	Görsel/Uzamsal Doğa Bedensel/Duyudevinimsel
Önceden bildiği veya kendine özgü teknikleri kullanmaktan keyif alır.	Öze Dönük/Bireysel
Çalışmalarında müzik ve resim ve bunun gibi alanlarda çeşitli malzemeleri kullanarak ürün oluşturur.	Müzikal/Ritmik Görsel/Uzamsal
ÖÇ 4 – Yaratıcı etkinlikler ile ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Doğadaki atıl ve doğal malzemeleri kullanarak özgün çalışmalar yapar.	Doğa Görsel/Uzamsal
Önceden bildiği veya kendine özgü teknikleri kullanmaktan keyif alır.	Öze Dönük/Bireysel
ÖÇ 5 – Yaratıcı etkinlikler yoluyla farklılıklara tolerans geliştirir.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Yaratıcı etkinliklerde bireylerin farklı ifade biçimleri olduğunu kavrar. Yaratıcılığın çeşitliliğine saygı ve hoşgörü gösterir	Sosyal/Bireylerarası

Tablo 19'un devamı.

ÖÇ 6 – Estetik değerleri korur.	
Göstergeler	İlgili Zeka Alanı
Estetik değerlerin geçmişten günümüze kültürden kültüre farklılık gösterdiğini farklı yollarla ifade eder.	Sosyal/Bireylerarası
Çevresindeki güzelliklere sahip çıkar.	Doğa
Çevresini güzelleştirmek için çeşitli biçimlerde düzenlemeler yapar.	

Tablo 19 incelendiğinde Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı ile ilgili toplam 27 adet değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir. Değerlendirme etkinlikleri ÇBZK açısından tek tek incelenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde öğrencilerin yapacakları etkinliklerin hangi zeka alanına uygun olduğu belirlenmiştir. Değerlendirme etkinliklerinde en çok 7 adet etkinlik ile Sosyal/Bireylerarası zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Görsel/Uzamsal zeka alanına uygun 5 adet, Bedensel/Duyudevinimsel ile Doğa zeka alanına uygun 4'er adet, Müzikal/Ritmik zeka alanına uygun olan da 3 adet değerlendirme etkinliği saptanmıştır. Sözel/Dilbilimsel ve Öze Dönük/Bireysel zeka alanlarına uygun 2'şer adet değerlendirme etkinliği saptanmıştır. Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı'nda Doğa zekası alanına ait uygun değerlendirme etkinliklerine yer verilmediği tespit edilmiştir.

Tablo 20.

Okul öncesi eğitim programı öğrenme alanları ile ilgili değerlendirme etkinliklerine yönelik zeka alanı dağılımı

Öğrenme Alanları	S/D	M/M	B/D	G/U	M/R	S/B	Ö/B	D	Toplam
Sağlık ve Fiziksel Gelişim	4	9	30	1	-	4	-	-	48
Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık	33	-	9	6	2	2	-	-	52
Matematik ve mantıksal Düşünme	7	37	5	7	-	-	-	-	56
Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık	-	6	7	1	-	-	-	25	39
Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim	4	1	9	2	2	33	7	-	58
Yaratıcı ve Estetik Gelişim	2	-	4	5	3	7	2	4	27
Toplam	50	53	64	22	7	46	9	29	280

S/D: Sözel/Dilbilimsel, M/M: Mantıksal/Matematiksel, B/D: Bedensel/Duyudevinimsel, G/U: Görsel/Uzamsal, M/R: Müzikal/Ritmik, S/B: Sosyal/Bireylerarası, Ö/B: Öze Dönük/ Bireysel ve D: Doğa Zekası.

Tablo 20 incelendiğinde, Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme alanları ile ilgili önerilen değerlendirme etkinliklerinin toplam 280 tane olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 20 dikkate alındığında önerilen değerlendirme etkinliklerinin zeka alanlarıyla uygunluğuna bakıldığında en çok frekanstan en aza doğru sıralanışı şu şekildedir:

280 adet zeka alanı değerlendirme etkinliklerinden 64 adeti

Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanı ile uygun olduğu saptanmıştır. Değerlendirme etkinliklerinin 53 adeti Mantıksal/Matematiksel, 50 adeti Sözel/Dilbilimsel, 46 adeti Sosyal/Bireylerarası, 29 adeti Doğa ve 22 adeti de Görsel/Uzamsal zeka alanı ile uygun olduğu tespit edilmiştir. Önerilen değerlendirme etkinliklerinden 9 adeti Öze Dönük/Bireysel ve 7 adeti de Müzikal/Ritmik zeka alanı ile uygun olduğu saptanmıştır.

Tablo 21

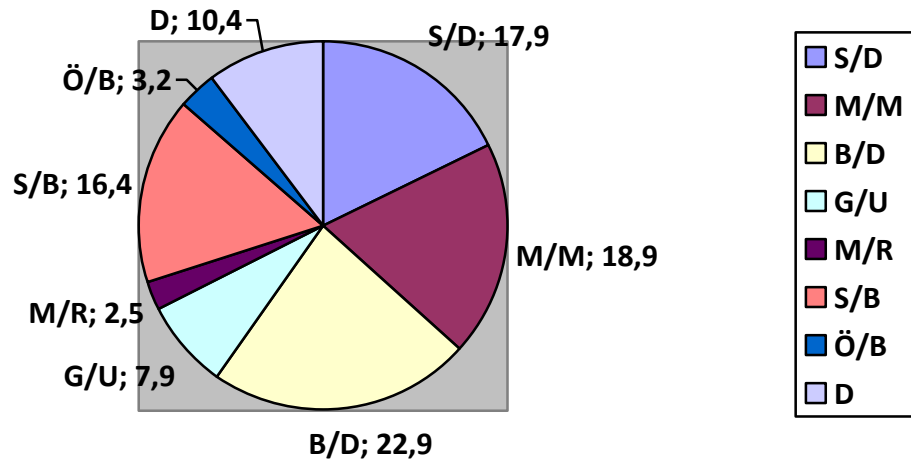
Okul öncesi eğitim programı öğrenme alanları ile ilgili değerlendirme etkinliklerine yönelik zeka alanı dağılımı frekans ve yüzdelere

ÖĞRENME ALANLARI	S/D		M/M		B/D		G/U		M/R		S/B		Ö/B		D		Toplam	
	f	%	F	%	f	%	F	%	f	%	f	%	f	%	f	%	F	%
Sağlık ve Fiziksel Gelişim	4	1.4	9	3.2	30	10.7	1	0.4	-	-	4	1.4	-	-	-	-	48	17.1
Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık	33	11.8	-	-	9	3.2	6	2.1	2	0.7	2	0.7	-	-	-	-	52	18.6
Matematik ve Mantıksal Düşünme	7	2.5	37	13.2	5	1.8	7	2.5	-	-	-	-	-	-	-	-	56	20
Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık	-	-	6	2.1	7	2.5	1	0.4	-	-	-	-	-	-	2	0.7	39	13.9
Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim	4	1.4	1	0.4	9	3.2	2	0.7	2	0.7	33	11.8	7	2.5	-	-	58	20.7
6. Yaratıcı ve Estetik Gelişim	2	0.7	-	-	4	1.4	5	1.8	3	1.1	7	2.5	2	0.7	4	1.4	27	9.6
Toplam	50	17.9	53	18.9	64	22.9	22	7.9	7	2.5	46	16.4	9	3.2	2	0.7	280	100

S/D: Sözel/Dilbilimsel, M/M: Mantıksal/Matematiksel, B/D: Bedensel/Duyudevinimsel, G/U: Görsel/Uzamsal, M/R:

Müzikal/Ritmik, S/B: Sosyal/Bireylerarası, Ö/B: Öze Dönük/ Bireysel ve D: Doğa Zekası.

Tablo 21 incelendiğinde Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme alanları ile ilgili önerilen değerlendirme etkinliklerinin toplam 280 tane olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 21 dikkate alındığında önerilen değerlendirme etkinliklerinin hangi zeka alanlarıyla uygun olduğuna bakıldığında en çok frekanstan en aza doğru sıralanışı şu şekildedir: 280 adet zeka alanı değerlendirme etkinliklerinden 64 adeti (%22.9) Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanı ile uygun olduğu saptanmıştır. Değerlendirme etkinliklerinin 53 adeti (%18.9) Mantıksal/Matematiksel, 50 adeti (%17.9) Sözel/Dilbilimsel, 46 adeti (%16.4) Sosyal/Bireylerarası, 29 adeti (%10.4) Doğa ve 22 adeti de (%7.9) Görsel/Uzamsal zeka alanı ile uygun olduğu tespit edilmiştir. Önerilen değerlendirme etkinliklerinden 9 adeti (%3.2) Öze Dönük/Bireysel ve 7 adeti de (%2.5) Müzikal/Ritmik zeka alanı ile uygun olduğu saptanmıştır.

Grafik 2. Okul öncesi eğitim programı öğrenme alanları ile ilgili değerlendirme etkinlikleri – zeka alanı dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde, Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme alanları ile ilgili önerilen değerlendirme etkinliklerinin en çok %22.9 Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanı ile uygun olduğu anlaşılmaktadır. Diğer önerilen değerlendirme etkinlikleri sırasıyla; %18.9 Mantıksal/Matematiksel, %17.9 Sözel/Dilbilimsel, %16.4 Sosyal/Bireylerarası, %10.4 Doğa, %7.9 Görsel/Uzamsal, %3.2 Öze Dönük/Bireysel, %2.5 Müzikal/Ritmik zeka alanı ile uygun olduğu anlaşılmaktadır.

BÖLÜM V

Tartışma

Bu bölümde araştırmadan elde edilen veriler çalışmanın alt amaçlarına göre tartışılmıştır. Aynı zamanda saptanan sonuçlar alan yazın doğrultusunda ele alınarak tartışma ve yorumlara yer verilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme çıktılarında Öze Dönük/Bireysel ve Müzikal/Ritmik zeka alanına ile ilişkili öğrenme çıktılarına yeterli düzeyde yer verilmediği söylenebilir. Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme çıktıları ile ÇBZK zeka alanları ilişkisine bakıldığında bazı zeka alanlarının Sosyal/Bireylerarası ve Mantıksal/Matematiksel zeka gibi daha fazla yer tuttuğu söylenebilir. Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına ise orta düzeyin biraz üzerinde yer verildiği söylenebilir. Sözel/Dilbilimsel, Görsel/Uzamsal ve Doğa zeka alanlarına ise ortanın biraz altında yer verildiği söylenebilir. Bunun yanında bazı zeka alanlarına Öze Dönük/Bireysel ve Müzikal/Ritmik gibi programın öğrenme çıktılarında çok az yer verildiği söylenebilir. Formal eğitimin planlı olması ‘programları’ gündeme getirmektedir. Eğitim programlarının hedef, içerik, eğitim durumu (öğrenme-öğretme yaşantıları) ve sınama durumu olmak üzere dört ögesi vardır. Yapılandırmacılık anlayışında hedefler yerini kazanım/öğrenme çıktılarına bırakmıştır.

Öğrenme çıktıları programların en temel ögesidir. Öğrenme çıktıları programın tüm öğelerinin nasıl düzenleneceğini belirler. Bu nedenle Okul Öncesi Eğitim Programı’nda da öğrenme çıktıları çok önemlidir. Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II (2018)’nin felsefik temelinde, Çok Boyutlu Zeka Kuramını’nın da yer aldığı ve ÇBZK’ya göre, insan zekasının çok farklı yönleri bulunduğu ve bireyler dünyaya tüm bu zengin öğrenme potansiyeli ile geldikleri belirtilmektedir. Özellikle yaşamın erken yıllarında verilen eğitimin, çocuklardaki farklı zeka alanlarına ilişkin öğrenme potansiyelini ortaya çıkarma ve geliştirme açısından önemli fırsatlar sunduğu kabulüne yer verilmiştir.

Çoklu zeka kuramına bağlı olarak öğrenciler arasında eğitim sürecinde gözlenen farklılıkların “öğrenmede çeşitlilik” olarak algılandığını ve öğrenmede bireysel farklılıkların “bir sorun” olmak yerine “bir zenginlik” olarak değerlendirilmiştir (KKTC, MEKB Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II, 2018).

Ayrıca programın bağlı olduğu Temel Eğitim Programı'nda Çoklu Zeka Kuramının başat öğrenme-öğretme yaklaşımlarından bir tanesi olduğu vurgulanmaktadır (KKTC MEKB Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018). Bu araştırmada ÇBZK ile ilgili öğrenme çıktılarına eşit oranda yer verilmemesi programın felsefesiyle paralellik göstermemekte olduğu söylenebilir.

Bulgularda dikkat çeken diğer bir nokta ise, programlardaki gelişim alanlarına uygun olarak öğrenme çıktıları saptanmış olduğudur. Örneğin 'Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı' 'dil' ile ilgili olarak kabul edilip, en çok (9 adet) Sözel/Dilbilimsel zeka alanına uygun öğrenme çıktısı saptanmıştır. Ancak Öze Dönük/Bireysel ve Doğa zekasına uygun hiçbir öğrenme çıktısı yazılmaması eksiklik olarak kabul edilebilir.

Aynı şekilde programdaki 'Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı' da mantıksal ve matematiksel beceriler ile ilgili olduğu kabul edilerek, en çok (15 adet) Mantıksal/Matematiksel zeka alanına uygun öğrenme çıktısı yazılmıştır. Sözel/Dilbilimsel, Bedensel/Duyudevinimsel, Müzikal/Ritmik, Sosyal/Bireylerarası, Öze Dönük/Bireysel ve Doğa Zekası alanlarına uygun hiçbir öğrenme çıktısı yazılmaması, Görsel/Uzamsal zeka alanında ise sadece 1 tane öğrenme çıktısı yazılmış olması aynı şekilde eksiklik olarak kabul edilebilir.

Benzer şekilde 'Kişisel, Sosyal ve Duyusal Gelişim Öğrenme Alanı' da sosyalleşme ve kişilik becerileri ile ilgili olarak kabul edilerek en çok öğrenme çıktısı (27 tane) Sosyal/Bireylerarası zeka alanında, ikinci olarak da (7 tane) Öze Dönük/Bireysel zeka alanına uygun olacak şekilde yazılmıştır. 'Sağlık ve Gelişim Alanı', 'Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı' ve 'Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı'nda da aynı sistematiğe öğrenme çıktılarının yazıldığı söylenebilir. Özetle programın öğrenme alanlarına uygun olan zeka alanlarında daha çok öğrenme çıktısı yazılmış olması ve diğer zeka alanlarına programın çıktılarında yeterli derecede yer verilmemesi bir eksiklik olarak kabul edilebilir.

Araştırmada ulaşılan bulgulara göre Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen öğrenme etkinliklerinde, Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına uygun öğrenme etkinlik sayısı en fazladır. Sosyal/Bireylerarası ve Öze Dönük/Bireysel zeka çok çok az (1'er tane) yer verilmesi dikkat çekicidir.

Araştırmada, Sosyal/Bireylerarası zeka ile ilgili en çok öğrenme çıktısı yazılmış olmasına rağmen Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de Sosyal/Bireylerarası zeka ile ilgili neredeyse hiç öğrenme etkinliğine yer

verilmemesi çelişki oluşturmaktadır. Görsel/Uzamsal, Müzikal/Ritmik ve Doğa zekasına orta derecenin altında öğrenme etkinliklerinde yer verildiği söylenebilir. Bu zeka alanlarında (G/U, M/R, D) daha fazla öğrenme etkinliği hazırlanması, ÇBZK alanlarına dengeli bir şekilde yer verilmesini sağlayacaktır. Temel Eğitim Programı (2018)'nda 'Başat Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları' bölümünde, Çok Boyutlu Zeka Kuramı'na da öğrenme-öğretme etkinliklerinde yer verileceği belirtilmiştir.

Öğrenciyi merkeze almak için ÇBZK kuramındaki zeka alanlarının tümüne, öğrenme etkinliklerinde yer verilmesi gerekmektedir. Bazı zeka alanlarına çok az yer verilmesi, önerilen öğrenme etkinliklerinde yetersizlik olarak kabul edilebilir.

Batman ve Köklü (2013)'nün çalışmasında da öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde Bedensel/Duyudevinimsel, Görsel/Uzamsal, Sözel/Dilbilimsel zeka alanları ile ilgili etkinliklere daha çok yer verirken Müzikal/Ritmik, Sosyal/Bireylerarası, Doğa zekası ve Öze Dönük/Bireysel zekalara daha az yer verildiği saptanmıştır. Ayrıca öğretmenler hazırlamış oldukları haftalık planlarda aynı şekilde bazı zeka alanlarıyla ilgili öğrenme-öğretme etkinliklerine daha çok yer verirken, bazılarına yeterli düzeyde yer vermedikleri belirlenmiştir. Akyerli (2009) de öğretmenlerin sınıfta yapmış oldukları etkinlerde en çok Sözel/Dilbilimsel ve Görsel/Uzamsal zekalara yer verirken, hiç yer vermedikleri Öze Dönük/Bireysel zeka alanı ile ilgili etkinlikler olduğu saptamıştır. KKTC'deki okul öncesi kurumlarında yapılmış olan iki araştırmanın bulguları da bu çalışmanın bulguları ile paralellik göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme çıktıları ile Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen değerlendirme etkinliklerinde uyumsuzluk olduğu söylenebilir. Şöyle ki, öğrenme çıktılarında en çok Sosyal/bireylerarası zeka alanına uygun öğrenme çıktıları yer alırken, değerlendirme etkinliklerinde Sosyal/Bireylerarası zeka alanına 4. sırada öncelik verilmiştir. Önerilen değerlendirme etkinliklerinde birinci sırada tespit edilen Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanı ile programdaki öğrenme çıktılarında üçünü sırada yer verilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmen El kitabı II'de en az değerlendirme etkinliği önerilen Öze Dönük/ Bireysel ve Müzikal/Ritmik zeka olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde programda da en az öğrenme çıktısı yazılan zeka alanları Öze Dönük/Bireysel ve Müzikal/Ritmik zeka alanları olduğu tespit edilmiştir. Bu durum program ile Öğretmen Elkitabı'nda uyum olduğunu göstermektedir. Değerlendirme

etkinliklerinde, ÇBZK ile ilgili zeka alanlarının tümüne yer vermek önemlidir. Campbel (1996)'ın belirttiği gibi, ÇBZK'da öğrenciler öğrenme çıktılarını, farklı zekalarını kullanarak öğrendikleri gibi, öğrendiklerini de farklı zekalarını kullanarak sergiledikleri kabul edilir. Bu nedenle her öğrenciye elde ettiği hedefleri, kazanımları ya da öğrenme çıktılarını eşit şanslar bularak, kendi zeka profiline uygun etkinliklerle sunma olanakları yaratılmalıdır. Hazırlanacak olan günlük etkinlikler içerisine, bireysel farklılıkların temeli olan farklı zeka profilindeki öğrencilerin, değerlendirilmesi için olanak sağlayacak zengin değerlendirme etkinlikleri eklenmesine özen gösterilmelidir.

Araştırma sonuçları ve alan yazın dikkate alındığında, öğrenmenin bireyselliğine uyulması için program ve el kitabında gerekli düzenlemelerin yapılması yerinde bir uygulama olacaktır. ÇBZK'da öğrencilerin tüm zekalarla dünyaya geldiklerini ancak çevresel faktörlerin etkisiyle, her bireyde farklı zekalar gelişmekte ve herkesin zeka profili kendisine özel hale gelir. Bu nedenle öğrenme çıktılarında öğrencilerin farklı zeka alanlarına hitap edecek ve elde ettikleri kazanımları sergileyebilecekleri zeka alanlarına yer verilmelidir. Bu durumda da Gürkan, Dinçer ve Çabuk (2019)'un da belirttiği gibi ÇBZK'dan esinlenerek Günlük Planlar zenginleştirilirse tüm zeka alanları kapsandığı ve çocukların farklı öğrenme stilleri ele alındığından, çocukların ilgi alanlarına ve günlük aktivitelere olumlu yönde katılımları da sağlanabilir. Ergin (2005) de eğitimin niteliğini artırmak, çok yönlü öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak için eğitim etkinliklerinin okul öncesi dönemden itibaren ÇBZK'ya dayalı olarak yapılmasının gerektiğine vurgu yapmaktadır. Tuğrul ve Duran (2003) da çocukların ihtiyaçlarına ve orijinale uygun ortam yaratılırsa, çocukların etkinliklere ilgisi üst düzeyde artmış olacağını vurgular. Cason (2001)'ın çalışmasında çoklu zeka kuramı temelli okul öncesi beslenme eğitimi programının, okul öncesi eğitimde çocukların beslenme konusunda etkili bir yaklaşım olduğu saptanmıştır. Hoerr (1994)'un çalışmasında da öğrencilerin zayıf oldukları zeka alanlarında, ÇBZK'ya uygun öğrenme merkezleri oluşturularak, program içerisinde eğlenceli ve zengin aktivitelere sokularak geliştirildikleri belirtilmiştir. Çok geniş okul gruplarında (18 ABD, 1 Kanada) uygulamaya konan ÇBZK sonuçlarını aktaran Kornhaber, Fierros ve Veenema (2004) söz konusu okullarda; % 49'unun Kaliforniya Başarı Test'i gibi standart test başarısında gelişme, % 54'ünde disiplin sorunlarının azalması, ailelerin % 60'ının okul öğretim sürecine katılımında artış ve % 78'inde öğrenme farklılıkları veya öğrenmede engelleri olan

öğrencilerin gelişimleri ile ÇBZK'nın ilişkili olduğu saptanmıştır. Çok Boyutlu Zeka Kuramının araştırmalarla da desteklenen olumlu katkısı dikkate alındığı zaman, hem program hem de öğretmen el kitabında tüm zekalara eşit oranda yer verilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Öğrenme-öğretme yaşantılarının düzenlenmesindeki etkisi dikkate alındığı zaman, farklı zeka alanlarında güçlü olan öğrenciler için de öğrenme etkinlikleri düzenlenebilmesi için tüm zeka alanlarına yönelik öğrenme çıktıları hazırlanması gerekmektedir. Hatta farklı bireysel zeka profillerine uygun öğretimin, zayıf zeka alanlarını da yükseltebileceği alan yazında ortaya konmaktadır. Chen, H, Chiang, C, ve Lin W (2013) interaktif yazı tahtaları kullanan deney grubundaki öğrenciler arasında, daha zayıf Mantıksal/Matematiksel zekaya sahip öğrencilerin öğrenme başarısının, güçlü Mantıksal/Matematiksel zekaya sahip olanlardan daha yüksek olarak saptanmışlardır. Bu bağlamda ÇBZK temelindeki öğretimin, düşük zeka alanlarına sahip bireylerin başarısını da etkilediğinden, öğretim sürecinde dikkate alınmalıdır. Alan yazında da bazı yazarların belirttiği gibi engelli bireyler ve dahiler haricindeki çok boyutlu zeka anlayışına göre, zekaların tümünün eşit değerlerde olduğu ve tümünün öneminin aynı olduğu belirtilir (Bümen, 2005).

ÇBZK'da öğrencilerin farklı zeka profillerinin dikkate alınmasının, bireysel farklılıkları temele almak olduğu vurgulanır. Çağdaş eğitim literatüründe de öğrenmenin parmak izi kadar bireysel olduğu belirtilir. Bu gerekçelerle öğrenmede bireysel farklılıkları dikkate almanın yollarından biri de, ÇBZK'daki farklı zeka alanlarında güçlü olan öğrencilerin tamamı için öğrenme etkinlikleri düzenlemektir.

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulguların sonuçları ve önerileri yer almaktadır. Buna göre aşağıda araştırmadan elde edilen temel bulguların sonuçlarına araştırma amaç ve alt amaçlarına yönelik önerilere yer verilmektedir.

Sonuçlar

KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki tüm gelişim alanları öğrenme çıktıları ilişkili olduğu Çok Boyutlu Zeka Kuramı zeka alanlarının neler olduğu tespit edilmiştir. 2018 Yılı Okul Öncesi Eğitim Programı'nda ÇBZK ile ilişkili toplam 129 öğrenme çıktısı olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre en çok öğrenme çıktısı 31 adet (%24) olarak Sosyal/Bireylerarası zeka alanına uygun olduğu tespit edilmiştir. Mantıksal/Matematiksel zeka alanına uygun 30 adet (%23.5) öğrenme çıktısı tespit edilmiştir. Sosyal/Bireylerarası ve Mantıksal/Matematiksel zeka alanlarına çok fazla yer verildiği görülmüştür. Bedensel/Duyudevinimsel zeka alanına 18 adet (%13.9) uygun öğrenme çıktısı bulunmuştur. Sözel/Dilbilimsel ve Görsel/Uzamsal zeka alanlarına uygun 13'er adet (%10.1) öğrenme çıktısı bulunmuştur. Doğa zekasına uygun 12 adet (%9.3) öğrenme çıktısı tespit edilmiştir. Öze Dönük/Bireysel zeka alanına uygun 7 adet (%5.4) öğrenme çıktısı tespit edilmiştir. Müzikal/Ritmik zeka alanına uygun 5 adet (%3.9) öğrenme çıktısı tespit edilmiştir. Öze Dönük/ Bireysel ve Müzikal/Ritmik zeka alanlarına programın öğrenme çıktılarında yeterli düzeyde yer verilmediği söylenebilir.

Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de önerilen öğrenme etkinlikleri Şapka Teması'nda 12 ve Gazete Teması'nda da 26 olmak üzere toplam 38 tane etkinlik tespit edilmiştir. Önerilen 38 öğrenme etkinliğinin zeka alanları dikkate alınarak yapılan incelemede zeka alanları ile ilişkili toplam 88 etkinlik tespit edilmiştir. Önerilen 88 adet öğrenme etkinliğinin ÇBZK yönünden incelenmesiyle elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir: en çok 33 adet (%37.5) ile Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanına uygun olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada 21 adet (%23.4) Mantıksal/Matematiksel zeka alanı ile ilgili olduğu bulunmuştur. Üçüncü olarak 11 adet (%12.5) Sözel/Dilbilimsel zeka alanına uygun olduğu saptanmıştır. Daha sonra eşit oranda 7'şer adet ile (%7.95) Görsel/Uzamsal, Müzikal/Ritmik ve Doğa zekası

alanı ile ilgili olduğu saptanmıştır. Önerilen öğrenme etkinliklerinin en düşük oranda yalnızca 1'er adet (%1.14) ile Sosyal/Bireylerarası ve Özedönük/Bireysel zeka alanlarıyla uygun olduğu tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'de öğrenme alanları ile ilgili önerilen değerlendirme etkinliklerinin zeka alanları dikkate alınarak yapılan incelemede zeka alanları ile uyumlu toplam 280 tane değerlendirme etkinliği tespit edilmiştir.

Önerilen değerlendirme etkinliklerinde en fazla 64 adet (%22.9) ile Bedensel/Duyudevinimsel Zeka alanına uygun olduğu tespit edilmiştir. Önerilen değerlendirme etkinliklerinin uygun olduğu 53 tane (%18.9) ile ikinci sırada Mantıksal/Matematiksel zekadır. Üçüncü sırada 50 adet (%17.9) ile Sözel/Dilbilimsel zeka tespit edilmiştir. Daha sonra önerilen değerlendirme etkinliklerin uygun olduğu zeka alanları 46 adet (%16.4) ile Sosyal/Bireylerarası, 29 adet (%10.4) ile Doğa ve 22 adet ile de (%7.9) Görsel/Uzamsal zeka alanı olduğu tespit edilmiştir. Önerilen değerlendirme etkinliklerinden en az olarak 9 adet (%3.2) ile Öze Dönük/Bireysel ve 7 adetle de (%2.5) Müzikal/Ritmik zeka alanı olduğu saptanmıştır.

Öneriler

Çalışmanın Sonuçlarına Dayalı Olarak Uygulamaya Dönük Öneriler

- 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme çıktılarında Çok Boyutlu Zeka kuramı ile ilgili zeka alanlarında az yer verilenlere uygun ek öğrenme çıktıları eklenebilir.
- 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı öğrenme çıktıları yeniden gözden geçirilip ÇBZK'daki zeka alanlarının dengeli olması için eklemeler yapılabilir.
- Okul Öncesi El Kitabı II'de önerilen etkinlikler zenginleştirilebilir. Bu amaçla özellikle çok az yer verilen zeka alanları ile ilgili yeni öğrenme etkinlikleri eklenebilir.
- 2018 Okul Öncesi Eğitim Programı ile Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II'nin uyumlaştırılması yoluna gidilebilir. Uyumlaştırma amacıyla hem öğrenme çıktıları hem de öğretme etkinlikleri birbirleriyle tutarlı hale getirilebilir.
- Okul öncesi eğitimde oyun temel bir öğretim yöntemidir. Oyunla birlikte yer alan uyarıcıları içeren Müzikal/Ritmik zekaya gerekli önemin verilmesi yoluna

gidilebilir. Hem öğrenme çıktılarında hem de önerilen değerlendirme etkinliklerinde yeterli düzeyde önem verilmemiş olma durumu böylece düzeltilebilir.

- Okul Öncesi Öğretmen El Kitabı II’de çok az yer verilen zeka alanları ile ilgili değerlendirme etkinlikleri eklenebilir. Böylece farklı zeka alanlarında güçlü olan öğrencilerin de kendilerini ifade etmelerine katkı yapılmış olur.
- Okul Öncesi Eğitim Programı ile Öğretmen El Kitabı yazarı olan öğretmenlerin ÇBZK açısından bilgilendirilmesi için KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı üniversitelerle işbirliğine gidip, hizmet içi eğitim kursları düzenleyebilir. Öğretmenlerin program ve öğretmen el kitaplarının uygulayıcısı olması nedeni ile öğretim sürecinde tüm zekalara hitap edebilmelerine katkı sağlayacak olan hizmet içi eğitimlere katılmaları için gereken düzenlemeler yapılabilir.

İleride Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Çoklu Zeka Kuramı’nın okul öncesindeki etkinliklerde kullanılmasının öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve kalıcılığa etkisi ile ilgili nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.
- KKTC kültüründe okul öncesi öğrencilerinin baskın zeka alanlarının belirlenmesi konusunda nicel ve nitel araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akamca, G. Ö., ve Hamurcu, H. (2005). Çoklu zeka kuramı tabanlı öğretimin öğrencilerin fen başarısı, tutumları ve hatırd tutma üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28, 178-187.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87726>
- Akyerli, E. (2009). *KKTC anaokullarında gerçekleştirilen etkinliklerin çoklu zeka kuramı açısından değerlendirilmesi*. (Mezuniyet projesi, Atatürk Öğretmen Akademisi) Lefkoşa.
- Armstrong, T. (2009). *Multiple intelligences in the classroom* (3rd Edition). ASCD.
- Arnas, Y. A. (2007). *Okul öncesi dönemde fen eğitimi*. Kök Yayıncılık.
- Başbay, A. (2000). *Çoklu zeka kuramı 'na göre eğitim programları ve sınıf içi etkinliklerin incelemesi*. (Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi).
- Başal, H. A. (2005). *Okul öncesi eğitim*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Batman, K.A. (2002). *Çok boyutlu zeka kuramı etkinlikleriyle destekli öğretimin eriş, tutum ve kalıcılığa etkisi*. (Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi).
- Batman, K. A., ve Köklü, S. (2013). *Evaluation of pre-school activities in the context of multiple intelligence theory*. International Society for Educational Planning, 43 Annual Meeting, Niagara, Falls, Newyork.
- Baum, S., Viens, J., & Slatin, B. (2005). *Multiple intelligences in the elementary classroom, a teacher's toolkit*. Teacher College Press.
- Bulut, M. S. ve Tarım, K. G. (2006). Okul öncesi öğretmenlerinin hikaye etkinliklerindeki matematiksel kavramlara yönelik farkındalık düzeyi oluşturma ile ilgili nitel bir çalışma örneği. *1. Uluslararası Okul Öncesi Eğitim Kongresi, II: Cilt*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.
- Bümen, N. T. (2005). *Okulda çoklu zeka kuramı* (3. Baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Büyükkaragöz, S. (1993). Ana babalarla, öğretmenlerin 'okulöncesi eğitim programı' hakkındaki görüşleri. *9. Yapa Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri*. Ya-Pa Yayıncılık.
- Campbell, L. (1996). *Teaching & learning through multiple intelligence*. Allyn and Bacon, A Simon And Schuster Company.

- Cason, K. L. (2001). Evaluation of preschool nutrition education program based on the theory of multiple intelligences. *Journal of Nutrition Education*, 33(3).
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1499404606601863?via%3Dihub>
- Chen, H., Chiang, C., & Lin, W. (2013). Learning effects of interactive whiteboard pedagogy for students in taiwan from the perspective of multiple intelligences. *Journal of Educational Computing Research*; 2013, 49(2), 173-187. <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=2&sid=a8d3a098-4e4e-4ec9-ae1f-8294a371ba3b%40sdc-v sessmgr03&bdata= JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=91913537&db=edo>
- Cihangir, S., ve Ersoy, A.F. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk haklarının öğretimine ilişkin görüşleri. *Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Geleceği Sempozyumu. Kıbrıs:1. Cilt.. Yapa Yayın Pazarlama.*
- Çalışandemir, F., ve Bayhan, P. (2011). anasınıfı çocuklarının çoklu zeka alanlarının gelişimine deney yöntemiyle verilen eğitimin etkisinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(21), 180-207.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/19394/205991>
- Çırakoğlu, M., ve Saracaloğlu, A.S. (2009). İlköğretimin birinci kademesinde çoklu zeka kuramı uygulamalarının erişkiye etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 425-449.
https://www.academia.edu/31319284/%c4%b0lk%c3%96%c4%9eret%c4%b0m%c4%b0n_b%c4%b0r%c4%b0nc%c4%b0_kademes%c4%b0nde_%c3%87oklu_zek%c3%82_kuram%C3%9C_uygulamalarının_er%c4%b0%c5%9e%c4%b0ye_etk%c4%b0s%c4%b0
- Demirel, Ö. (2015). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya* (22. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2017). *Öğretim ilke ve yöntemleri öğretme sanatı* (23. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Eagleman, D. (2019). *Beyin senin hikayen* (16. baskı) (Z. A. Tozan, çev). Domingo.
- Ekici, G., Ogelman, H.G., ve Uçar, F. (2014). *Okul öncesi eğitim programı'ndaki amaç ve kazanımların çoklu zeka kuramına dayalı zeka alanları açısından*

- değerlendirilmesi*. Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2(3), 83-105. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kilissbd/issue/45261/566887>
- Erden, M. (2007). *Eğitim bilimlerine giriş*. Arkadaş Yayınevi.
- Ergin, T. (2005). Okul öncesi dönem çocukları için çoklu zeka uygulamaları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi* 1, 135-145. <https://hayefjournal.org/Content/files/sayilar/106/135.pdf>
- Fleetham, M. (2006). *Multiple intelligences in practice, enhancing self-esteem and learning in the classroom*. Network Continuum Education Stafford.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind: the theory of multiple intelligences*. Basic Books.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: the theory in practice. a reader*. Basic Books.
- Gardner, H. (1999). *Çoklu zeka görüşmeler ve makaleler* (M. Tüzel, çev). Enka Okulları yayınları.
- Gardner, H. (1992). Reinventing our schools: a conversation with howard gardner. <http://www.ed.psu.edu/~insys/esd/Gardner/MItheory.html>.
- Gardner, H. (1994). *Commentary multiple intelligences theory*. Teacher College Record, 95 (4).
- Gardner, H. (2004). *Zihin çerçeveleri çoklu zeka kuramı* (E. Kılıç, çev). Alfa Yayınları.
- Gardner, H. (2009). *1st international living theorists conference-howard gardner, 23-24 May 2009*. Mehmet Akif Ersoy University, Burdur.
- Gardner, H. (2013). *Multiple intelligences*. <https://optimistkitapblog.com/2013/03/14/cokluzeka/>
- Gürkan, T., Dinçer, Ç., ve Çabuk B. (2019). Çoklu zeka kuramı'nı günlük planlara entegre etme: bir anaokulu örneği. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*. 10(3), 321-345. <https://doi.org/10.17569/tojqi.515616>
- Kagan, S., & Kagan, M. (1998) *Multiple intelligences: the complete m book*. Kagan Cooperative Learning, San Clemente.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (15. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.

- Kıldan, O. (2012). *Yapılandırmacı yaklaşım*. (F. Temel, Ed), *Erken çocukluk eğitiminde yaklaşımlar ve programlar*. Vize Basın Yayıncılık.
- KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (2018). *Temel eğitim programı, okul öncesi eğitim programı* (2018). Okman Printing.
- KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı İstatistik Yıllığı (2018). *2017-2018 yılları raporu*. http://eohd.mebnet.net/sites/default/files/2017-2018_IstatistikYilligi_201801.pdf
- KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Talim Terbiye Dairesi. (n.d.). *Öğrenci Merkezli Eğitim*.
<http://talimterbiye.mebnet.net/ogrenci%20merkezli%20egitim/ogrencimerkezliegitim.html>
- KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı (2017). *Okul öncesi eğitim, öğretmen el kitabı II, etkinlikler*. Okman Printing Ltd.
- KKTC, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı. (n.d.). *Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı*. <http://www.mebnet.net/?q=node/35>
- KKTC, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Talim Terbiye Dairesi, *Okul öncesi eğitim programı* (2018). <http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/2018-2019/okuloncesi2018.pdf>.
- Kornhaber, M. L., Fierros, E. G., & Veenema, S. A. (2004). *Multiple intelligences best ideas from research and practice*. Pearson.
- Oktay, A. (2000). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem* (2. baskı). Epsilon Yayıncılık.
- Oktay, A. (2006). *Okul Öncesi Eğitimden İlköğretime Geçiş Projesi. Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Geleceği Sempozyumu. Kıbrıs, 1. Cilt. Yapa Yayın Pazarlama*.
- Oktay, A. ve Unutkan, Ö. P. (2005). *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. Morpa Kültür Yayınları.
- Ortega Bejar, M.A., Llamas, F., & Lopez-Fernandez, V. (2017). Effect of a program of creative teaching in multiple intelligences and creativity in kindergarten.

- 21(2), 67-83. <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85029514940&origin=inward&txGid=387dc4aa887e5583ffe84e9573bc2c15>
- Özkan, U. B. (2019). Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi (3.baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Saban, A. (2001). *Çoklu zeka teorisi ve eğitim* (1.baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10, 21-30.
- Sevinç, M. ve Kurtuluş, E. (2004). 5-6 yaş çocuklarında çoklu zeka kuramı çerçevesinde zaman kavramının kazanımı. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. https://www.academia.edu/33778384/5-6_ya%C5%9f_%C3%87ocuklar%C4%B1nda_%C3%87oklu_zeka_kuram%C4%B1_%C3%87er%C3%A7evesinde_zaman_kavram%C4%B1n%C4%B1n_kazn%C4%B1m%C4%B1
- Sıddık, H. (2019). *Okul öncesi eğitim programına yönelik öğretmen görüşleri*. (Yüksek lisans tezi, Yakın Doğu Üniversitesi).
- Streubert, H. J., & Carpenter, D. R. (2011). *Qualitative research in nursing*. (5th ed.). Philadelphia: Lippincott Williams ve Wilkins.
- Şahin, L. (2019). *Okul öncesi eğitim döneminde erken okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi, Yakın Doğu Üniversitesi).
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik* (1.baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Şeyihoğlu, A. ve Uzunöz, A. (2012). *Coğrafya öğretiminde çoklu zeka* (1.baskı). Anı Yayıncılık.
- Şimşek, N. ve Çınar, Y. (2012). *Okul öncesi dönemde fen ve teknoloji öğretimi* (2. baskı). Anı yayıncılık.
- Tuğrul, B. ve Duran, E. (2003). Her çocuk başarılı olmak için bir şansa sahiptir: zekanın çok boyutluluğu çoklu zeka kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 24 (224-233).

- U.S. Department of Health And Human Services U.S. Department of Education.
Policy Statement To Support The Alignment of Health And Early Learning
Systems (Last Reviewed, Apr. 25 2017).
https://www.acf.hhs.gov/sites/default/files/ecd/health_early_learning_statement.pdf
- Uysal, E. (2006). Farklı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş
grubundaki çocukların çoklu zeka kuramına göre incelenmesi.
<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/32809?show=full>
- Yavuz, M. (Ed.). (2018). Türk eğitim sistemi, sorunlar ve çözüm önerileri. *Araştıran
Okul Akreditasyon ve Değerlendirme Merkezi Raporu*. www.erg.org.
- Yıldırım, A. ve Şimsek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.
baskı). Seçkin Yayıncılık.

Ekler**Ek 1.
Okul Öncesi Eğitimi Programı****KKTC****MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI****OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI****2016**

TEPGP Yöneticisi/Koordinatörü

Prof.Dr. Ahmet Pehlivan

Proje Danışmanları

Prof.Dr. Müfit Kömleksiz

Prof.Dr. Buket Akkoyunlu

Akademik Danışmanlar

Prof. Dr. Elif Üstün

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek

Komisyon Üyeleri

Uzman Selim Özmenek

Uzman Nadir Baykent Özyel

Uzman Fergün Kırılı

Yonca Karaca

Bu program, Temel Eğitim Program Geliştirme Projesi kapsamında geliştirilmiş ve programın KKTC Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Talim ve Terbiye Dairesi tarafından KKTC ilkokul ve ortaokullarında 2016-2017 öğretim yılından itibaren kullanılması uygun bulunmuştur.

GEREKÇE

Çocukların gelişiminde ve sosyalleşmesinde Okul Öncesi Eğitimin artan önemi özellikle gelişmiş ülkeler ve bilim dünyası tarafından kabul edilen bir gerçektir. Bir insanın zihinsel kapasitesinin yüzde sekseni altı yaşından önce oluşmaktadır. Bu nedenle çocukların gelişim özelliklerini, bireysel farklılıklarını ve yeteneklerini göz önüne alan; sağlıklı bir biçimde fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönden gelişimlerini destekleyen eğitim ortamlarının sağlanması önemlidir. Gelişmiş ülkeler okul öncesi döneme ilişkin eğitim programlarını uzun vadeli ekonomik kalkınma stratejilerinin önemli bir parçası olarak görmektedir.

Bu gerekçelerden hareketle; ülke gerçekleriyle tutarlı, 21. yüzyıl çocuğunun ihtiyaç ve gereksinimlerini dikkate alan, ebeveyn ve eğitimcilerin etkin olduğu ve öğrenciyi merkeze alan, toplum gereksinimlerini önemseyen, her çocuğun bireysel potansiyelini en üst düzeyde açığa çıkaran bir okul öncesi programına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, farklı gelişen çocuklar ile sosyal dezavantajlı ve farklı etnik köklerdeki çocukların özel gereksinimlerine duyarlı, okul öncesi eğitimden faydalanan çocuk sayısını ve niteliğini artıracak özellikte kaliteli ve çağdaş bir okul öncesi programı geliştirme gereği doğmuştur.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ AMACI

Okul Öncesi Eğitim Programının amacı;

1. 3-6 yaş çocuğunun gelişimini bütüncül olarak destekleyen,
2. Öğrenmeye karşı meraklı, sorgulayıcı ve eleştirel düşünen, yeni ve alışılmadık durumlarla baş edebilen- problem çözme becerisine sahip,
3. Kendini ifade edebilen ve Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaya,
4. Fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan sağlıklı bir yaşam sürdürmeye,
5. Etkili iletişim becerilerini kazanmaya,
6. İçinde yaşadığı doğal, sosyal ve tarihsel çevreye karşı duyarlılık göstermeye,
7. Kendisi ve çevresi ile ilgili sorumluluklarının bilincinde olmaya,
8. İnsan ilişkilerinde adil ve ayrımcılıktan uzak yaklaşımlara,
9. Yaşadığı kültüre ilişkin değerlere yönelik farkındalık geliştirmiş öğrenciler yetiştirmektir.

PROGRAM ÇIKTILARI

1. Kendine, ailesine ve yaşadığı doğal çevresine karşı sorumluluklarını bilir ve uygun davranışlar gösterir.
2. Fiziksel ve ruhsal sağlığı ile ilgili doğru alışkanlıklar geliştirir ve tehlikelerden korunmanın önemini kavrar.
3. Tüm duyularını kullanarak dünyayı aktif bir şekilde keşfeder.
4. Türkçeyi doğru ve etkili kullanır.
5. Duygu ve düşüncelerini farklı iletişim yolları ve araçları kullanarak ifade eder.
6. Etkin dinleme ve etkili iletişim yöntemleri kullanarak karşısındakilerin duygu ve düşüncelerini anlar.
7. Yakın ve uzak çevresi ile ilgili kurallara uyarak günlük yaşam rutinlerini yerine getirir.
8. Karşılaştığı sorunlarla başa çıkmada yeterliliklerini bilir ve uygun başa çıkma davranışlarını gösterir.
9. Kendisi ve başkaları ile olan ilişkilerde adaletli ve adil davranmaya özen gösterir.
10. Bireysel özelliklerinin farkına vararak cinsiyet, etnik köken, inanç ve bedensel yapı vb. dayalı ayrımcı davranışlar göstermekten kaçınır.
11. İçinde yaşadığı kültürü ve farklı kültürleri tanır, saygı gösterir ve kendi kültürüne ait değerlerle ilişkili farkındalık geliştirir.
12. Gelişen teknoloji ve bilişim araç gereçlerinden yararlanarak öğrenmesi ile ilgili sorumluluğunu benimser.

İÇERİK

Okul öncesi eğitim programının temel özelliği çocuğun gelişimsel gereksinimlerini dikkate alan çocuk merkezli, esnek bir program olmasıdır. Bu programda, okul öncesi eğitim uygulamalarında benimsenen eklettik, sarmal, bütüncül, gelişimsel, çocuğu merkeze alan genel anlayış doğrultusunda aktif öğretme ve öğrenme yaklaşımları temel alınmıştır.

Okul öncesi eğitim programı bütüncül gelişimi dikkate alır; bundan dolayı kişisel, sosyal ve duygusal gelişim, matematik ve mantıksal düşünme, fen doğa ve çevresel farkındalık, yaratıcı ve estetik gelişim, sağlık – fiziksel gelişim ve iletişim dil okuma - yazmaya hazırlık öğrenme alanlarının geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede 3 – 6 yaş çocuğunun ilgi ve gereksinimleri ile içinde yaşadıkları çevresel koşullar dikkate alınarak; ben ve ailem, beden, ruh sağlığı ve tehlikelerden korunma, duyularını kullanarak öğrenme, kendini ifade etme, içinde yaşadığı kültür ve farklı kültürlerle saygı gösterme, adil ve adaletli

Program, özel gereksinimli çocukların gereksinimlerini de dikkate alarak, bütün çocuklara öğrenme ve ilkokula hazırlık konusunda eşit fırsat sunmayı hedefler.

Aile eğitimi ve katılımı, okul ve ev arasındaki devamlılığı destekleyerek kazanılan bilgi, beceri ve tutumların kalıcılığını sağlayan en önemli etkidir. Eğitim sürecine çocukla birlikte ailenin de etkin katılımının sağlanması önemlidir. Öğretmenlerin, rehber öğretmenlerle iş birliği içinde çalışması, çocukların gelişimlerinin desteklenmesi ve ekip çalışmasının sağlıklı bir şekilde yürütülmesi açısından zorunludur.

Çocukların gelişimi ve okul öncesi programı; düzenli aralıklarla yapılacak anekdot gözlem, gelişim değerlendirme ölçütlerinin uygulanması, çocukların bireysel gelişim profillerinin oluşturularak gelişim raporları yoluyla değerlendirilecektir.

Programda çocukların gelişim özellikleri de göz önünde bulundurularak 6 Öğrenme Alanı temel alınmıştır.

ÖĞRENME ALANLARI (ÖA)

1. Sağlık ve Fiziksel Gelişim (ÖA1)
2. Dil, İletişim ve Okum -Yazmaya Hazırlık (ÖA2)
3. Matematik ve Mantıksal Düşünme (ÖA3)
4. Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık (ÖA4)
5. Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim (ÖA5)
6. Yaratıcı ve Estetik Gelişim (ÖA6)

Ek 2.

Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen El Kitabı II

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Öğretmen El Kitabı II

Etkinlikler

KKTC
MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINIDIR.

Bu kitap, Temel Eğitim Program Geliştirme Projesi kapsamında geliştirilmiş ve KKTC Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı, Talim ve Terbiye Dairesi tarafından, okul öncesi kurumlarında öğretmen el kitabı olarak kullanılması uygun bulunmuştur.

© KKTC MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI/2017

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

Öğretmen El Kitabı II
Etkinlikler

Komisyon:

Prof. Dr. Elif Üstün
Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek
Uzman Selim Özmenek
Uzman Nadir Baykent Özyel
Uzman Fergün Kırık
Yonca Karaca

Tasarım Ekibi

Sanat Yönetmeni: Ümit İnacı
Kapak İllüstrasyonu: Mehmet İlkerli
Sayfa Düzeni: Shahryar Mirza-Alikhani

Düzeltili:

Prof. Dr. Ahmet Pehlivan

Baskı:

Ağustos 2017

OKMAN
PRINTING LTD.
☎ 220 42 42 / 220 21 20
✉ okman@okmanprinting.com
📍 Şif, Mustafa Paşa Cad. No. 44
Kıyıköy - Lefkoşa

KKTC
MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINIDIR.

Bu kitap KKTC Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığına aittir ve her hakko saklıdır.
Kitabın metin, soru, resim ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

İÇİNDEKİLER

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ ÖZELLİKLERİ	11
ÖĞRENME ALANLARI	12
ÖĞRENME ÇIKTILARININ ÖĞRENME ALANLARINA GÖRE DAĞILIMLARI	14
PROGRAM HAZIRLAMA SÜRECİ	16
HAFTALIK PLANLARIN HAZIRLANMASI	17
DEĞERLENDİRME SÜRECİ	18
1- ÖĞRENCİ DEĞERLENDİRME SÜRECİ	18
2- PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ	19

EĞİTİM PROGRAMININ PLANLANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK ÖRNEKLER

TEMA UYGULAMA ÖRNEKLERİ	39
ÖRNEK TEMA ÇALIŞMASI 1	40
ŞAPKA TEMASI İÇİN SEÇİLEN ETKİNLİKLERDEN BAZI ÖRNEKLER:	55
SINIF KURALLARINDAN BAZILARI RESİMLENİP SINIFA ASILDI	56
ÖRNEK TEMA ÇALIŞMASI 2	57

ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Hedeflenen Öğrenme Alanı: Kişisel Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı	106
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı	107
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı	108
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Matematik ve Mantıksal Düşünme Öğrenme Alanı	109
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Dil, İletişim ve Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı	110
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Fen, Doğa ve Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı	111
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı	112
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı	113
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Kişisel, Sosyal ve Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı	114
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Matematik ve Mantıksal Düşünme Alanı	115
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı	116
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Dil, İletişim ve	

Okuma-Yazmaya Hazırlık Öğrenme Alanı	117
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Matematik ve	
Natıksal Düşünme Öğrenme Alanı	118
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı	119
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı	120
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı	121
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Matematik ve	
Natıksal Düşünme Öğrenme Alanı	122
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı	123
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı	124
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Yaratıcı ve Estetik Gelişim Öğrenme Alanı	125
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Fen, Doğa ve	
Çevresel Farkındalık Öğrenme Alanı	126
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Kişisel, Sosyal,	
Duygusal Gelişim Öğrenme Alanı	127
Hedeflenen Öğrenme Alanı: Sağlık ve Fiziksel Gelişim Öğrenme Alanı	128

Ek 3.

Benzerlik raporu (Turnitin)

ÇOK BOYUTLU ZEKA KURAMI'NA GÖRE OKUL ÖNCESİ
EĞİTİM PROGRAMI İLE OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN EL
KİTABI'NIN İNCELENMESİ

ORIJINALLIK RAPORU

% 14	% 11	% 3	% 9
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.ozcanpalavan.com İnternet Kaynağı	% 3
2	muhaaz.org İnternet Kaynağı	% 1
3	Submitted to Mugla University Öğrenci Ödevi	% 1
4	www.eab.org.tr İnternet Kaynağı	<% 1
5	sbe.kilis.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
6	slideplayer.biz.tr İnternet Kaynağı	<% 1
7	acikarsiv.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
8	dergipark.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1